

วิเคราะห์หนังสือเรียนภาษาไทยสำหรับผู้เรียนที่ใช้ภาษาฝรั่งเศส

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ
ธันวาคม 2559

วิเคราะห์หนังสือเรียนภาษาไทยสำหรับผู้เรียนที่ใช้ภาษาฝรั่งเศส

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ
ธันวาคม 2559
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

วิเคราะห์หนังสือเรียนภาษาไทยสำหรับผู้เรียนที่ใช้ภาษาฝรั่งเศส

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ
ธันวาคม 2559

กนกวรรณ นະนะกร. (2559). วิเคราะห์หนังสือเรียนภาษาไทยสำหรับผู้เรียนที่ใช้ภาษาฝรั่งเศส.

สารนิพนธ์ ศศ.ม. (การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ). กรุงเทพฯ:

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์:

อาจารย์ ดร.วิชูกร ทองหล่อ.

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษารูปแบบ องค์ประกอบ และวิเคราะห์เนื้อหาในหนังสือเรียนภาษาไทยสำหรับผู้เรียนที่ใช้ภาษาฝรั่งเศสของสถาบันแห่งชาติทางภาษาและอารยธรรมตะวันออก (INALCO) มหาวิทยาลัยปารีส 3 กรุงปารีส สาธารณรัฐฝรั่งเศส จำนวน 4 เล่ม คือ Méthode de Thai Volume 1-2 (แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๑-๒) และ Pratique du thai Volume 1-2 (เสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๑-๒) ผลการศึกษพบว่าหนังสือเรียนภาษาไทยสำหรับผู้เรียนที่ใช้ภาษาฝรั่งเศสทั้งหมดมีรูปแบบและองค์ประกอบที่เหมาะสมกับผู้เรียนในระดับอุดมศึกษาของสถาบันแห่งชาติทางภาษาและอารยธรรมตะวันออก (INALCO) ในด้านรูปเล่ม ปกหน้า ปกใน และปกหลังของหนังสือที่มีข้อมูลรายละเอียดครบถ้วนที่ช่วยให้ผู้เรียนอ่านเข้าใจ เป็นแหล่งค้นคว้า และอ้างอิงได้ ขนาดของหนังสือและ CD ประกอบการเรียนมีคุณภาพดี ส่วนการวิเคราะห์เนื้อหาที่ปรากฏในหนังสือเรียนภาษาไทยทั้งสี่เล่มนี้พบว่ามีเนื้อหาที่สำคัญ 3 ประการ ได้แก่ เนื้อหาที่ให้ความรู้เกี่ยวกับภาษาไทยในเรื่องตัวอักษรไทย หน่วยเสียงภาษาไทย และไวยากรณ์ไทย เนื้อหาเกี่ยวกับทักษะการใช้ภาษาไทยที่มีความสัมพันธ์ของทักษะทุกด้านคือทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ตลอดจนเนื้อหาเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยในด้านประเพณี วิถีชีวิต ความเชื่อและค่านิยมหลักของคนไทย ซึ่งสอดคล้องกับบริบทของสังคมไทยอันส่งผลให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาศักยภาพในการสื่อสารภาษาไทยในสังคมไทยได้ดียิ่งขึ้น

ANALYSIS ON TEXTBOOKS OF LEARNING THAI FOR FRENCH SPEAKING LEARNERS

AN ABSTRACT
BY
KANOKWAN NANAGHORN

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Arts Degree in Teaching Thai as a Foreign Language
at Srinakharinwirot University

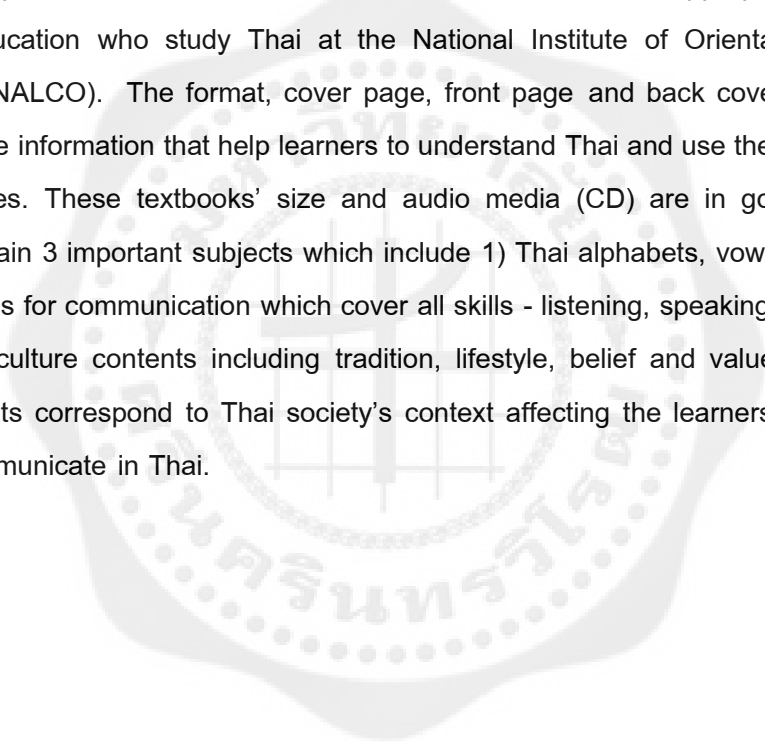
December 2016

Kanokwan Nanaghorn. (2016). *Analysis on textbooks of learning Thai for French speaking learners*. Master's Project. M.A. (Teaching Thai as a Foreign Language). Bangkok: Graduate School. Srinakharinwirot University. Project Advisor: Dr Witchukorn Thonglo.

The objectives of this study are to analyse the pattern, element and to evaluate the contents in four Thai textbooks for French-speaking learners of National Institute of Oriental Language and Civilisation (INALCO), University of Paris III in France. The textbooks are Thai Method Volume 1-2 and Practice of Thai Volume 1-2.

The findings are as follows:

The patterns and elements of all textbooks examined are appropriately for learners in higher education who study Thai at the National Institute of Oriental Language and Civilisation (INALCO). The format, cover page, front page and back cover of these books have complete information that help learners to understand Thai and use them as the sources and references. These textbooks' size and audio media (CD) are in good quality. Their contents contain 3 important subjects which include 1) Thai alphabets, vowels and grammar, 2) Thai usages for communication which cover all skills - listening, speaking, reading, writing, and 3) Thai culture contents including tradition, lifestyle, belief and value of Thai people. These contents correspond to Thai society's context affecting the learners to improve their ability to communicate in Thai.

สารนิพนธ์
เรื่อง
วิเคราะห์หนังสือเรียนภาษาไทยสำหรับผู้เรียนที่ใช้ภาษาฝรั่งเศส.
ของ
กนกวรรณ นະนะกร

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์จักรชัย เอกปัญญาสกุล)
วันที่ เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2559

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ที่ปรึกษาหลัก
(อาจารย์ ดร.วิษุกร ทองหล่อ)

.....ประธาน
(อาจารย์ ดร.วิษุกร ทองหล่อ)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ รุ่งฤดี แพลงสร)

.....กรรมการ
(อาจารย์พัทธยา จิตต์เมตตา)

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จด้วยดีจากการที่อาจารย์ ดร.วิษุกร ทองหล่อ ประธานกรรมการบริหารหลักสูตร รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ อาจารย์พัทธยา จิตต์เมตตะ และรองศาสตราจารย์ รุ่งฤดี แผลงศรีที่รับเป็นกรรมการสอบสารนิพนธ์ ขอขอบพระคุณอาจารย์ทั้งสามท่านที่ให้โอกาสให้คำปรึกษาและคำแนะนำตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณศาสตราจารย์ Gilles Delouche อาจารย์วณิ พุ่มพุ่ม และ Mrs Michèle Conjeaud ผู้เขียนหนังสือ Méthode de Thaï Volume 1-2 และหนังสือ Pratique du Thaï Volume 1-2 ที่อนุญาตให้ศึกษาหนังสือเรียนภาษาไทยของท่าน เป็นครูผู้ให้ความรู้และกรุณาให้คำแนะนำที่ดี รวมทั้งผู้เขียนหนังสือเรียน ตำราวิชาการ บทความวิชาการ และบทความวิจัยที่ได้นำมาใช้อ้างอิงเพื่อการศึกษาครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณแม่ผู้เป็นทุกสิ่งทุกอย่างในชีวิต อบรมสั่งสอนลูกหลานให้ทำความดีตลอดมา ขอขอบพระคุณพี่ภรณ์ที่ดูแล ช่วยเหลือ เกื้อหนุนทุกอย่างทั้งยามปกติและเวลาเจ็บป่วย รวมทั้งทุกคนในครอบครัวที่ช่วยเหลือ สนับสนุน และให้กำลังใจตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา

ขอขอบพระคุณครูบาอาจารย์ซึ่งมีมากมายจนไม่อาจเอ่ยนามถึงได้ครบ ที่อบรมสั่งสอนให้ความรู้ในศาสตร์ต่างๆ ให้คำแนะนำด้านการเรียนและการทำงาน อีกทั้งอาจารย์ทุกท่านที่ให้ความรู้วิชาภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส และ “ครู” ผู้มีพรหมวิหาร ๔ เป็นผู้ที่มีน้ำใจช่วยเหลือและสนับสนุนตลอดมา

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ประจำสาขาวิชาการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่จัดการเรียนการสอนและผู้เชี่ยวชาญที่แบ่งปันประสบการณ์ที่ดีแก่นักศึกษา

ขอขอบคุณคณาจารย์สาขาวิชาภาษาไทย สถาบัน INALCO ที่สละเวลาให้ข้อมูลและความรู้เกี่ยวกับหนังสือเรียนภาษาไทย ขอขอบคุณ ผศ.ดร.ธนะ จีระพิวัฒน์ ที่กรุณาปรับแก้ไขบทความย่อภาษาอังกฤษ ขอขอบคุณอาจารย์ฐปนิดา สงวนโภคัย และอาจารย์เป็นปลื้ม เขยชมที่สละเวลาอ่านตรวจทาน และให้คำแนะนำในการเขียนสารนิพนธ์ฉบับนี้จนเรียบร้อย

ท้ายนี้ขอขอบคุณพี่แป้น พี่แอน ผู้เป็นครูและพี่ที่สนับสนุนน้องเสมอ พี่ศรี พี่วิภา อัมพรแพร รวมทั้งกัลยาณมิตรทุกคนที่ช่วยเหลือและให้กำลังใจอย่างเต็มที่ ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ประจำสำนักงานวิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เจ้าหน้าที่ห้องสมุดและเจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่แนะนำ ช่วยเหลือ ตลอดระยะเวลาที่ศึกษาสาขาวิชาการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
จุดมุ่งหมายของการศึกษา	3
ความสำคัญของการศึกษา	3
ขอบเขตการศึกษา	4
ขั้นตอนการดำเนินการ	4
ข้อตกลงเบื้องต้น	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับหนังสือเรียนและแบบเรียน	5
งานวิจัยที่เกี่ยวกับหนังสือเรียนภาษาไทย	13
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์หนังสือเรียนและแบบเรียน	16
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับเนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมไทย	23
เอกสารเกี่ยวกับลักษณะภาษาไทย	27
บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาในฐานะ ภาษาต่างประเทศ	34
3 รูปแบบและองค์ประกอบของหนังสือเรียน	39
หนังสือ «แบบเรียนภาษาไทย เล่ม ๑-๒»	39
หนังสือเสริมทักษะภาษาไทย เล่ม ๑-๒	45
4 วิเคราะห์เนื้อหาของหนังสือเรียน	53
ความรู้เกี่ยวกับภาษาไทย	53
ทักษะการใช้ภาษาไทย	78
วัฒนธรรมไทย	82
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	105
สรุปผล	105
อภิปรายผล	105
ข้อเสนอแนะ	108

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
บรรณานุกรม	109
ภาคผนวก	113
ภาคผนวก ก	114
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์	119

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 ภาพประกอบบทเรียนของหนังสือเสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๒	51
2 คำสรพนามและคำลงท้ายในหนังสือ «แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๑»	60
3 ตัวอย่างคำศัพท์เกี่ยวกับประเพณีในหนังสือ «แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๑»	82
4 ตัวอย่างคำศัพท์เกี่ยวกับประเพณีในหนังสือ «แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๒»	83
5 ตัวอย่างคำศัพท์เกี่ยวกับประเพณีในหนังสือเสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๑	83
6 ตัวอย่างคำศัพท์เกี่ยวกับประเพณีในหนังสือเสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๒	84
7 ตัวอย่างคำศัพท์เกี่ยวกับวิถีชีวิตในหนังสือ «แบบเรียนภาษาไทย เล่ม ๑»	85
8 ตัวอย่างคำศัพท์เกี่ยวกับวิถีชีวิตในหนังสือ «แบบเรียนภาษาไทย เล่ม ๒»	90
9 ตัวอย่างคำศัพท์เกี่ยวกับวิถีชีวิตในหนังสือเสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๑ ภาคที่ 1 การอ่านและบทอ่านภาษาไทย	90
10 ตัวอย่างคำศัพท์และประโยคเกี่ยวกับวิถีชีวิตในหนังสือเสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๑ ภาคที่ 2 บทสนทนา	93
11 ตัวอย่างคำศัพท์และประโยคเกี่ยวกับวิถีชีวิตในหนังสือเสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๒ ภาคที่ 2 บทสนทนา	96
12 ตัวอย่างคำศัพท์เกี่ยวกับความเชื่อและค่านิยมในหนังสือ «แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๒» ..	99
13 ตัวอย่างคำศัพท์เกี่ยวกับความเชื่อและค่านิยมในหนังสือเสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๑ ภาคที่ 1 การอ่านและบทอ่านภาษาไทย	100
14 บทเรียนที่เกี่ยวกับความเชื่อและค่านิยมในหนังสือเสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๒ ภาคที่ 1 การอ่านและบทอ่านภาษาไทย	100
15 ตัวอย่างคำศัพท์เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ไทย ชาติดไทย และพระมหากษัตริย์ในหนังสือ «แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๒»	102
16 ตัวอย่างคำศัพท์เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ไทย ชาติดไทย และพระมหากษัตริย์ในหนังสือ เสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๒ ภาคที่ 1 การอ่านและบทอ่านภาษาไทย	102

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัจจุบันในยุคโลกไร้พรมแดน ความจำเป็นในการติดต่อสื่อสารเพื่อธุรกิจ การค้า การแสวงหาความรู้ทุกด้าน การสร้างโอกาสในการประกอบอาชีพ หรือเพื่อความเข้าใจกันระหว่างประเทศ สังคม และกลุ่มบุคคลมีมากขึ้น ภาษาซึ่งเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร การถ่ายโอนและแลกเปลี่ยนความรู้และเทคโนโลยี รวมทั้งเป็นเครื่องมือในการมีปฏิสัมพันธ์กันในมวลมนุษยชาติจึงมีความสำคัญมากขึ้นในสังคมโลก ความต้องการในการเรียนรู้ภาษาอื่นที่ไม่ใช่ภาษาแม่หรือภาษาที่หนึ่งได้ขยายตัวเพิ่มมากขึ้น ภาษาไทยก็เป็นอีกภาษาหนึ่งที่มีชาวต่างประเทศสนใจเรียนเป็นภาษาต่างประเทศ ทั้งที่เรียนตามสถาบันในต่างประเทศและที่เข้ามาเรียนในประเทศไทย จากการสำรวจของกองวิเทศสัมพันธ์ สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย ในปี พ.ศ. 2544 พบว่ามีสถาบันอุดมศึกษาทั้งในเอเชีย ยุโรป สหรัฐอเมริกา และออสเตรเลีย จำนวนกว่าหนึ่งร้อยสถาบันเปิดสอนวิชาภาษาไทยหรือหลักสูตรเกี่ยวกับประเทศไทย

ในแถบเอเชีย สาธารณรัฐประชาชนจีนเริ่มเปิดการเรียนการสอนภาษาไทยเป็นครั้งแรกที่มหาวิทยาลัยปักกิ่ง ในปี ค.ศ. 1946 จากนั้นเป็นต้นมา สถาบันอุดมศึกษาของจีนที่เปิดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยได้เพิ่มขึ้นกว่า 10 แห่ง รวมถึงนักศึกษาจีนที่เดินทางมาเรียนในประเทศไทยก็มีจำนวนมากขึ้นด้วย ในประเทศญี่ปุ่นมีการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในระดับอุดมศึกษาทั้งมหาวิทยาลัยรัฐบาลและเอกชน โดยเรียนเป็นทั้งวิชาเอกและวิชาเลือก นอกจากนี้ ยังมีการสอนภาษาไทยเป็นวิชาเลือกในระดับโรงเรียนประเภทอาชีวศึกษา สำหรับคนทำงานทั่วไปก็มีทางเลือกให้เรียนที่โรงเรียนภาษาไทยของเอกชน ในสาธารณรัฐเกาหลีได้เปิดสอนวิชาภาษาไทยเป็นวิชาเอกมานานถึง 40 ปี มหาวิทยาลัยที่เปิดสอนเป็นแห่งแรก คือ มหาวิทยาลัยฮันุกุกภาษาและกิจการต่างประเทศ เมื่อ พ.ศ. 2508 ต่อมาในปี พ.ศ. 2525 มหาวิทยาลัยพูซานภาษาและกิจการต่างประเทศก็ได้เปิดสอนวิชาเอกภาษาไทยเช่นกัน ในระยะแรกสถาบันเหล่านี้ได้ผลิตตำราเรียนภาษาไทยเองโดยผู้สอนของสถาบันทั้งที่เป็นคนไทยและผู้สอนชาตินั้นๆ โดยความร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษาของไทยบ้าง และได้มีการพัฒนาหนังสือเรียนและสื่อการสอนมาตามลำดับ หลังจากการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนทำให้การเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศขยายวงมากขึ้นในประเทศในแถบภูมิภาคนี้ เช่น ในสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ราชอาณาจักรกัมพูชา สาธารณรัฐสิงคโปร์ เป็นต้น

ส่วนในทวีปยุโรปภาษาไทยก็ได้รับความสนใจไม่น้อย มีการจัดการเรียนการสอนในประเทศต่างๆ เช่น ฝรั่งเศส เบลเยียม สวิตเซอร์แลนด์ เนเธอร์แลนด์ นอร์เวย์ สวีเดน เดนมาร์ก เยอรมัน อิตาลี สเปน และอังกฤษ จนได้มีการจัดตั้งสมาพันธ์ครูภาษาไทยและวัฒนธรรมไทยในยุโรปขึ้น (Federation of Thai Language and Culture Teachers in Europe - FTTE)

การสอนภาษาไทยในยุโรปนั้นมีประวัติมายาวนาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสาธารณรัฐฝรั่งเศส เริ่มมีการสอนภาษาไทยตั้งแต่พ.ศ. 2417 (ค.ศ.1874) สถาบัน INALCO เริ่มการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยขึ้นที่สาธารณรัฐฝรั่งเศส และในปี พ.ศ. 2558 ได้มีการจัดงานสัมมนาในโอกาสครบรอบ 140 ปีการสอนภาษาไทยในฝรั่งเศส (1874-2014 Cent Quarante Ans d'Enseignement du siamois en France) ณ สถาบันแห่งชาติทางภาษาและอารยธรรมตะวันออก (Institut National des Langues et Civilisations Orientales-INALCO) ในการเปิดงานสัมมนา ศาสตราจารย์ ดร. Manuelle FRANCK อธิการบดีสถาบัน INALCO สาธารณรัฐฝรั่งเศส ได้กล่าวสุนทรพจน์ไว้ดังนี้

“ภาษาไทยเป็นหนึ่งในภาษาเก่าแก่ที่สุดของสถาบันที่มีการจัดการเรียนการสอนกล่าวคือเป็นภาษาที่ 16 จากทั้งหมด 93 ภาษาที่เปิดสอนในสถาบัน โดยเริ่มเปิดสอนตั้งแต่ค.ศ.1784 หรือเมื่อ 140 ปีก่อน ผู้ริเริ่มการสอนภาษาไทยและก่อตั้งภาควิชาภาษาไทยคือศาสตราจารย์ Edouard LORGEU ซึ่งเป็นอดีตเอกอัครราชทูตฝรั่งเศสประจำสยามประเทศ และเป็นผู้แต่งตำราไวยากรณ์ภาษาไทยเล่มแรกในปี ค.ศ. 1899 หรือเมื่อ 115 ปีก่อน และได้สร้างบุคลากรที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาและอารยธรรมไทยหลายต่อหลายคน ซึ่งล้วนแต่เข้ามามีบทบาทหน้าที่สำคัญในสยามจนกระทั่งเปลี่ยนเป็นประเทศไทยในปัจจุบันไม่ว่าจะเป็นอัครราชทูต ที่ปรึกษาสำนักพระราชวังตลอดจนอาจารย์ในสถาบันการศึกษาต่าง ๆ”

การเรียนการสอนภาษาไทยที่ INALCO เป็นการสอนสาขาวิชาต่างๆ ในระดับอุดมศึกษา ในปัจจุบันมีหลักสูตรทั้งระดับปริญญาตรี โท และเอก และมีข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการกับสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย 5 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยรามคำแหง และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยคณาจารย์ประจำสาขาวิชาชาวไทยและชาวฝรั่งเศสที่มีประสบการณ์การสอนภาษาไทยเป็นผู้จัดทำหนังสือเพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน นอกจากนี้สถาบัน INALCO จัดการเรียนการสอนสำหรับบุคคลทั่วไปที่สามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพกับหน่วยงาน บริษัทที่ประกอบธุรกิจ ติดต่อค้าขายกับบริษัทการค้าในต่างประเทศ และบุคคลที่หน่วยงานและบริษัทฝรั่งเศสส่งมาทำงานที่ประเทศไทย

ในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและการจัดทำสื่อการเรียน สำหรับผู้เรียนชาวต่างประเทศที่ไม่ได้อาศัยอยู่ในประเทศไทยและไม่ได้ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาแม่ จะพบว่าการผลิตแบบเรียนจะใช้ภาษาต่างประเทศเป็นสื่อกลาง ส่วนใหญ่ได้แก่ ภาษาอังกฤษ ในสาธารณรัฐประชาชนจีน ประเทศญี่ปุ่น และสาธารณรัฐเกาหลี แบบเรียนจะใช้ภาษาแม่ของประเทศนั้นๆ เป็นสื่อกลาง เช่นเดียวกับสถาบัน INALCO ซึ่งจัดการเรียนการสอนให้แก่ชาวต่างชาติที่ใช้ภาษาฝรั่งเศสเป็นภาษาแม่ซึ่งเป็นกลุ่มภาษาตะวันตกมีความแตกต่างจากภาษาไทยโดยสิ้นเชิง ไม่ว่าจะเป็นระบบอักษรวิธี หลักภาษาและการใช้ภาษา นอกจากนั้นภาษาไทยยังมีลักษณะพิเศษซึ่งทางสถาบัน INALCO ได้ให้คำจำกัดความไว้ดังนี้ (Institut national des langues et civilisations orientales: ออนไลน์)

1. ภาษาไทยเป็นภาษาคำโดด ไม่มีการเปลี่ยนแปลงรูปศัพท์ กล่าวคือไม่มีเพศ-พจน์กาล-วาก การเรียงคำในประโยคเป็นส่วนสำคัญที่จะสื่อความหมายได้ถูกต้อง

2. ภาษาไทยเป็นภาษาคำพยางค์เดียว ดังนั้นคำหลายพยางค์จึงเป็นคำที่ขอยืมมาจากภาษาอื่น

3. ภาษาไทยมีเสียงวรรณยุกต์ซึ่งทำให้คำมีระดับเสียงและความหมายต่างกัน

จากการที่สถาบัน INALCO แห่งนี้ได้เปิดสอนภาษาไทยในหลายระดับ มีการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยมาเป็นระยะเวลายาวนานถึง 140 ปี และผลิตตำราประกอบการเรียนการสอนภาษาไทยในระดับต่างๆ ขึ้นเป็นจำนวนมาก ผู้ศึกษามีความสนใจที่จะศึกษาแบบเรียนภาษาไทยสำหรับชาวฝรั่งเศสซึ่งเป็นผลงานของผู้สอนชาวฝรั่งเศสและชาวไทยในสถาบัน INALCO และยังคงใช้ในการเรียนการสอนในสถาบันดังกล่าวจนถึงปัจจุบัน โดยจะศึกษาหนังสือเรียนภาษาไทยซึ่งใช้สำหรับผู้เรียนตั้งแต่ขั้นพื้นฐาน ได้แก่

1. Méthode de Thaï Volume 1-2 «แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๑-๒» ของศาสตราจารย์ Gilles Delouche

2. Pratique du Thaï Volume 1-2 (เสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๑-๒) ของอาจารย์ณิพัทธ์ และ Mrs Michèle Conjeaud

จากการที่หนังสือเรียนมีบทบาทสำคัญที่ช่วยให้การเรียนสัมฤทธิ์ผลตามวัตถุประสงค์ ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาลักษณะของหนังสือเรียนดังกล่าวว่ามีรูปแบบและองค์ประกอบของหนังสือเรียนภาษาไทยสำหรับผู้เรียนที่ใช้ภาษาฝรั่งเศส และวิเคราะห์เนื้อหาในเรื่องความรู้เกี่ยวกับภาษาไทย ทักษะการใช้ภาษาไทย และวัฒนธรรมไทยที่ปรากฏในหนังสือ ผลการศึกษาดังกล่าวจะเป็นประโยชน์เพื่อนำมาปรับปรุงสื่อการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติและอาจใช้เป็นแนวทางในการกำหนดเนื้อหาวิชาภาษาไทยที่ใช้สำหรับผู้เรียนระดับต่างๆ ได้

จุดมุ่งหมายของการศึกษา

1. เพื่อศึกษารูปแบบและองค์ประกอบของหนังสือเรียนภาษาไทยสำหรับผู้เรียนที่ใช้ภาษาฝรั่งเศส

2. เพื่อศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาในเรื่องความรู้เกี่ยวกับภาษาไทย ทักษะการใช้ภาษาไทย และวัฒนธรรมไทยที่ปรากฏในหนังสือ

ความสำคัญของการศึกษา

1. ทำให้ทราบถึงรูปแบบและองค์ประกอบของหนังสือเรียนภาษาไทยสำหรับผู้เรียนที่ใช้ภาษาฝรั่งเศส

2. ทำให้ทราบถึงรายละเอียดของเนื้อหาความรู้เกี่ยวกับภาษาไทย ทักษะการใช้ภาษาไทย และวัฒนธรรมไทยที่ปรากฏในหนังสือ

ขอบเขตการศึกษา

ผู้ศึกษาเลือกหนังสือเรียนภาษาไทยที่เขียนเป็นภาษาฝรั่งเศส 2 เรื่อง จำนวน 4 เล่ม เป็นหนังสือที่มีการพิมพ์ซ้ำและปัจจุบันยังใช้ประกอบการเรียนการสอนในสถาบัน INALCO ซึ่งเป็นสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนภาษาไทยมากกว่า 140 ปี คือ

1. Méthode de Thaï Volume 1-2 «แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๑-๒» ของศาสตราจารย์ Gilles Delouche ปี ค.ศ. 2009 (พ.ศ.2552) สำนักพิมพ์ Asiathèque
2. Pratique du Thaï Volume 1-2 (เสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๑-๒) ของอาจารย์วณิ พุพุม และ Mrs Michèle Conjeaud ปี ค.ศ. 2010 (พ.ศ.2553) สำนักพิมพ์ Asiathèque

ขั้นตอนการดำเนินการ

1. ศึกษาเอกสาร บทความ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย
2. ศึกษาหนังสือเรียนภาษาไทยที่ใช้ในการวิเคราะห์ตามที่ระบุไว้ในขอบเขตการศึกษา
3. ดำเนินการศึกษาวิเคราะห์ตามที่กำหนดไว้ในจุดมุ่งหมายของการศึกษา
 - 3.1 ศึกษารูปแบบและองค์ประกอบของหนังสือเรียน
 - 3.2 วิเคราะห์เนื้อหาความรู้เกี่ยวกับภาษาไทย ทักษะการใช้ภาษาไทย และวัฒนธรรมไทยที่ปรากฏในหนังสือ
4. นำเสนอผลการศึกษาที่ได้จากหนังสือเรียนด้วยวิธีพรรณนาวิเคราะห์
5. สรุปผล อภิปรายผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. ตัวเลขและเครื่องหมายที่ปรากฏในหนังสือเรียนทั้งหมดจะคงไว้ตามต้นฉบับ เช่น การใช้ตัวเลขไทย
2. เมื่อมีการแปลความหมายจากภาษาฝรั่งเศสเป็นภาษาไทย ผู้ศึกษาจะใช้เครื่องหมาย « » กำกับในส่วนของภาษาไทย

นิยามศัพท์เฉพาะ

หนังสือเรียนภาษาไทย หมายถึงหนังสือที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับผู้เรียนที่ใช้ภาษาฝรั่งเศสของสถาบันแห่งชาติทางภาษาและอารยธรรมตะวันออก (INALCO) คือ Méthode de Thaï Volume 1-2 «แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๑-๒» และ Pratique du Thaï Volume 1-2 (เสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๑-๒)

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเรื่อง “วิเคราะห์หนังสือเรียนภาษาไทยสำหรับผู้เรียนที่ใช้ภาษาฝรั่งเศส” ซึ่งเป็นการศึกษารูปแบบ องค์ประกอบของหนังสือเรียนภาษาไทยสำหรับผู้เรียนที่ใช้ภาษาฝรั่งเศส และวิเคราะห์เนื้อหาที่เป็นความรู้เกี่ยวกับภาษาไทย ทักษะการใช้ภาษาไทยและวัฒนธรรมไทยที่ปรากฏในหนังสือ Méthode de Thai Volume 1-2 «แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๑-๒» และหนังสือ Pratique du Thai Volume 1-2 (เสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๑-๒) ผู้ศึกษาได้ศึกษาเอกสาร บทความวิชาการ บทความวิจัย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามแนวคิดและหลักการ โดยเสนอตามลำดับดังต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับหนังสือเรียนและแบบเรียน
 - 1.1 ความหมายของหนังสือเรียนและแบบเรียน
 - 1.2 ลักษณะของหนังสือเรียนที่ดี
 - 1.3 ความสำคัญของหนังสือเรียน
 - 1.4 ประโยชน์ของหนังสือเรียนและแบบเรียน
2. งานวิจัยเกี่ยวกับหนังสือเรียนภาษาไทย
3. เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับการวิเคราะห์หนังสือเรียนและแบบเรียน
 - 3.1 ความหมายการวิเคราะห์หนังสือเรียน
 - 3.2 จุดประสงค์การวิเคราะห์หนังสือเรียน
 - 3.3 วิธีและขั้นตอนการวิเคราะห์หนังสือเรียน
 - 3.4 เกณฑ์การวิเคราะห์หนังสือเรียน
4. เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับเนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมไทย
 - 4.1 ความหมายของภาษาและวัฒนธรรม
 - 4.2 ความสัมพันธ์ของภาษาและวัฒนธรรม
 - 4.3 การเรียนการสอนภาษาและวัฒนธรรม
5. เอกสารเกี่ยวกับลักษณะของภาษาไทย
6. บทความและงานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาในฐานะภาษาต่างประเทศ

1. เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับหนังสือเรียนและแบบเรียน

คำว่า หนังสือเรียน และ แบบเรียน ได้มีผู้นิยามความหมายไว้ดังนี้

1.1 ความหมายของหนังสือเรียนและแบบเรียน

อรสา ปราชญ์นคร (2523: 97, 100) นิยามคำว่าแบบเรียนและหนังสือเรียน ไว้ว่า “แบบเรียนหมายถึงหนังสือที่บรรจุเนื้อหาตามหลักวิชา และกำหนดขึ้นเพื่อใช้เป็นหลักสำหรับการเรียนการสอนระหว่างครูกับนักเรียน ส่วนหนังสือเรียนคือหนังสือที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้ใช้สำหรับเรียน มีสาระตรงตามที่จะบรูไว้ในหลักสูตรอย่างถูกต้อง เป็นหนังสือที่ใช้เป็นเครื่องช่วยให้ครูเข้าใจถึงขอบข่ายของเนื้อหาวิชาและช่วยให้ครูบรรลุวัตถุประสงค์ของการสอน”

ประยงค์ พัฒนกิจจำรูญ (2524: 76) นิยามคำว่า “หนังสือตำราเรียน (Textbook) ไว้ว่าหมายถึงหนังสือแบบเรียนวิชาใดวิชาหนึ่งสำหรับนักเรียนที่ใช้ในชั้นเรียน ถ้าเป็นระดับอุดมศึกษาจะมีลักษณะเป็นตำราเพื่อประกอบการเรียนวิชาใดวิชาหนึ่ง ซึ่งไม่ว่าจะเป็นแบบเรียนหรือตำราเรียนก็ตาม เป็นสิ่งจำเป็นที่ผู้เรียนจะต้องมีไว้ในครอบครองเพื่อช่วยให้การเรียนเป็นไปด้วยดี”

พจนานุกรมภาษาอังกฤษใหม่ของเว็บสเตอร์ (New Webster's dictionary of the English Language. 1984: 1017) นิยามคำว่า “แบบเรียนคือหนังสือที่นักเรียนเป็นผู้ใช้เพื่อเป็นแหล่งอ้างอิงที่ได้มาตรฐานสำหรับสาขาวิชาใดวิชาหนึ่ง และใช้เป็นคู่มือในการเรียนการสอน”

จินตนา ไบกาซุย์ (2534: 20-23) นิยามว่า “หนังสือแบบเรียนคือหนังสือที่รวบรวมวิชาความรู้ในหมวดวิชาใดวิชาหนึ่ง ซึ่งมีเนื้อเรื่องตรงตามหลักสูตรที่กำหนดไว้อย่างถูกต้องและครบถ้วน หนังสือเรียนมีจุดมุ่งหมายเพื่อใช้ในการเรียนการสอนโดยเฉพาะจึงมีหลักเกณฑ์การเขียนเป็นพิเศษ เช่น เขียนเป็นรายวิชาสำหรับเรียนตามลำดับชั้นต่างๆ มีความยากง่ายตามวัยของผู้เรียน มีลักษณะการเรียบเรียงเป็นวิธีการเชิงวิชาการให้แต่ข้อเท็จจริงเที่ยงธรรม เมื่อจบบทเรียนแต่ละบทท้ายเล่มมักจะมีกิจกรรมเสนอแนะการเรียนการสอน”

นฤมล ปิยวิทย์ (2542: 30) นิยามว่า “หนังสือเรียนคือหนังสือที่มีเนื้อหาครบถ้วนถูกต้องตามที่หลักสูตรกำหนด มีแบบฝึกคำถามท้ายบทและกิจกรรมเสนอแนะในการเรียนการสอน เป็นสื่อการเรียนการสอนที่ครูและนักเรียนใช้ร่วมกันโดยกระทรวงศึกษาธิการอนุญาตให้ใช้ในโรงเรียน”

มาลินี ณ นคร (2553: 6) สรุปความหมายของหนังสือเรียนหรือแบบเรียนหรือหนังสือแบบเรียนไว้ว่า “คือหนังสือที่มีเนื้อหาสาระตรงตามหลักสูตร และจุดประสงค์รายวิชาที่กำหนดไว้ เพราะผู้เขียนต้องใช้หลักสูตรและจุดประสงค์รายวิชาเป็นตัวกำหนดในการเขียน มีเนื้อหาเหมาะสมกับวัยและระดับชั้นของผู้เรียน ลักษณะการเขียนเป็นเชิงวิชาการ ให้ข้อเท็จจริงและข้อมูลที่ถูกต้องกับหลักวิชา เหมาะสมสำหรับครูในการใช้เป็นสื่อการเรียนการสอนและเป็นแหล่งข้อมูลสำหรับนักเรียนในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม”

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2554) นิยามว่า “หนังสือคือเครื่องหมายใช้ขีดเขียนแทนเสียงหรือคำพูด เช่น อ่านหนังสือ เขียนหนังสือ ลายลักษณ์อักษร ข้อความที่พิมพ์หรือเขียนแล้วรวมเป็นเล่ม”

สินีนารถ ราชชมภู (2556: 5) สรุปความหมายของหนังสือแบบเรียนไว้ว่า “หนังสือที่มีเนื้อหาความรู้เกี่ยวกับวิชาและข้อเท็จจริงตรงตามหลักสูตรและจุดประสงค์รายวิชาที่กำหนดไว้ทั้งในด้านความรู้ เจตคติและทักษะ มีเนื้อหา หลักการและวิธีสอนเหมาะสมกับวัยและระดับชั้นของผู้เรียน เหมาะสมสำหรับครูไว้ประกอบการสอน และเหมาะสมกับนักเรียนไว้ประกอบการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม”

น้ำผึ้ง เอสโคบาร์ (2557: 7) สรุปความหมายของแบบเรียนไว้ว่า “แบบเรียนคือ เอกสารหรือสิ่งตีพิมพ์ที่ใช้ในการเรียนการสอนซึ่งประกอบด้วยเนื้อหาความรู้ คำอธิบายต่างๆ แบบฝึกหัด และเฉลยแบบฝึกหัด เพื่อให้ผู้เรียนและผู้สอนยึดเป็นหลักในการเรียนการสอนตาม จุดมุ่งหมายที่ผู้สอนตั้งเป้าประสงค์ให้ผู้เรียนได้เกิดการพัฒนาทั้งองค์ความรู้และทักษะที่กำหนดไว้ อย่างมีระเบียบแบบแผน”

สรุปความหมายของคำว่าหนังสือเรียนและแบบเรียนได้ว่าเป็นหนังสือที่ใช้ประกอบในการ จัดการเรียนการสอนของรายวิชาของครูผู้สอนและผู้เรียน มีข้อมูลเนื้อหาเชิงวิชาการที่ถูกต้องตรงกับ จุดประสงค์ของวิชา ตรงตามที่หลักสูตรกำหนดหรือตรงตามระดับชั้นของผู้เรียน เป็นแหล่งข้อมูลให้ ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม มีแบบฝึกหัด และกิจกรรมท้ายบทเรียน

1.2 ลักษณะของหนังสือเรียนที่ดี

มีผู้กล่าวถึงลักษณะของหนังสือที่ดีและมีคุณภาพ ซึ่งเป็นหนังสือเรียนทั่วไปและ หนังสือเรียนภาษาอังกฤษ มีรายละเอียดดังนี้

รณจวน อินทรกำแหง (2520: 43) ได้กล่าวถึงเกณฑ์การเลือกหนังสือที่ดีไว้ว่า “ต้องมีเนื้อหาวิชาและสาระหนังสือที่มีแก่นสาร แฉ่นอน มีความสมบูรณ์และสมดุลย์เหมาะสำหรับ ผู้อ่านแต่ละระดับ วิธีเสนอหนังสือที่อ่านเข้าใจง่าย สำนวนภาษาสละสลวย ความยากง่ายเหมาะสม กับผู้อ่านในระดับที่ตั้งใจเขียนให้อ่าน การวางเค้าโครงลำดับเรื่องไม่ซับซ้อน จับใจความได้ เรียงลำดับความยากง่ายที่ทำให้เข้าใจและได้ความคิดต่อเนื่อง ส่วนประกอบต่างๆ ของหนังสือทำให้ ผู้อ่านเข้าใจสาระของเรื่อง ค้นคว้าเรื่องที่ต้องการจากหนังสือเล่มนี้ได้รวดเร็วและกว้างขวาง ลักษณะ รูปเล่มและคุณภาพของการพิมพ์ในเรื่องตัวหนังสือและภาพประกอบที่ถูกต้องชัดเจน คุณวุฒิ ประสบการณ์ และความน่าเชื่อถือของผู้เขียนในรายวิชานั้นจริง”

พรทิพย์ ศิริสมบูรณ์เวช (2528: 28) ได้สรุปหนังสือเรียนมีคุณภาพจะต้องมี ลักษณะภายนอกที่ดี คือ การจัดทำรูปเล่ม การกำหนดราคาและคุณภาพในการพิมพ์ และลักษณะ ภายในที่ดี คือ เนื้อหาวิชา ส่วนประกอบต่างๆ วิธีการเสนอเนื้อหา การใช้สำนวนภาษา การ เสนอแนะกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล

สุภัทรา อักษรานุเคราะห์ (2532: 37) ได้กล่าวถึงลักษณะของหนังสือเรียน ภาษาอังกฤษที่ดีว่าผู้สอนควรเลือกหนังสือเรียนที่มีเนื้อหาทางวัฒนธรรมด้วย เพื่อผู้เรียนจะได้ ความรู้ทางวัฒนธรรมไปพร้อมๆ กับทักษะทางภาษาทั้งสี่คือทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียน เพราะ จะได้ฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาอังกฤษเกี่ยวกับวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา

ศิวกันต์ ปทุมสูติ (2540: 20-22) ได้กล่าวถึงลักษณะที่ดีของหนังสือเรียน ภาษาอังกฤษ ควรพิจารณาว่า

1. เนื้อหาดี ได้แก่ เนื้อหาไม่แฉ่งแฉูดแปลกใหม่และปลูกเร้าเหมาะสมกับยุค สมัยหรือไม่จำกัดกาลเวลา เนื้อหาถูกต้อง มีสาระประโยชน์ควรค่าแก่การศึกษาและเหมาะสมกับ กลุ่มเป้าหมาย ควรมีการเรียบเรียงหมวดหมู่และลำดับความสำคัญของเนื้อหาอย่างเหมาะสม

ตลอดจนมีความเป็นเอกภาพหรือความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของเนื้อหา นอกจากนี้ควรมีสัมพันธภาพคือความเกี่ยวเนื่องสอดรับกันของเนื้อหา และมีสารัตถภาพคือความมีสาระประเด็นสนับสนุนเนื้อหาหลักอย่างมีน้ำหนัก

2. ความคิดดี ได้แก่ ความคิดมีแง่มุมแหลมคมและแปลกใหม่ สร้างสรรค์ให้ผู้เรียนเกิดความคิดและความรู้สึกที่ดี มีเหตุผลเพื่อไตร่ตรองอย่างรอบคอบ ความคิดนั้นไม่ลอกเลียนผู้อื่น ไม่ซ้ำซากจำเจ กำกวมทำให้วกวนสับสนหรือจำกัดคับแคบ และที่สำคัญที่สุดคือปราศจากอคติ

3. ภาษาดี ได้แก่ ภาษาที่มีความเหมาะสมกับเรื่องและกลุ่มเป้าหมาย การผูกประโยคก็เหมาะสมกับหลักนิยทางภาษา ลงตัวกับรูปแบบ เนื้อหา และความคิดอีกทั้งต้องมีประสิทธิภาพในการสื่อสาร

4. รูปแบบและการนำเสนอดี ได้แก่ หนังสือเรียนได้รับการนำเสนออย่างมีกลวิธี ใช้รูปแบบที่มีลักษณะนิยมได้อย่างถูกต้องและลงตัว ตลอดจนมีความเหมาะสมกับกาลสมัยและนักเรียน

5. การจัดพิมพ์ดี ได้แก่ การจัดรูปเล่มเหมาะสมงามน่าอ่าน กระดาษและกระบวนการจัดพิมพ์มีคุณภาพ การพิสูจน์อักษรและความถูกต้องต่าง ๆ ถูกต้องสมบูรณ์ ภาพปกและภาพประกอบเหมาะสม และกำหนดราคาได้เหมาะสมกับคุณภาพ

สรุปลักษณะของหนังสือเรียนที่ดีได้ว่าต้องมีรูปแบบการนำเสนอที่เข้าใจง่าย มีเนื้อหาเรียงลำดับความยากง่ายเหมาะกับผู้อ่าน ส่วนประกอบของหนังสือดี มีประโยชน์ เหมาะสมต่อผู้เรียนแต่ละระดับ ใช้ภาษาที่สื่อสารได้ดี ถูกต้อง เข้าใจง่าย และมีประสิทธิภาพ มีข้อเสนอแนะและวิธีการประเมินผลที่เหมาะสม ส่วนรูปเล่ม รูปลักษณะภายนอกของหนังสือที่มีคุณภาพที่ส่งเสริมการเรียนรู้ หากเป็นหนังสือเรียนภาษาไทยจะต้องมีเนื้อหาที่เกี่ยวกับทักษะทางภาษาและความรู้ทางวัฒนธรรม

1.3 ความสำคัญของหนังสือเรียน

หนังสือเรียนหรือแบบเรียนมีบทบาทสำคัญต่อผู้สอนและผู้เรียนในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาต่าง ๆ ซึ่งมีผู้อธิบายไว้ดังนี้

หลุยส์ ชอร์ส (นงลักษณ์ สินสืบผล 2520: 23; อ้างอิงจาก Louis Shores. 1960: 50) ได้กล่าวว่า “หนังสือแบบเรียนเป็นเครื่องมือที่ครูกับนักเรียนใช้สื่อความหมายซึ่งกันและกัน เป็นแหล่งรวบรวมเนื้อหาวิชา แนะนำกิจกรรม และวัสดุประกอบการสอนที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน ช่วยสร้างนิสัยรักการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ฝึกทักษะในการอ่าน ทั้งยังเป็นศูนย์กลางให้นักเรียนซึ่งมีความแตกต่างระหว่างบุคคลได้ร่วมเรียนเรื่องเดียวกัน และเข้าใจเรื่องราวต่าง ๆ ในแนวเดียวกัน”

ประทีป จรัสรุ่งรวิธร (2514: 4) ได้กล่าวถึงความสำคัญของแบบเรียนว่า

1. แบบเรียนเป็นอุปกรณ์สำคัญชนิดหนึ่งที่มีบทบาทในการรวบรวมเนื้อหาวิชาและจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน

2. ช่วยแนะนำกิจกรรมและวัสดุประกอบการสอนที่เกี่ยวข้องกับแบบเรียน

3. ช่วยเสริมสร้างนิสัยรักการศึกษาด้วยตนเองและฝึกทักษะในการอ่านเพิ่มเติมและฝึกนักเรียนให้รู้จักคิดหาเหตุผล วิเคราะห์เปรียบเทียบ สรุปความจริงที่ค้นคว้าและเข้าใจว่าส่วนใดของแบบเรียนเป็นความคิดเห็นส่วนตัวของผู้แต่ง ส่วนใดเป็นความจริง

4. เป็นศูนย์กลางให้นักเรียนที่มีความแตกต่างระหว่างบุคคลได้ร่วมเรียนเรื่องเดียวกันและเข้าใจเรื่องราวในแนวเดียวกัน

5. เป็นอุปกรณ์ที่มีเนื้อหาวิชาตรงตามหลักสูตร เพื่อให้นักเรียนศึกษาหาความรู้ได้ตามความมุ่งหมายของหลักสูตรและตามวัตถุประสงค์ของโรงเรียน ดังนั้นแบบเรียนจึงมีบทบาทช่วยส่งเสริมปรับปรุงหลักสูตร

6. ช่วยสื่อความหมายให้ครูและนักเรียนเข้าใจเนื้อหาเรื่องเดียวกันได้ตรงกันเพื่อดำเนินการเรียนการสอนให้บรรลุผลสำเร็จ

พรทิพย์ ศิริสมบุรณ์เวช (2528: 18) สรุปความสำคัญและประโยชน์ของหนังสือเรียนได้ว่า “หนังสือมีบทบาทสำคัญในการช่วยให้การศึกษาสัมฤทธิ์ผลสมดังวัตถุประสงค์ของหลักสูตร หนังสือเรียนเป็นสื่อการเรียนการสอนที่ประหยัด ใช้งานได้นานคุ้มค่า และมีเนื้อหาจัดลำดับไว้ดีแล้ว หนังสือเรียนช่วยครูในการจัดระเบียบการสอน การจัดกิจกรรม ช่วยผ่อนแรงครูในการสอน และช่วยปรับปรุงการสอนของครูใหม่ หนังสือเรียนช่วยให้นักเรียนสามารถศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองได้ตามต้องการ ช่วยส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ และช่วยให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการเรียนยิ่งขึ้น หนังสือเรียนจึงมีบทบาทเป็นคู่มือการสอนของครู และเป็นคู่มือการเรียนของนักเรียนที่สำคัญยิ่ง นอกจากนี้หนังสือเรียนที่ดียังเป็นแหล่งข้อมูลที่ใช้ประกอบการศึกษาค้นคว้าและอ้างอิงได้”

ประพิมพ์พรรณ โชคสุวัฒนกุล (2531: 110) อธิบายความสำคัญของหนังสือเรียนไว้ว่า

1. มีขอบข่ายเนื้อหาตรงตามหลักสูตร ช่วยให้ครูสอนนักเรียนได้ครบถ้วนตามที่หลักสูตรวางไว้

2. เป็นสื่อกลางที่มีคุณค่าระหว่างครูและนักเรียน ทำให้เข้าใจเรื่องเดียวกันไปในแนวเดียวกัน

3. มีการเรียงลำดับของเนื้อหาจากง่ายไปยาก จากสิ่งที่เหมือนกันไปสู่สิ่งที่ต่างกัน จากสิ่งที่รู้ไปหาสิ่งที่ไม่รู้ จากรูปธรรมไปยังนามธรรม ทำให้การเรียนการสอนเป็นไปตามลำดับขั้น

4. ช่วยเตรียมพร้อมนักเรียนโดยให้ข้อมูลเบื้องต้นทั้งด้านข้อเท็จจริง ความคิดรวบยอดและหลักสูตรเพื่อให้นักเรียนได้ศึกษาล่วงหน้าก่อนเรียน และใช้ทบทวนความรู้เมื่อเรียนแล้ว

5. เพื่อเป็นสื่อการเรียนการสอนที่สนองความแตกต่างระหว่างบุคคล นักเรียนได้เรียนตามความสามารถของแต่ละบุคคล

6. เป็นสื่อการเรียนการสอนที่ประหยัด มีราคาถูก และใช้ได้หลายครั้ง
อัมพร แก้วสุวรรณ (2531: 8) ได้กล่าวถึงความสำคัญของแบบเรียนไว้ว่า

1. แบบเรียนช่วยให้เกิดการฝึกทักษะในการเรียนภาษาการฝึกทักษะการฟัง การอ่าน การพูดและการเขียนเป็นสิ่งที่ต้องกระทำอยู่เสมอ การกล่าวซ้ำซ้ำ ทวนเพื่อเพิ่มเติมให้ผู้เรียนจดจำในการใช้ภาษาก็เป็นเรื่องที่สำคัญและจำเป็น กิจกรรมทั้งหมดนี้ครูจะสามารถปฏิบัติได้ง่ายขึ้นเมื่อใช้แบบเรียนเป็นเครื่องช่วยในการเรียนและเพื่อการศึกษาเพิ่มเติม

2. แบบเรียนเป็นส่วนของการเสริมสร้างความคิดและกระตุ้นให้เกิดความสนใจอยากที่จะศึกษาหาความรู้ต่อไป

3. แบบเรียนเป็นเสมือนคู่มือการเรียนของนักเรียน และเป็นคู่มือการสอนของครู

4. แบบเรียนเป็นแนวทางการจัดกิจกรรมการสอนให้แก่ครู

5. แบบเรียนเป็นเครื่องช่วยนักเรียนได้ประเมินผลตนเองและครูได้ประเมินผลการสอนจากการทำงานของนักเรียนด้วย

ดังนั้นสรุปได้ว่าหนังสือเรียนมีความสำคัญ เป็นสื่อการเรียนการสอนที่สำคัญต่อครูผู้สอนและผู้เรียน มีเนื้อหาและจุดมุ่งหมายไปในทางเดียวกัน เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนได้ถูกต้อง ครบถ้วน ตรงตามหลักสูตรที่กำหนด ช่วยฝึกทักษะการเรียน การจัดกิจกรรม และนำเสนอข้อเท็จจริงที่อาจอ้าง คั่นคว้าเพิ่มเติมได้ หนังสือช่วยเตรียมความพร้อมก่อนและทบทวนบทเรียนด้วยตนเอง ซึ่งเป็นการวัดและประเมินผลการสอนของครูและผลการศึกษาของผู้เรียนได้

1.4 ประโยชน์ของหนังสือเรียนและแบบเรียน

มีผู้กล่าวถึงประโยชน์ของหนังสือเรียนที่มีต่อครูผู้สอนและผู้เรียนไว้ มีรายละเอียดดังนี้

โกชัย สาริกบุตร และ สมพร สาริกบุตร (2520: 10) เสนอแนะแบบเรียนที่ดีมีประโยชน์ควรมีความสำคัญในแง่สามารถนำไปใช้เป็นแหล่งหรือเป็นคู่มือในเรื่อง

1. เป็นแหล่งข้อมูลที่จะให้เนื้อเรื่องและคำตอบในปัญหาต่างๆ อย่างมีขอบเขตในรายวิชานั้นๆ และเหมาะสมกับระดับความรู้ของผู้เรียนในชั้นนั้น

2. เป็นแหล่งตรวจสอบผลการทดลอง กฎเกณฑ์หรือทฤษฎีต่างๆ ว่าตรงกับผลการทดลองจริงหรือตรงกับแหล่งอื่นหรือไม่

3. เป็นแหล่งกิจกรรม เป็นคู่มือแนะแนวทางให้เกิดการศึกษา สอบสวนหรือค้นคว้าทดลอง แต่แบบเรียนก็เฉลยและบอกผลการทดลองไว้แล้ว

4. มีความสำคัญในฐานะเป็นเครื่องมือที่กะทัดรัด ช่วยสรุป ช่วยย้ำความรู้ความเข้าใจอย่างมีระเบียบ ทั้งยังมีกิจกรรมหรือแบบฝึกหัดเสริมสร้างความเข้าใจให้พัฒนาสูงขึ้นเรื่อยๆ ตามระดับชั้นเรียน

5. เป็นพื้นฐานสำคัญที่ช่วยสร้างความคิดอันดับแรกอันทำให้นักวิชาการหลายท่านเกิดแรงบันดาลใจสร้างสรรค์หนังสืออย่างอื่นติดตามออกมา เช่น หนังสือคำแนะนำการใช้แบบเรียนเล่มนั้น หนังสือคู่มือแบบเรียนเล่มนั้น หนังสือแบบฝึกหัดประกอบแบบเรียนนั้น หนังสือวิจัยวิจารณ์แบบเรียนเล่มนั้น และหนังสืออ่านประกอบหรืออ่านเพิ่มเติมที่ให้อาหารรายละเอียดขึ้นไปอีก แบบเรียนจึงมีความสำคัญในฐานะเป็นพื้นฐานหรือเป็นบันไดทางวิชาการ

ผกาศรี เป็นบุตร (2526: 59-60) ได้กล่าวถึงส่วนประกอบของหนังสือว่าช่วยให้เลือกอ่านหนังสือได้ถูกต้องตรงกับจุดมุ่งหมาย ช่วยในการค้นคว้าหรือหาคำตอบได้รวดเร็วยิ่งขึ้น ส่วนประกอบของหนังสือโดยทั่วไป มีดังนี้

1. ปก ได้แก่ ปกนอกและปกใน จะบอกชื่อผู้แต่ง ปกในจะบอกจำนวนครั้งที่พิมพ์ สถานที่พิมพ์ ปีที่พิมพ์ ทำให้ทราบว่าหนังสือเล่มนี้พิมพ์ครั้งที่เท่าไร ถ้าพิมพ์หลายครั้งอาจแสดงว่าหนังสือเล่มนั้นดีกว่าเล่มอื่นที่มีเนื้อเรื่องเดียวกัน ส่วนปีที่พิมพ์ก็ช่วยทำให้ผู้อ่านตัดสินใจเลือก เพราะมีความทันสมัยกว่าเล่มอื่น

2. คำนำ อยู่ตอนต้นของหนังสือ เป็นส่วนที่บอกจุดมุ่งหมายของผู้เขียนหนังสือเล่มนี้ให้ผู้อ่านได้ทราบพอเป็นสังเขปว่าเหมาะสมกับความประสงค์ของตนมากน้อยเพียงใด

3. สารบัญ เป็นส่วนที่รวมสาระสำคัญของหนังสือทุกเล่มไว้อย่างเป็นลำดับ ทำให้ทราบว่ามิกี่บท กี่ตอน มีเรื่องใดบ้าง และอยู่หน้าใด สารบัญช่วยให้ผู้อ่านมองเห็นเนื้อเรื่องอย่างคร่าวๆ ของหนังสือเล่มนี้ เมื่อต้องการอ่านเฉพาะบทใด ตอนใด ก็เปิดเฉพาะบทนั้น ตอนนั้น ได้ตามความต้องการตามเลขหน้าที่มีปรากฏในสารบัญนั้น

4. ตัวเรื่องของหนังสือหรือตัวบท เป็นเนื้อหาตั้งแต่บทแรกจนถึงบทสุดท้าย มักพิมพ์ด้วยอักษรให้เห็นเด่นชัดเพื่อบอกชื่อบทที่เท่าไร เรื่องอะไร อาจพิมพ์ด้วยอักษรตัวโตเส้นทึบ หรืออักษรตัวเอียงเส้นบางก็ได้

5. ดัชนี มักอยู่ท้ายเล่ม บางเล่มอาจอยู่ท้ายบทแต่ละบทก็ได้ ดัชนีเป็นที่รวบรวมรายการหรือหัวเรื่องทั้งหมดที่ปรากฏในหนังสือ โดยมาเรียงไว้เป็นลำดับตามตัวอักษร และบอกหน้ากำกับไว้ด้วยว่าอยู่หน้าใดบ้าง เมื่อผู้อ่านต้องการค้นหาเรื่องที่อ่านก็เปิดดัชนีแล้วพลิกไปยังหน้าที่หัวข้อนั้นปรากฏอยู่ ทำให้ไม่ต้องเสียเวลามาก ในหนังสือตำราภาษาต่างประเทศจะพบมากกว่าหนังสือตำราภาษาไทย

6. อภิธานศัพท์ เป็นที่รวบรวมศัพท์ต่างๆ ที่ปรากฏในหนังสือเล่มนั้นและมีคำอธิบายศัพท์เหล่านั้นด้วย ส่วนมากมักจะเป็นศัพท์ยาก หรือศัพท์เฉพาะ

7. ภาคผนวก เป็นส่วนที่ให้ความรู้ประกอบ เป็นความรู้ที่สัมพันธ์กับเนื้อหาในเล่ม ผู้เขียนจะนำมารวบรวมไว้ ทำให้ผู้อ่านมีความรู้กว้างขวางในเรื่องนั้นๆ มากขึ้น

8. บรรณานุกรม เป็นส่วนที่รวบรวมรายชื่อหนังสือที่ผู้เขียนใช้ค้นคว้าประกอบการเขียน ชื่อผู้แต่งจะเรียงลำดับตามอักษร บรรณานุกรมจะมีประโยชน์สำหรับผู้อ่านที่สนใจไปค้นคว้าจากหนังสือฉบับจริง

หทัย ตันหยง (2532: 56-59) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของแบบเรียนต่อครูผู้สอนและผู้เรียน ดังนี้

1. ประโยชน์ทางด้านครูผู้สอน ได้แก่

1.1 หนังสือเรียนเป็นสื่อการสอนประเภทสิ่งพิมพ์ที่มีลักษณะอเนกประสงค์อย่างหนึ่ง

1.2 หนังสือเรียนเป็นเครื่องมือหรือวัสดุหลักสูตรที่ครูสามารถใช้ตรวจสอบเนื้อหาที่หลักสูตรกำหนดไว้ได้อย่างแม่นยำถูกต้อง

1.3 หนังสือเรียนจะช่วยให้ครูเข้าใจขอบเขตเนื้อหาสาระของบทเรียน หนังสือเรียนจะช่วยให้ครูสามารถวางจุดประสงค์ในการสอนโดยเฉพาะจุดประสงค์เฉพาะวิชาได้เป็นอย่างดี

1.4 หนังสือเรียนจะช่วยเหลือเป็นแนวทางการจัดกิจกรรมและประสบการณ์สำหรับผู้เรียนให้บรรลุจุดประสงค์ที่คาดหวังไว้

1.5 หนังสือเรียนสามารถใช้แทนแผนการสอนในยามจำเป็นได้เป็นอย่างดี

1.6 หนังสือเรียนเป็นแหล่งวิชาที่สามารถใช้เป็นจุดเริ่มต้นสร้างสรรค์สื่อการเรียนการสอนประเภทอื่นๆ ได้อย่างกว้างขวาง

2. ประโยชน์ทางด้านผู้เรียน ได้แก่

2.1 หนังสือเรียนเป็นคู่มือการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพอย่างยิ่ง
2.2 หนังสือเรียนเป็นเครื่องมือที่ช่วยเตรียมตัวเพื่อจะเรียนในบทต่อไป

2.3 หนังสือเรียนช่วยพัฒนาทักษะในทางภาษาได้เป็นอย่างดี
2.4 หนังสือเรียนเป็นแหล่งวิชาสำหรับกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับบทเรียนได้อย่างกว้างขวาง

2.5 หนังสือเรียนเป็นสื่อพัฒนาผู้เรียนซึ่งเชื่อมสัมพันธ์ระหว่างครูและผู้ปกครองในส่วนที่เกี่ยวกับการดูแลการศึกษาเล่าเรียนให้ดำเนินไปด้วยดี

2.6 หนังสือเรียนจะมีแบบฝึกหัดคำถาม ข้อเสนอแนะ เพื่อเพิ่มพูนทักษะในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

2.7 หนังสือเรียนช่วยแก้ปัญหาภาวะขาดแคลนหนังสืออ่านสำหรับเด็กได้เป็นอย่างดี

2.8 หนังสือเรียนในยุคปัจจุบันส่งเสริมให้มีเนื้อหาที่น่าสนใจ เช่น ภาพประกอบสีสวยงาม มีเนื้อหาเสริมด้วยนิทาน นิยาย เพื่อให้บทเรียนน่าสนใจ น่าเรียน ไม่เบื่อ

สรุปประโยชน์ของหนังสือเรียนได้ว่าเป็นแหล่งข้อมูลที่ใช้อ้างอิงที่ดี ให้ความรู้และข้อมูลที่ เหมาะตามระดับของผู้เรียน เป็นคู่มือในการจัดลำดับเนื้อหา เตรียมการสอน วิธีการสอนของครูที่เป็นระบบ และเสนอแนวทางการใช้อุปกรณ์ต่างๆ ที่เสริมให้ผู้เรียนเข้าใจได้ถูกต้อง ช่วยให้ผู้สอนเข้าใจขอบเขตของเนื้อหา และผู้เรียนได้เตรียมก่อนการเรียนและทบทวนหลังการเรียน

2. งานวิจัยที่เกี่ยวกับหนังสือเรียนภาษาไทย

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวกับหนังสือเรียนภาษาไทยพบว่ามีการศึกษาเกี่ยวกับหนังสือเรียนวิชาต่างๆ ไว้ สรุปได้ดังนี้

อัมพร พงษ์ธา (2518: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์แบบเรียนภาษาไทยสำหรับผู้เริ่มเรียนชาวต่างประเทศ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเหมาะสมในการสอนเสียง ศัพท์ และเนื้อหาทางวัฒนธรรมของแบบเรียนชุด A.U.A. Language Center Thai Course โดยใช้วิธีการศึกษาระบบหน่วยเสียงภาษาไทยตามแนวภาษาศาสตร์ รวบรวมเสียงและศัพท์ที่ปรากฏในแบบเรียน ศึกษาเนื้อหาทางวัฒนธรรมในแบบเรียน และวิเคราะห์ข้อมูลโดยอาศัยวิธีสอนตามแนวภาษาศาสตร์แบบโครงสร้าง (Structural Grammar) สรุปได้ว่าแบบเรียนชุดดังกล่าวมีการเรียงลำดับเป็น ศัพท์ ไวยากรณ์ และเสียงตามลำดับ มีการฝึกเสียงที่เป็นปัญหาสำหรับชาวต่างประเทศ เช่น พยัญชนะเสียงหยุด อโฆษะ ธนิตและสิทธิล ผิดออกเสียงสระและระดับเสียงสูงต่ำมากเพียงพอที่จะทำให้ผู้เรียนสื่อสารได้ มีการสอนศัพท์เกี่ยวกับชีวิตประจำวันและสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะประโยชน์แก่ผู้เรียนในประเทศไทยมาก เป็นแบบเรียนสอนภาษาในระดับภาษาพูดระหว่างคนคุ้นเคยกัน และสอนแบบสร้างสำหรับการพูดมากกว่าการเขียน ส่วนเนื้อหาทางวัฒนธรรมไทยมีอยู่ในแบบเรียนน้อยมากจนไม่สามารถแสดงให้เห็นลักษณะวัฒนธรรมไทยได้ ผู้วิจัยได้เสนอแนะว่าแบบเรียน A.U.A. Language Center Thai Course ควรมีการฝึกเสียงสระ โดยเฉพาะควรมีคู่เทียบเสียงสระสั้น-ยาวให้มากขึ้น ควรมีบทสนทนาที่นำศัพท์ใหม่ไปใช้ให้มากขึ้น ไม่ควรมีคำศัพท์ซึ่งไม่มีความหมาย เพราะจะทำให้ผู้เรียนไม่สนใจ อีกทั้งควรเพิ่มเนื้อหาทางวัฒนธรรมไทยซึ่งเป็นประโยชน์ในการสื่อสารและดำรงชีวิตในสังคมไทย

นางลักษณ์ สิ้นสืบผล (2520: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์เนื้อหาและประเมินผลแบบเรียนภาษาไทยสำหรับนักเรียนชาวเขา มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์และประเมินผลแบบเรียนภาษาไทยสำหรับนักเรียนชาวเขาเล่ม 1-3 ของแผนกวิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้วิจัยสร้างตารางการวิเคราะห์เนื้อหาจากการประมวลเนื้อหาและแนวคิดจากหลักสูตรประโยคประถมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2503 และ พ.ศ. 2521 หลักสูตรโรงเรียนชาวเขา พ.ศ. 2508 และหลักสูตรพิเศษสำหรับการฝึกอบรมครูช่วยสอนเด็กชาวเขา พ.ศ.2516 อีกทั้งสร้างตารางวิเคราะห์คุณลักษณะของแบบเรียนซึ่งแบ่งเป็นเนื้อหาวิชา วิธีการเขียนและการจัดทำรูปเล่ม สรุปผลการวิจัยได้ว่าแบบเรียนภาษาไทยสำหรับนักเรียนชาวเขาเล่ม 1-3 มีเนื้อหาครอบคลุมหลักสูตรทั้งสิ้น มีจุดเด่นที่การสอนอ่านและเขียน แทรกคำนิยามทางสังคมเข้าไปในบทเรียนเหมาะสม เมื่อวิเคราะห์คุณลักษณะของแบบเรียน ด้านเนื้อหาวิชา และการจัดทำรูปเล่มดีมาก วิธีการเขียนเหมาะสม ภาพประกอบชัดเจนตรงตามเนื้อเรื่องและสถานการณ์

รังรอง นิลประภัสสร (2528: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์หนังสือเรียนภาษาไทยชุดภาษาพิจารณา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่หก โดยศึกษาข้อมูล หนังสือ และเอกสารต่างๆ เพื่อสร้างเกณฑ์การวิเคราะห์เพื่อศึกษาหนังสือเรียนภาษาไทยชุดภาษาพิจารณา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่หก ผลการศึกษาสรุปได้ว่าหนังสือเรียนภาษาไทยชุดภาษาพิจารณา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่หกมีองค์ประกอบต่างๆ ของหนังสือเรียนที่ค่อนข้างสมบูรณ์ในด้านส่วนประกอบของหนังสือเรียน ได้แก่ รูปเล่ม ภาพประกอบ ส่วนนำ หลักฐานอ้างอิงที่ถูกต้องและชัดเจน มีเนื้อหาสัมพันธ์กับเวลาเรียนและสอดคล้องกับจุดประสงค์ของหลักสูตรวิชาภาษาไทย มีคุณค่า สาระประโยชน์ที่อาจใช้ในชีวิตประจำวันได้ ส่งเสริม พัฒนาแนวคิด ค่านิยม ทักษะทางภาษาสี่ด้าน เนื้อหาส่งเสริมพัฒนาการด้านปัญญา อารมณ์และสังคม มีวิธีการเขียนและสำนวนภาษาที่ถูกต้องตามหลักภาษาไทย มีกิจกรรมและแบบฝึกหัดที่ผู้เรียนเลือกได้และสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ครอบคลุมเนื้อหาและเพียงพอให้ฝึกฝน

ปรียา หิรัญประดิษฐ์ (2548: 12-15) ได้วิเคราะห์หนังสือภาษาไทยสำหรับชาวต่างประเทศ จำแนกและเปรียบเทียบเนื้อหาเพื่อกำหนดประเด็นเนื้อหาที่ควรสอน แบ่งเป็นระดับต้น ระดับกลางและระดับสูง สรุปได้ดังนี้

1. ด้านการฟัง-การพูด

1.1 ระดับต้น เนื้อหาที่ควรมีคือฝึกการฟังและการออกเสียงพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ ตัวเลข วันเดือนปี ประเด็นที่ใช้ในบทสนทนาเกี่ยวกับชีวิตประจำวัน เช่น ครอบครัว ที่พัก อาหาร การเดินทาง วัฒนธรรม และรวบรวมคำศัพท์และกลุ่มคำที่ใช้บ่อย

1.2 ระดับกลาง เนื้อหาที่ควรเพิ่มคือบทสนทนาที่มีศัพท์ สำนวนไทยที่มีรายละเอียดและมีความยาวมากขึ้น แปลบทความเป็นภาษาของผู้เรียน เพิ่มประเด็นอื่นๆ เช่น ภูมิอากาศ การศึกษา การทำงาน กีฬา ละคร ภาพยนตร์ ความรู้เกี่ยวกับประเทศไทย ศาสนา

1.3 ระดับสูง ทบทวนความรู้ด้วยเรื่องที่เคยเรียนที่ยากและยาวกว่า และขยายศัพท์สำนวน เพิ่มเรื่องที่คุณเรียนสนใจจากหนังสือพิมพ์ นิตยสาร เช่น หน้าที่การงาน เศรษฐกิจ ธุรกิจ ภูมิศาสตร์ไทย ความเชื่อของคนไทย

2. ด้านการอ่าน

2.1 ระดับต้น เป็นการสอนอ่านออกเสียงพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ การอ่านคำ วลี ประโยค บทสนทนา และข้อความสั้นๆ

2.2 ระดับกลาง เป็นการสอนอ่านข้อความและเรื่องที่ยากและยาวกว่าระดับต้น อ่านแล้วแปลเป็นภาษาของผู้เรียน อ่านเนื้อหาที่หลากหลาย

2.3 ระดับสูง ประเด็นเนื้อหาคล้ายกับระดับกลางแต่ยากและมีเนื้อหาที่ยาวกว่าเดิม เพิ่มวงศัพท์และเนื้อหาใหม่ๆ แปลเรื่องเป็นภาษาอังกฤษหรือภาษาของผู้เรียน

3. ด้านการเขียน

3.1 ระดับต้น เป็นการเรียนเขียนตัวอักษร การประสมคำ สร้างประโยค เขียนวลี สำนวน คำถาม คำตอบ การเขียนตามคำบอก และการแปล

3.2 ระดับกลาง เป็นการสอนเขียนประโยค คำถาม คำตอบ และแปลข้อความที่ยากและยาวขึ้น

3.3 ระดับสูง การสอนทักษะการเขียนและแปลข้อความในลักษณะเดียวกับระดับกลางแต่ยากและยาวมากขึ้น

4. ด้านไวยากรณ์ เนื้อหาด้านไวยากรณ์สอดแทรกไว้กับการฟัง พูด อ่าน และเขียน สอนโครงสร้างประโยคจากเนื้อหาที่ปรากฏ

ประภัสร์ ห่อนาค (2553: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องวิเคราะห์หนังสือ Thai: An Essential Grammar เป็นหนังสือไวยากรณ์ไทยสำหรับชาวต่างประเทศของ Dr. David Smyth สรุปผลการวิเคราะห์หนังสือได้ว่ามีเนื้อหาหลักด้านไวยากรณ์ไทยโดยมีคำอธิบายและยกตัวอย่างมีเนื้อหาในเรื่องเสียงที่มีเสียงพยัญชนะต้น พยัญชนะท้าย พยัญชนะควบกล้ำ เสียงสระเดี่ยว สระประสม เสียงวรรณยุกต์และการออกเสียงคำและพยางค์ในภาษาพูด เนื้อหาเรื่องคำนั้นมีลักษณะและกฎเกณฑ์การใช้คำนาม คำสรรพนาม คำกริยา คำคุณศัพท์ คำวิเศษณ์ คำบุพบท คำเสริมและคำอุทาน เรื่องโครงสร้างประโยคต่างๆ คือประโยคบอกเล่า ประโยคปฏิเสธ ประโยคคำถาม ประโยคคำสั่ง ประโยคคำถามโดยตรงและโดยอ้อม และประโยคย่อยรูปแบบต่างๆ มีการวิเคราะห์กลวิธีการนำเสนอว่าเป็นการนำเสนอแบบนัย อธิบายเนื้อหาเป็นภาษาอังกฤษ ใช้ศัพท์อักษรในส่วนตัวอย่างภาษาไทยและแปลเป็นภาษาอังกฤษ

มาลินี ณ นคร (2553: 8) สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวกับแบบเรียนไว้ว่า “หนังสือแบบเรียนภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติที่เน้นการสอนพูดเพื่อการสื่อสาร มีบทเรียนเรียงลำดับจากการสอนศัพท์ ไวยากรณ์ และฝึกการออกเสียง โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับชีวิตประจำวันและสิ่งแวดล้อมที่จะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน ส่วนแบบเรียนที่เน้นการสอนเขียน เริ่มจากการสอนเรื่องเกี่ยวกับคำ ประโยค แล้วฝึกเขียนเรียงความง่ายๆ บทเรียนแต่ละบทจะประกอบด้วยจุดมุ่งหมายของบทเรียน คำอธิบายเนื้อหาพร้อมยกตัวอย่าง และแบบฝึก

จากผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับหนังสือเรียนภาษาไทย สรุปได้ว่าเป็นการวิเคราะห์ส่วนประกอบต่างๆ ของหนังสือ เนื้อหาวิชา รูปเล่มและวิธีการนำเสนอที่ดีและเหมาะสม ข้อดีที่มีประโยชน์ต่อการเรียนการสอนหลักภาษา ไวยากรณ์ การฝึกฝนทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียน อีกทั้งข้อเสนอแนะของผู้วิจัยเพื่อพิจารณาปรับปรุง เพิ่มเติมให้ได้เนื้อหาที่เหมาะสม

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์หนังสือเรียนและแบบเรียน

3.1 ความหมายการวิเคราะห์หนังสือเรียน

โกชัย สาริกบุตร และ สมพร สาริกบุตร (2520: 12) เสี่ยม โตรัตน์ (2534: 73) ให้ความหมายการวิเคราะห์หนังสือเรียนคือการจำแนกแยกแยะองค์ประกอบของหนังสือแบบเรียนออกเพื่อพิจารณาแต่ละส่วนว่ามีอะไรบ้าง แล้วนำเกณฑ์กำหนดที่เชื่อถือได้เข้าพิจารณากับองค์ประกอบเหล่านั้น ทั้งนี้เพื่อดูว่าหนังสือเรียนนั้นมีส่วนใดบ้างที่แตกต่าง คล้าย เหมือน เข้าข่ายกว่าหรือดีกว่า เกณฑ์ที่กำหนดไว้นั้น การวิเคราะห์หนังสือเรียนจึงมีลักษณะจริงจัง เป็นเหตุเป็นผล ส่วนใหญ่ทำในรูปแบบงานวิจัยและมีวัตถุประสงค์ต่างกันไป

นพคุณ คุณาชีวะ (2530: 84) ได้กล่าวว่าการวิเคราะห์หนังสือเรียนคือการศึกษารายละเอียดของหนังสือเรียนเพื่อประเมินคุณภาพของแบบเรียนโดยพิจารณาส่วนประกอบของหนังสือเรียนแต่ละส่วนอย่างละเอียดทั้งด้านลักษณะทั่วไป ลักษณะรูปเล่มและลักษณะด้านเนื้อหาเป็นสำคัญ

อัมพร แก้วสุวรรณ (2531: 62) ได้กล่าวว่าการวิเคราะห์แบบเรียนเป็นการวิเคราะห์เอกสารเพื่อดูความพร้อมของเนื้อหาซึ่งเป็นวัตถุประสงค์ว่ามีโอกาสที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้มากน้อยเพียงใด และเอื้ออำนวยต่อกิจกรรมการเรียนการสอนหรือไม่ อย่างไร ดังนั้นหนังสือแบบเรียนแต่ละเล่มอาจวิเคราะห์ได้หลายอย่าง อาทิเช่น

1. วิเคราะห์ดูว่าแบบเรียนนั้นๆ จะส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายได้เท่าใด จุดมุ่งหมายในที่นี้อาจเป็นจุดมุ่งหมายของแบบเรียน จุดมุ่งหมายของหลักสูตร หรือจุดมุ่งหมายของระบบการศึกษา

2. วิเคราะห์ดูว่าเนื้อหาแบบเรียนมีคำศัพท์ใหม่ๆ ความรู้ใหม่และความคิดรวบยอดเพิ่มขึ้นหรือไม่ การสอนที่จะนำไปสู่ความคิดรวบยอดมีเนื้อหาเป็นไปตามขั้นตอนบันไดแห่งการเรียนรู้ (Learning Hierarchy) หรือไม่ และอาจศึกษาเนื้อหาเพื่อคาดหวังผลจากการเกิดความคิดรวบยอดใหม่ๆ นั้นได้ด้วย

3. วิเคราะห์ดูว่าการเขียนแบบเรียนใช้คำเหมาะสมกับผู้เรียนหรือไม่ คำอธิบายและระดับความยากง่ายของภาษาสอดคล้องหรือขัดแย้งกับธรรมชาติการเรียนรู้ของผู้เรียน

4. วิเคราะห์ดูว่าในแต่ละบทเรียนมีกิจกรรมการเรียนการสอนมากน้อยเท่าใด กิจกรรมเหล่านั้นเป็นกิจกรรมของครูหรือกิจกรรมของนักเรียน และมีการเสริมแรงอย่างไร ถ้าผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ

5. วิเคราะห์ดูว่าแบบเรียนมีแบบการประเมินผลอย่างไร ลักษณะคำถามที่ใช้เป็นการถามความจำหรือเป็นคำถามที่นำไปสู่ความคิดแก้ปัญหาอันจะเป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตของผู้เรียน

อัมพร แก้วสุวรรณ (2531: 8) ได้กล่าวว่า “ถ้าหากพิจารณาให้ลึกซึ้งแล้วจะเห็นว่าเนื้อหาเป็นส่วนสำคัญของแบบเรียน การที่จะวิเคราะห์แบบเรียนจึงต้องเริ่มจากการศึกษาเนื้อหาว่าผู้สร้างแบบเรียนได้ส่งสารที่ต้องการจะสื่อความหมายไปยังผู้เรียนโดยใช้แบบเรียนเป็นเครื่องมือได้มากน้อยเพียงใด นอกจากนั้นก็ได้แก่การวิเคราะห์ส่วนประกอบอื่นของแบบเรียน โดยยึดหลักว่าองค์ประกอบทุกส่วนของแบบเรียนควรเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้”

นฤมล ปิยวิทย์ (2542: 30) ได้กล่าวถึงความหมายและความสำคัญของการวิเคราะห์หนังสือเรียน “หมายถึงการพิจารณาแยกแยะส่วนประกอบของหนังสือเรียนแต่ละเล่มอย่างละเอียดด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการอย่างเป็นระบบ ผลที่ได้จากการวิเคราะห์อาจนำไปสู่การปรับปรุงคุณภาพของหนังสือเรียนต่อไป และแม้ว่าหนังสือเรียนจะมีคุณภาพเพียงใดก็ตาม ก็ยังจำเป็นต้องอาศัยวิธีการสอนของครูในการวางแผน การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สัมพันธ์กันไปด้วย ดังนั้นการวิเคราะห์หนังสือเรียนจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งที่ครูผู้สอนควรปฏิบัติเพื่อความรู้เท่าทันหนังสือ รู้ข้อดีข้อบกพร่องของหนังสือ นำผลการวิเคราะห์หนังสือเรียนไปใช้ให้เกิดประสิทธิภาพทั้งในการสอนของตนเองและการแนะนำให้นักเรียนใช้”

สุพรรณิ อาศักราช (2550: 36) สรุปเรื่องการวิเคราะห์หนังสือไว้ว่าเป็นการศึกษาองค์ประกอบของหนังสือเรียนโดยการแยกแยะส่วนต่างๆ ของหนังสือออกมา ได้แก่ ด้านลักษณะทั่วไป ลักษณะรูปลักษณ์และลักษณะด้านเนื้อหา โดยผู้วิเคราะห์นั้นต้องมีเกณฑ์ที่เชื่อถือได้สำหรับการนำส่วนต่างๆ ของหนังสือที่แยกออกมาพิจารณา

สรุปการวิเคราะห์หนังสือเรียนได้ว่าเป็นการศึกษาเอกสารประเภทหนึ่งที่เผยแพร่ให้ความรู้วิเคราะห์ส่วนประกอบของหนังสือด้วยหลักเกณฑ์ และใช้วิธีการที่เป็นระบบ สามารถประเมินคุณภาพของหนังสือที่เป็นเครื่องมือการเรียนรู้และนำไปใช้ ทำให้ทราบข้อดีว่าส่งเสริมการเรียนรู้อย่างไร ข้อด้อยของหนังสือเพื่อปรับปรุงให้เกิดประโยชน์แก่ผู้สอนและผู้เรียน

3.2 จุดประสงค์การวิเคราะห์หนังสือเรียน

การวิเคราะห์หนังสือเป็นการศึกษาองค์ประกอบ รูปแบบเนื้อหา พัฒนาการของหนังสือเรียน ทำให้ทราบว่ารายละเอียดที่มีนั้นสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของวิชานั้นๆ ซึ่งเป็นแนวทางในการปรับปรุงหนังสือใหม่ อัมพร แก้วสุวรรณ (2531: 63) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายในการวิเคราะห์หนังสือแบบเรียนไว้ดังนี้

1. การวิเคราะห์ลักษณะทางกายภาพ หมายถึงการพิจารณาองค์ประกอบของแบบเรียนในด้านขนาด รูปร่าง ตัวอักษร จำนวนภาพประกอบ ตาราง แผนภูมิ สีและการดึงดูดความสนใจ ความทนทานแข็งแรง และอื่นๆ องค์ประกอบต่างๆ ของหนังสือแบบเรียนจะต้องตอบสนองลักษณะทางสรีรวิทยาและจิตวิทยาของผู้ใช้ จึงจะคาดหวังได้ว่าจะสามารถทำให้เกิดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ

2. การวิเคราะห์เนื้อหา หมายถึงการพิจารณาทฤษฎีและความคิดรวบยอดที่มีในหนังสือแบบเรียนพร้อมทั้งศึกษาถึงการเรียบเรียงสาระต่างๆ การเขียน การอธิบาย การจัดระเบียบความรู้ และความสั้นยาวของเนื้อหา

3. การวิเคราะห์เจตนารมณ์ของแบบเรียน หมายถึงการศึกษาจุดมุ่งหมายของแบบเรียนของรายวิชา ของหลักสูตร ของระบบการศึกษาและของสังคม เพื่อดูว่าแบบเรียนนั้นๆ เป็นไปตามจุดมุ่งหมายหรือไม่ การวิเคราะห์วิธีนี้ผู้วิเคราะห์จะต้องเข้าใจถึงเจตนารมณ์ที่แท้จริงของหนังสือ แบบเรียนรายวิชานั้นๆ ความสับสนอาจเกิดได้หลายแบบ เช่น ผู้วิเคราะห์มุ่งศึกษาถึงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เพียงประเด็นเดียวจากหนังสือแบบเรียนไทยชุดทักษะสัมพันธ์โดยลืมนึกไปว่าเจตนารมณ์ที่แท้จริงของการศึกษานี้คือการฝึกฝนให้ผู้เรียนเกิดทักษะทางภาษา

สำหรับการศึกษาเรื่องวิเคราะห์หนังสือเรียนภาษาไทยสำหรับผู้เรียนที่ใช้ภาษาฝรั่งเศสซึ่งเป็นการศึกษาลักษณะทั้งภายนอก ภายใน เนื้อหาและวัตถุประสงค์ของหนังสือเรียนว่าเกิดผลสำเร็จตามที่กำหนดหรือมีข้อเสนอแนะที่จะนำไปพัฒนาเนื้อหาที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพต่อผู้ใช้หนังสือเรียนภาษาไทยตามวัตถุประสงค์

3.3 วิธีและขั้นตอนการวิเคราะห์หนังสือเรียน

วิธีการศึกษาวิเคราะห์ลักษณะภายนอกและภายในหนังสือมีผู้สรุปวิธีและขั้นตอนการวิเคราะห์ไว้ ดังนี้

พรทิพย์ ศิริสมบุญเวช (2528: 31) ได้สรุปแนวทางวิเคราะห์หนังสือเรียนไว้ดังนี้

1. เนื้อเรื่องมีการจัดหมวดหมู่และเรียงลำดับเรียบร้อย
2. สารัตถะของเรื่องควรนำเสนออย่างตรงไปตรงมา ชี้ให้เห็นอย่างชัดเจนว่าอะไรคือกฎ หลักการ ตัวอย่าง ความจริง ความคิดเห็น และการคาดคะเน
3. การใช้ภาษานำไปสู่ความเข้าใจที่ถูกต้อง ไม่ทำให้ตีความได้หลายแง่มุม
4. เนื้อหาจะต้องสนองตอบความมุ่งหมายของหลักสูตรอย่างครบถ้วน
5. คำนิยมในเรื่องควรเป็นเรื่องที่เลือกสรรแล้วและควรเป็นค่านิยมที่สัมพันธ์กับตัวนักเรียน

6. เนื้อหามีการอ้างอิงหลักฐานอย่างถูกต้อง
7. มีกิจกรรมเสนอแนะท้ายบทเรียนแต่ละบท
8. มีแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติมอย่างชัดเจน
9. มีการวัดผลนักเรียนท้ายบทเรียนแต่ละบท
10. มีส่วนประกอบอื่นๆ ที่ช่วยให้อ่านเข้าใจง่าย เช่น รูปเล่ม ตัวพิมพ์ ภาพประกอบ แผนภูมิ แผนที่ ตาราง และควรมีรูปแบบของการเขียนผลงานวิชาการ ได้แก่ ปกนอก ปกใน คำนำ สารบัญเรื่อง สารบัญภาพ หรือตารางประกอบเนื้อเรื่อง การอ้างอิงหลักฐานในเนื้อเรื่อง บรรณานุกรม ภาคผนวกและดรรชนี

11. ควรประเมินค่าของหนังสือเรียนโดยเน้นคุณค่าของเนื้อหาและกิจกรรมเป็นสำคัญ ด้านเนื้อหาและด้านกิจกรรมนั้นแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

11.1 ส่วนประกอบทางด้านความรู้มีเนื้อหาที่ทันสมัย ให้ความรู้ที่เป็นกลาง ปราศจากอคติ และมีความสัมพันธ์ระหว่างวิชา

11.2 ส่วนประกอบด้านเชาว์ปัญญา มีเนื้อหาที่สร้างพื้นฐานให้นักเรียนรู้จักคิด สร้างสถานการณ์ให้นักเรียนได้มีโอกาสดัดสินใจ เนื้อหาที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับผู้เรียนมากที่สุดและมีส่วนเร่งเร้าให้ผู้เรียนเกิดความอยากรู้อยากเห็น

นฤมล ปิยวิทย์ (2542: 30-35) ได้สรุปการดำเนินการวิเคราะห์หนังสือเรียนและขั้นตอนไว้ดังนี้

1. การตั้งชื่อเรื่อง ในการวิเคราะห์หนังสือเรียนแต่ละครั้งควรเริ่มจากชื่อเรื่องของการวิเคราะห์ซึ่งนอกจากจะวิเคราะห์หนังสือทั้งเล่มแล้ว บางครั้งอาจแยกวิเคราะห์บางส่วนได้ เช่นวิเคราะห์เฉพาะลักษณะทางกายภาพหนังสือ หรือวิเคราะห์เฉพาะเนื้อหาและกิจกรรม หรือวิเคราะห์เฉพาะการใช้ภาษา

2. การตั้งวัตถุประสงค์ วัตถุประสงค์เป็นสิ่งที่นำไปสู่คำตอบที่ต้องการโดยทั่วไปแล้วการวิเคราะห์หนังสือเรียนมักมีวัตถุประสงค์ดังนี้

2.1 เพื่อวิเคราะห์ลักษณะทางกายภาพ หมายถึงการพิจารณาองค์ประกอบของหนังสือเรียนในด้านขนาด รูปเล่ม ตัวอักษร ภาพประกอบ ตาราง แผนภูมิ สีและการดึงดูดความสนใจ ความแข็งแรงทนทาน ฯลฯ ซึ่งองค์ประกอบต่างๆ ของหนังสือเรียนจะต้องตอบสนองลักษณะทางสรีรวิทยาและจิตวิทยาของผู้ใช้ จึงจะคาดหวังได้ว่าสามารถทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

2.2 เพื่อวิเคราะห์เนื้อหา หมายถึงการศึกษาเนื้อหาของหนังสือ ตั้งแต่ความสอดคล้องสัมพันธ์กับหลักสูตร สาระของหนังสือ ถ้อยคำสำนวนภาษาในการเรียบเรียงกิจกรรม แบบฝึกหัดคำถามท้ายบท

2.3 เพื่อวิเคราะห์คุณลักษณะอื่นๆ ของหนังสือเรียน เช่น วิเคราะห์เจตนารมณ์ของหนังสือเรียน วิเคราะห์คุณธรรมที่ปรากฏในเนื้อหา เป็นต้น

3. ศึกษาเรื่องที่เกี่ยวข้อง การศึกษาเรื่องที่เกี่ยวข้องจะศึกษาสิ่งต่อไปนี้

3.1 เอกสารหลักสูตร โดยพิจารณาตั้งแต่โครงสร้างของหลักสูตร จุดประสงค์ของหลักสูตร จุดประสงค์ของรายวิชา ขอบข่ายเนื้อหาของรายวิชา

3.2 ศึกษาวิธีการวิเคราะห์หนังสือ จากเอกสารทางวิชาการ ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวกับเรื่องที่เกี่ยวข้องวิเคราะห์ ตลอดจนผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชานั้นๆ

4. การตั้งเกณฑ์การวิเคราะห์มีหลักการดังนี้

4.1 เกณฑ์การวิเคราะห์ลักษณะทางกายภาพ

4.1.1 ขนาดของหนังสือ อาจมีขนาด 8 หน้ายก 16 หน้ายก ปัจจุบันหนังสือเรียนภาษาไทยทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา มีขนาด 8 หน้ายก ส่วนความหนาควรพอเหมาะกับเด็กแต่ละวัย

4.1.2 ปกมีความแข็งแรงทนทาน ภาพปกสวยงาม ข้อความที่ปกแสดงสาระสำคัญของหนังสือ ทั้งปกนอก ปกใน โดยปกนอกบอกชื่อหนังสือ ชื่อผู้แต่ง ส่วนปกในนอกจากบอกชื่อหนังสือ ชื่อผู้แต่งแล้ว ควรบอกปีที่พิมพ์ สำนักพิมพ์ ราคาไว้ด้วย

4.1.3 การเข้าเล่มปราณีต แข็งแรงทนทาน ไม่หลุดง่าย เปิดอ่านได้สะดวก การตัดกระดาษทั้งสามด้าน คือด้านบน ด้านล่างและด้านขวามือเรียบร้อย

4.1.4 ขนาดตัวอักษรพอเหมาะกับวัย ควรมีตัวอักษรพิเศษเมื่อต้องการเน้น เช่นตัวดำ ตัวเอน รูปแบบของตัวอักษรถูกต้องตามลักษณะของตัวอักษร การเว้นช่องไฟสม่ำเสมอ ย่อหน้า วรรคตอนถูกต้อง การพิมพ์ปราณีต สะอาด การพิสูจน์อักษรเข้มงวด

4.1.5 ภาพควรเป็นภาพสี มีความสวยงาม ดึงดูดความสนใจของเด็กๆ ได้ดี สามารถอธิบายเนื้อหาสาระได้ถูกต้องชัดเจน จำนวนภาพและขนาดของภาพพอเหมาะกับหนังสือและเนื้อหา การจัดหน้าได้สมดุลย์กันระหว่างภาพ ตัวหนังสือและที่ว่าง

4.1.6 กระดาษที่ใช้พิมพ์ควรเป็นกระดาษเนื้อดี ไม่ฉีกขาด หรือเปื่อยง่าย ไม่บางจนเกินไป เช่นกระดาษปอนด์ หากเป็นกระดาษปรู๊ฟควรใช้ปรู๊ฟฟอกขาว (ปรู๊ฟมัน)

4.1.7 ส่วนประกอบอื่นๆ เช่นผู้แต่งควรเป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์อย่างดี มีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชานั้นๆ เป็นที่เชื่อถือของวงวิชาการ ราคาของหนังสือไม่ควรแพงเกินไป ปีที่พิมพ์และครั้งที่พิมพ์ก็เป็นข้อมูลที่บอกถึงความนิยมในการใช้หนังสือนั้นด้วย นอกจากนี้ควรมีคำชี้แจงในการใช้หนังสือไว้ให้เห็นอย่างชัดเจน

4.2 เกณฑ์การวิเคราะห์คุณค่าทางวิชาการมีดังนี้

4.2.1 เนื้อหาสามารถวิเคราะห์โดยเกณฑ์ในการวิเคราะห์ดังนี้

- 1) สอดคล้องกับจุดหมายและจุดประสงค์ของหลักสูตร
- 2) เนื้อหาครบถ้วนตามคำอธิบายรายวิชา
- 3) ถูกต้องตามความเป็นจริง ใกล้เคียงผู้เรียน ทันท่วงทีเหตุการณ์สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้
- 4) มีความยากง่ายเหมาะสมกับวัย
- 5) เรียงลำดับเนื้อหาจากง่ายไปยาก
- 6) เนื้อหามีความต่อเนื่องไม่ซับซ้อน
- 7) มีการจัดหมวดหมู่เนื้อหา
- 8) สาระในบทเรียนมีคุณค่าในชีวิตประจำวัน
- 9) วิธีเสนอเนื้อหาและความคิดรวบยอดชัดเจน
- 10) เหมาะสมกับวัย เพศและความสนใจ
- 11) เหมาะสมกับเวลา

12) มีค่านิยมสร้างสรรค์เด่นชัด ทั้งค่านิยมบุคคลและค่านิยมสังคม

13) มีความสัมพันธ์ระหว่างวิชาเป็นลักษณะการบูรณาการ ทั้งสัมพันธ์ภายนอกกับวิชาอื่นๆ และสัมพันธ์ภายในของวิชาภาษาไทย

14) รูปภาพ ตาราง แผนภูมิ แผนผัง แผนที่ มีความถูกต้องชัดเจน สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง

4.2.2 กิจกรรมและแบบฝึกหัดทำบทเรียนเป็นส่วนสำคัญประกอบเนื้อหาอาชีวเคราะห์ดังนี้

1) เป็นกิจกรรมหลักหรือกิจกรรมเสริม กิจกรรมหลักคือกิจกรรมที่นักเรียนต้องทำเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจอย่างสมบูรณ์ ส่วนกิจกรรมเสริมเป็นกิจกรรมสำรองสำหรับนักเรียนที่สนใจเพิ่มพูนความรู้

2) กิจกรรมนั้นสอดคล้องกับเนื้อหา ทำให้เข้าใจเนื้อหาและมีทักษะเพิ่มขึ้นช่วยเพิ่มพูนความสามารถในการคิด

3) รูปแบบของกิจกรรมที่เสนอมีความเหมาะสมปฏิบัติได้ มีผลดีต่อนักเรียน

4.2.3 การใช้ภาษาในการเรียบเรียง อาชีวเคราะห์สิ่งต่อไปนี้

1) การใช้คำศัพท์เหมาะสมกับวัยและระดับชั้น หากเป็นศัพท์ยากหรือศัพท์เฉพาะต้องมีคำอธิบาย

2) การใช้ประโยคควรเป็นประโยคสั้นๆ ใจความเดียว ถ้าใช้ประโยคซับซ้อนก็ควรให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน

3) สำนวนและลีลาการเขียน ควรเป็นสำนวนและลีลาการเขียนที่ง่าย กระชับ ตรงไปตรงมา เป็นการเขียนที่ต้องการอธิบายเพื่อความเข้าใจ ไม่ลำเอียงหรืออคติ

5. การเลือกวิธีวิเคราะห์ การวิเคราะห์หนังสืออาจเลือกใช้วิธีวิเคราะห์ด้วยวิธีพรรณนาวิเคราะห์เป็นการวิเคราะห์ด้วยการบรรยายหรือพรรณนาตามเกณฑ์ที่สร้างขึ้น ซึ่งเกณฑ์นั้นคือถ้อยคำภาษา อาจเป็นคำ ประโยค หรือข้อความที่มีความหมายตรงกับเนื้อหาที่ต้องการวิเคราะห์ ผู้วิเคราะห์สามารถวิเคราะห์ได้ด้วยตนเอง เหมาะกับครูผู้สอนที่จะนำไปใช้ในการวิเคราะห์หนังสือเรียนที่ใช้สอน เพื่อความรู้เท่าทันหนังสือ เพราะง่ายและสะดวก แต่ต้องวิเคราะห์อย่างละเอียดรอบคอบทุกหน้าด้วยเกณฑ์ที่ละเอียดชัดเจน

จากการศึกษาวิธีและขั้นตอนการวิเคราะห์หนังสือเรียนพบว่าเป็นการสำรวจและวิเคราะห์ลักษณะภายนอก คือ ปก รูปเล่ม ขนาดตัวอักษร ภาพประกอบ คุณภาพการพิมพ์ ศึกษาและวิเคราะห์เรื่องคุณค่าทางวิชาการซึ่งเป็นการศึกษาเนื้อหาของหนังสือเรียน ด้านหลักภาษาและการนำสาระความรู้ที่อยู่ในหนังสือไปใช้ถูกต้อง น่าเชื่อถือ ใช้อ้างอิง และสอดคล้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหนังสือเรียนและเหมาะสมกับผู้เรียน

3.4 เกณฑ์การวิเคราะห์หนังสือเรียน

มีผู้อธิบายเกณฑ์การวิเคราะห์รูปแบบ องค์ประกอบ และเนื้อหาของหนังสือเรียนไว้ดังนี้

พรทิพย์ ศิริสมบุญเวช (2528: 51-52) ได้รวบรวมแนวคิดและแบ่งหลักเกณฑ์ในการวิเคราะห์หนังสือเรียนไว้ 5 ด้าน คือ

1. ด้านการจัดทำรูปเล่ม พิจารณาจากขนาดของรูปเล่ม ราคาของหนังสือ กระดาษที่ใช้เป็นปก กระดาษที่ใช้พิมพ์ การเรียงลำดับส่วนประกอบของหนังสือ การเรียงลำดับหน้าหนังสือ การวางหน้าหนังสือ และการเย็บเล่มหนังสือ

2. ด้านการพิมพ์ พิจารณาจากขนาดของตัวพิมพ์ การเรียงพิมพ์ที่ถูกต้อง การสะกดการันต์ถูกต้อง การใช้เครื่องหมายวรรคตอนถูกต้อง การระบายละเอียดเกี่ยวกับผู้แต่ง และรายละเอียดเกี่ยวกับการพิมพ์

3. ด้านการนำเสนอและการใช้ภาษา พิจารณาจากการเรียงลำดับบทเรียน การตั้งหัวข้อเรื่อง การเกริ่นนำ การอธิบายเนื้อหา การยกตัวอย่างประกอบเนื้อหา การใช้สำนวนภาษา และสัดส่วนเนื้อหาในเล่ม

4. ด้านเนื้อหาของหนังสือเรียน พิจารณาจากความสอดคล้องกับจุดประสงค์ของหลักสูตร ความสอดคล้องกับจุดประสงค์รายวิชา ความครบถ้วนของเนื้อหาวิชาและความถูกต้องของเนื้อหา

5. ด้านส่วนประกอบต่างๆ ของหนังสือเรียน พิจารณาจากคำนำ สารบัญ การอ้างอิงในเนื้อเรื่อง บทสรุป กิจกรรม ภาพประกอบ บรรณานุกรม อภิธานศัพท์ และดรรชนี

สมพงศ์ วิทย์ศักดิ์พันธุ์ (2549: 111-135) ได้กล่าวถึงการเรียนการสอนภาษาไทยแก่ชาวต่างประเทศ และการสร้างแบบเรียนสำหรับชาวต่างประเทศ สรุปว่าการสร้างแบบเรียนสำหรับชาวต่างประเทศ ผู้สร้างแบบเรียนควรคำนึงถึงภูมิหลังของผู้เรียน จำนวนของผู้เรียน ระยะเวลาในการเรียน หลักสูตร สื่อการสอน กลวิธีสอน กิจกรรมประกอบการเรียนการสอน ต้องมีบทเรียนที่น่าสนใจ จำง่าย สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน มีความยาวเหมาะสม และการที่ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างมีระบบ ตามลำดับขั้นตอนจะทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้เร็ว และเข้าใจภาษาไทยได้ง่ายขึ้น

ประกาศรี สี่หอำไพ (2550: 48-49) ได้กล่าวถึงเกณฑ์ในการพิจารณาหนังสือแบบเรียนภาษาไทยไว้ดังนี้

1. ด้านเนื้อหา

1.1 ความถูกต้องของเนื้อหาและความเที่ยงธรรม

1.2 ความเหมาะสมกับระดับชั้นที่เรียน มีลำดับความยากง่ายสอดคล้องกับความสนใจและความสามารถของผู้เรียน คำศัพท์ใหม่ๆ ที่ให้ต้องนำไปช่วยเสริมการใช้ภาษาในปัจจุบันอย่างแท้จริง

1.3 ให้แนวคิดปรัชญาสัมพันธ์กับวิจรณ์ญาณและนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมระบอบประชาธิปไตยในปัจจุบัน

1.4 สร้างมโนทัศน์ (Concept) คือการคิดรวบยอดขั้นสุดท้ายซึ่งรวบรวมจากความรู้หรือมโนภาพในความคิดของบุคคล จนสรุปเป็นคำจำกัดความอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยจัดเนื้อหา (Content) อย่างเหมาะสมเพียงพอ แต่ไม่ซ้ำซ้อนกันจนน่าเบื่อหน่าย

1.5 การสอนเนื้อหาทางวรรณคดีสอดคล้องกับการฝึกทักษะฟัง พูด อ่านและเขียน

1. ด้านการจัดหนังสือ พิจารณาตั้งแต่ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา เวลาที่พิมพ์ มีการชำระปรับปรุงใหม่หรือไม่ ผู้แต่งเป็นที่เชื่อถือได้ มีภาพประกอบ มีแบบฝึกหัด กิจกรรมเสนอแนะ ลักษณะของกระดาษ การเย็บเล่ม การพิมพ์ ฯลฯ เหมาะสม กล่าวคือมีคุณภาพดี และราคาพอสมควร

2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แบบเรียนที่ดีจะช่วยแนะแนวให้ผู้สอนพิจารณาเลือกสรรกิจกรรมที่เสริมความเข้าใจทางภาษา พัฒนาการฝึกทักษะ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้วิจัย ค้นคว้า อภิปรายแสดงความคิดเห็น จึงควรพิจารณาว่าแบบเรียนเอื้อต่อกิจกรรมเหล่านี้หรือไม่ เพียงไร

3. พัฒนาการทางความคิดเชิงวิจารณ์ ใ้ให้นักเรียนเกิดความอยากรู้ ค้นคว้าให้ลึกซึ้งกว่าเนื้อเรื่องที่เรียน แบบเรียนจึงควรเหมาะกับจิตวิทยาของพวกวัยรุ่นด้วย

4. มีแบบทดสอบประเมินผลในแต่ละบท ทั้งมีหนังสืออ่านประกอบ และคู่มือครูที่ใช้ค้นคว้าได้มาก ประเมินผลด้านความคิดมากกว่าความจำ ให้แบบเรียนปลูกฝังอุปนิสัยรักการอ่านค้นคว้าต่อไป

จากการศึกษาการตั้งเกณฑ์การวิเคราะห์หนังสือเรียนสรุปได้ว่าเป็นการศึกษาหนังสือเรียนด้านรูปแบบและส่วนประกอบของหนังสือทั้งด้านการจัดเนื้อหา การนำเสนอบทเรียน การใช้ภาษาคุณภาพการพิมพ์ และความเหมาะสมของเนื้อหากับภูมิหลังของผู้เรียน จำนวนผู้เรียน ระยะเวลาเรียน เพื่อเนื้อหาที่ได้จากการวิเคราะห์จะทำให้เกิดประโยชน์แก่ผู้สอนและผู้เรียน

4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรมไทย

4.1 ความหมายของภาษาและวัฒนธรรม

จากการศึกษาจากหนังสือและเอกสารอ้างอิงเกี่ยวกับภาษาและวัฒนธรรม มีผู้นิยามความหมายไว้สรุปได้ดังนี้

4.1.1 ความหมายของภาษา

กำชัย ทองหล่อ (2540: 1) ได้ให้ความหมายคำว่า “ภาษาเป็นสันสกฤต (บาลีเป็นภาษา) มาจากรากศัพท์เดิมว่า ภาษ แปลว่า กล่าว พูด หรือ บอก เมื่อนำมาใช้เป็นคำนาม มีรูปเป็น ภาษา แปลตามรูปศัพท์ว่าคำพูด หรือถ้อยคำ แปลเอาความว่า เครื่องสื่อความหมายระหว่างมนุษย์ให้สามารถกำหนดรู้ความประสงค์ของกันและกันได้ โดยมีระเบียบคำหรือจังหวะเสียงเป็นเครื่องกำหนด”

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2554) ได้ให้ความหมายไว้ว่า

1. ภาษาคือถ้อยคำที่ใช้พูดหรือเขียนเพื่อสื่อความของชนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เช่น ภาษาไทย ภาษาจีน หรือเพื่อสื่อความเฉพาะวงการ เช่น ภาษาราชการ ภาษากฎหมาย ภาษาธรรม
2. เสียง ตัวหนังสือ หรือกิริยาอาการที่สื่อความได้ เช่น ภาษาพูด ภาษาเขียน ภาษาท่าทาง ภาษามือ
3. โดยปริยายหมายความว่า สาระ เรื่องราว เนื้อความที่เข้าใจกัน เช่น ตกใจจนพูดไม่เป็นภาษา เขียนไม่เป็นภาษา ทำงานไม่เป็นภาษา

ประกาศรี สีสหอำไพ (2550: 17) ได้ให้ความหมายไว้ว่า “ภาษาเป็นเครื่องมือของการสื่อสาร ก่อให้เกิดความเข้าใจ ความหมายตรงกัน เป็นสื่อกลางในการสืบทอดและเป็นหลักฐานของวัฒนธรรม ทำให้สามารถศึกษาถ่ายทอดนำมาอนุรักษ์และสร้างสรรค์วัฒนธรรม เป็นมรดกทางสังคมสืบต่อมา”

4.1.2 ความหมายของวัฒนธรรม

เสฐียรโกเศศ (2516: 88-103) ได้อธิบายคำว่า “วัฒนธรรม” โดยอ้างจากการนิยามคำว่า “Culture” และสรุปความหมายได้ว่าวัฒนธรรม คือความคิดเห็น ความรู้สึก ความประพฤติ และกิริยาอาการหรือการกระทำใดๆ ของมนุษย์ในส่วนรวมที่เป็นรูปแบบเดียวกัน และแสดงออกมาเป็น ภาษา ศิลป์ ความเชื่อถือ ระเบียบประเพณี เป็นต้น วัฒนธรรมเป็นมรดกแห่งสังคมส่วนรวม คนในสังคมได้เรียนรู้สืบทอดเป็นประเพณีและรักษาไว้ให้เจริญงอกงามในวิถีแห่งชีวิตของส่วนรวม

พิณทิพย์ ทวยเจริญ (2547: 206) ได้กล่าวว่าวัฒนธรรมของมนุษย์มีหลากหลายรูปแบบ แม้จะเป็นวัฒนธรรมที่มีชื่ออย่างเดียวกัน แต่รูปแบบและการแสดงออก ไม่ว่าจะเป็นการใช้ภาษาทั้งการพูด การเขียน ตลอดจนประเพณี วิถีปฏิบัติของแต่ละสังคมจะแตกต่างกันออกไป มีความปราณีต ละเอียดย หรือหยาบ เราจะสามารถศึกษาได้จากภาษาที่คนในสังคมนั้นใช้ ต้องยึดแบบอย่างที่มีความหมาย

ในการศึกษาแนวนี้ต้องอาศัยการรวบรวมข้อมูล ด้วยการสังเกตและพิจารณาหลักฐานจากคตินาบ้าน (Folklore) ธรรมเนียม วัฒนธรรม ประเพณี พิธีกรรม และความเชื่อต่างๆ ในกลุ่มชนนั้นๆ ซึ่งจะมีการใช้ภาษาร่วมกันเสมอ

อวยพร พานิช และ คณะ (2553: 146) ได้กล่าวว่า “วัฒนธรรมเป็นศัพท์ที่มีความหมายกว้าง อาจหมายรวมถึงวิถีการดำเนินชีวิตพฤติกรรมและผลงานมนุษย์สร้างสรรค์ขึ้น ตลอดจนความคิด ความเชื่อ ความรู้บางตำราหมายถึงสิ่งที่มนุษย์เปลี่ยนแปลง ปรับปรุงหรือผลิตขึ้นเพื่อความเจริญงอกงามในวิถีชีวิตมนุษย์เป็นสิ่งที่ปฏิบัติสืบทอดกันมา รวมถึงความคิดเห็น ความประพฤติ กิริยาอาการ ภาษา ศิลปะ ความเชื่อ ระเบียบประเพณี เป็นต้น”

วัฒนา มุลเมืองแสน และ ภราดร สุขพันธ์ (2559: 236-237) ได้กล่าวว่า “วัฒนธรรมหมายถึงความเจริญด้วยขนบธรรมเนียมอันดี เป็นความเจริญงอกงามของจิตใจซึ่งเป็นเรื่องที่มีอยู่ภายในจิตใจ ไม่มีตัวตนหรือเป็นนามธรรมแต่แสดงออกมาให้เห็นทางกาย ทางวาจา หรือสิ่งที่มนุษย์สร้างสรรค์ประดิษฐ์ขึ้นจากความรู้สึกนึกคิด ภาษาจึงมีความเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม ก็จะเป็นไปเพื่อความเจริญและความดีงามของมนุษย์ ไม่ใช่เป็นการเปลี่ยนแปลงที่ทำให้ภาษาหรือสิ่งต่างๆ เลวลงหรือวิบัติไป”

ดังนั้นสรุปความหมายของคำว่าภาษาและวัฒนธรรมได้ว่าเป็นการใช้ภาษาเป็นสื่อในการส่งสาร สืบทอดวัฒนธรรมซึ่งเป็นเรื่องพฤติกรรม ความคิด ความเชื่อ รักษาขนบธรรมเนียมประเพณี วิธีการดำเนินชีวิตของคนในสังคมที่ปฏิบัติต่อมา

4.2 ความสัมพันธ์ของภาษาและวัฒนธรรม

4.2.1 งานวิจัยที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของภาษาและวัฒนธรรม

อักษรประเสริฐ เศรษฐประเสริฐ (2527: 1) ได้กล่าวว่า “การใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายและความเข้าใจของคนในสังคมหนึ่งไม่ว่าจะเป็นภาษาพูดหรือภาษาเขียน มักแฝงไว้ด้วยความเชื่อ ค่านิยม เจตคติ ความรู้สึกนึกคิด หรือการกระทำที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิต และความเป็นอยู่ที่ปฏิบัติกันมาตามบรรทัดฐานของสังคม การแสดงออกในสิ่งดังกล่าวนี้ ถือว่าเป็นพฤติกรรมที่เป็นรูปแบบซึ่งได้รับการถ่ายทอดสืบต่อกันมาจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง และยอมรับกันว่านั่นคือ “วัฒนธรรม” ของคนในสังคมนั้น และในแต่ละสังคมก็จะมีรูปแบบวัฒนธรรมที่แตกต่างกันออกไปเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว”

4.2.2 เอกสารที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของภาษาและวัฒนธรรม

ศรีภูมิ แป้นพัฒน์ (2531: 42) ได้แบ่งเนื้อหาทางวัฒนธรรมออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. แนวการดำรงชีวิต ได้แก่ สิ่งที่ชนชาตินั้นปฏิบัติในการดำรงชีวิตอยู่ให้เห็นได้จากภายนอกอย่างชัดเจน เช่น การรับประทานอาหาร หรือการพักผ่อนในวันสุดสัปดาห์ เป็นต้น
2. แนวการใช้ภาษา ได้แก่ การคำนึงถึงการใช้ภาษาให้เหมาะสม กาละ และเทศะ เช่น การทักทายในโอกาสที่เป็นทางการ และในโอกาสที่ไม่เป็นทางการ
3. แนวคิดหรือความเชื่อ ได้แก่ ความคิดหรือความเชื่อในเรื่องต่าง ๆ ในชีวิต เช่น ความเสมอภาคระหว่างสตรีกับบุรุษ ความตรงต่อเวลา การใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันก่อนการสมรส เป็นต้น

4. แนวการสื่อสารด้วยสีหน้าหรือท่าทาง เช่น การยกไหล่ การจับมือ เป็นต้น

สมพงศ์ วิทย์ศักดิ์พันธุ์ และ คณะ (2545: 160-161) ได้กล่าวถึงการเรียนการสอนภาษาไทยในบริบทไทยศึกษาว่า “ผู้เรียนเป็นชาวต่างชาติที่สนใจภาษาและวัฒนธรรมไทย แม้ว่าภาษาจะเป็นตัวแทนของวัฒนธรรมไทยก็จริงอยู่ แต่การเรียนการสอนภาษาไทยระดับต้นเป็นการเรียนภาษาไทยขั้นพื้นฐานเท่านั้น ตัวภาษาจึงไม่สามารถจะให้ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยได้มากนัก เพื่อเพิ่มสีสันให้กับการเรียนการสอนและตรงกับความต้องการของผู้เรียน ผู้สอนต้องเตรียมคำอธิบายว่าด้วยวัฒนธรรมไทยตั้งแต่บทเรียนแรกจนถึงบทเรียนสุดท้ายและแทรกไประหว่างชั่วโมงแต่อย่าให้การแทรกเรื่องวัฒนธรรมเป็นเรื่องหลักของการเรียนการสอนภาษา แต่เป็นเรื่องที่จะชูรสเพิ่มความน่าสนใจให้กับบทเรียน หากผู้เรียนมีความสนใจก็อาจชักถามเพิ่มเติมได้นอกเวลา”

ประภาศรี สีหอำไพ (2550: 33-34) ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ของภาษาไทยกับวัฒนธรรมว่า “ภาษาไทยเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมไทย เป็นเครื่องมือสำคัญในการบันทึกและถ่ายทอดวัฒนธรรมไทย เป็นเครื่องสะท้อนวัฒนธรรมไทยทั้งในอดีต ปัจจุบันทุกแง่มุม และลักษณะการใช้ภาษาไทยขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมของสังคม นอกจากนี้ได้กล่าวถึงภาพสะท้อนวัฒนธรรมไทยจากภาษาไทย สรุปได้ว่าวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนา เป็นวัฒนธรรมที่เน้นพิธีกรรมเกี่ยวข้องกับสถาบันพระมหากษัตริย์ ให้ความสำคัญพบนอบ ยกย่องผู้อาวุโส วงศาคณาญาติ ครอบ

อาจารย์และพระภิกษุ เน้นย้ำเรื่องความกตัญญูทวนเวียนที่ต่อผู้มีพระคุณ แสดงออกถึงลักษณะการประสานผลประโยชน์และการให้อภัย เน้นคุณค่าของการอยู่ร่วมกันอย่างมีมิตรไมตรี เป็นวัฒนธรรมที่แสดงออกถึงความสนุกสนานร่าเริง เน้นความละเอียดอ่อน ละเมียดละไม มีความประณีตพิถีพิถันในการทำงาน มีความสุภาพ อ่อนโยน และอ่อนน้อม เป็นวัฒนธรรมที่ประสานกลมกลืนกับธรรมชาติ มีลักษณะอิสระเสรี ยืดหยุ่นสูง มีการประสานสิ่งเก่ากับสิ่งใหม่เสมอ”

ประกาศรี สี่ห้าไฟ (2550: 51) ได้สรุปลักษณะของวัฒนธรรมไทยประเภทต่างๆ ไว้ และกล่าวถึง “วัฒนธรรมทางภาษาและวรรณคดี” ไว้ว่าคนไทยมีวัฒนธรรมในการใช้ถ้อยคำภาษาที่สุภาพและเหมาะสมกับกาลเทศะบุคคล มีการใช้คำราชาศัพท์และใช้ถ้อยคำเพื่อจุดประสงค์ต่างๆ คือ การสื่อสาร การสั่งสอน ได้แก่ภาษิต คติพจน์ต่างๆ และการสร้างสรรค์ ได้แก่ภาษาในวรรณคดี ซึ่งมีรสของถ้อยคำและมีคุณค่าของเสียงสัมผัส ทำให้ผู้อ่านเกิดจินตนาการตามวรรณศิลป์ซึ่งมีอรรถรสประทับใจ พร้อมทั้งให้คตินิยมและการดำเนินชีวิตตามวัฒนธรรมไทย

วัฒนา มุลเมืองแสน และ ภราดร สุขพันธ์ (2559: 237-238) ได้กล่าวถึงเรื่องวัฒนธรรมเป็นภาษาศาสตร์เชิงสังคม (Sociolinguistics) ด้านมนุษยวิทยาซึ่งจะต้องศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างสังคมและภาษา รวมถึงปัจจัยต่างๆ ที่มีต่อการใช้ภาษา นอกนั้นยังรวมถึงการแปรของภาษาที่มีผลมาจากปัจจัยต่างๆ ทางสังคม เช่น เพศ อายุ การศึกษา ชนชั้นทางสังคม ถิ่นที่อยู่ สถานการณ์ เป็นต้น ประกอบด้วย

จากการศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ของภาษาและวัฒนธรรม สรุปได้ว่าเป็นการใช้ภาษาสืบทอดขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม เป็นสื่อในการบอกเล่าส่งต่อ และอนุรักษ์สิ่งที่ได้ประพฤติปฏิบัติ รวมทั้งความเชื่อต่างๆ และวิถีชีวิตที่เชื่อว่ามีเหตุผลที่กระทำอย่างนั้น โดยยึดหลักในเรื่องชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ยังเป็นการแสดงถึงความกตัญญูทวนเวียนที่ต่อผู้มีพระคุณ เคารพผู้อาวุโส นอกจากนี้ปัจจัยทางสังคมที่มีผลต่อการใช้ภาษา และระดับภาษาที่แตกต่างกัน

4.3 การเรียนการสอนภาษาและวัฒนธรรม

การเรียนภาษาควบคู่กับวัฒนธรรมของภาษาที่เรียน มีผู้กล่าวถึงประโยชน์ของการเรียนดังกล่าวไว้ดังนี้

สุภัทรา อักษรานุเคราะห์ (2532: 15) ได้กล่าวว่าความรู้ทางวัฒนธรรมเป็นสิ่งจำเป็นต่อการเรียนการสอนภาษาเป็นอย่างยิ่ง และในการที่ครูสอนภาษาต้องสนใจการศึกษาวัฒนธรรมไม่ใช่เพราะเราต้องสอนวัฒนธรรมของชาติอื่น แต่เพราะมีความจำเป็นในการสอนภาษา ถ้าหากไม่สอนวัฒนธรรมควบคู่กันไปด้วยแล้วก็เหมือนกับเราสอนสัญลักษณ์ที่ไม่มี ความหมาย

สวางค์ มะลิกุล (2535: 22) ได้กล่าวว่า “เนื้อหาทางภาษาจะมีเนื้อหาทางวัฒนธรรมอยู่เสมอ เมื่อครูพบศัพท์ สำนวนที่มีเนื้อหาทางวัฒนธรรมควรจะต้องอธิบายให้นักเรียนเข้าใจ การเข้าใจวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาจะช่วยให้เข้าใจภาษาและขอบเจ้าของภาษามากขึ้น เนื้อหาวัฒนธรรมที่สอดแทรกอยู่ในการเรียนภาษานั้น ในตอนต้นมักจะเป็นเรื่องชีวิตประจำวัน เช่น การทักทาย การเชื้อเชิญ การแนะนำ การกล่าวคำอำลา เมื่อความรู้ทางภาษามากขึ้นเนื้อหาวัฒนธรรมก็เพิ่มความสำคัญมากขึ้น เช่นจะมีศัพท์ สำนวนเกี่ยวกับศาสนา บ้านเรือน เสื้อผ้า อาหาร รัฐบาล การเมือง การศึกษา มิตรภาพ ฯลฯ

สมพงษ์ วิทิตศักดิ์พันธุ์ (2545: 164, 166-167) ได้กล่าวถึง “การเรียนการสอน ภาษาที่ผ่านมามีเน้นการเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อให้สัมฤทธิ์ผลในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้ ตาม ทักษะทั้ง 4 อันได้แก่ การฟัง พูด อ่าน และเขียน แต่ความแตกต่างอยู่ที่วิธีการสอน ...” “การเรียน การสอนภาษาต่างประเทศในระยหลังได้มีการเน้นการเรียนการสอนภาษาในบริบทและสถานการณ์ ของภาษาและวัฒนธรรมมากขึ้นเรื่อย ๆ โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนจำได้ง่ายขึ้น เพราะเป็นภาษาที่ จำเป็นต้องใช้เพื่อความอยู่รอดหรือเพื่อการสื่อสารเฉพาะหน้ามากขึ้น จากจุดนี้เองได้นำไปสู่การ เรียนการสอนภาษาแบบเพื่อประสิทธิผลของการเรียนภาษาและการเรียนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Omaggio. 1986) ที่มีแนวคิดและความเชื่อพื้นฐานว่าต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนฝึกฝนการใช้ภาษาใน บริบททางภาษาและวัฒนธรรมที่เขาจะต้องประสบ การจัดการเรียนการสอนจึงต้องเน้นที่การกระตุ้น ให้ผู้เรียนกล้าพูดกล้าแสดงออกด้วยคำพูดหรือภาษาที่เขาคิดว่าจำเป็นและต้องเป็นภาษาที่ใช้พูดกัน จริงในชีวิตประจำวันเช่นเดียวกับเจ้าของภาษา ต้องออกเสียงให้ถูกต้องหรือใกล้เคียงกับเจ้าของ ภาษา และต้องมีความเข้าใจวัฒนธรรมของสังคมที่ตนศึกษาภาษาอยู่”

ราตรี เปรี้ยวพานิช (2547: 40-41) ได้กล่าวถึงการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับ ธรรมชาติของวิชาและความสามารถของผู้เรียนไว้ตอนหนึ่งว่า “วิชาภาษาไทยเป็นวิชาที่ต้องใช้ ทักษะในการฝึกปฏิบัติให้ครบทั้ง 4 ทักษะคือทักษะการพูด ทักษะการฟัง ทักษะการอ่าน และทักษะ การเขียน ในการสอนภาษาไทยจึงเป็นการสอนเพื่อให้นักเรียนสามารถใช้ทักษะทั้ง 4 ให้ได้รับ ความสำเร็จตามความสามารถของแต่ละวัยและระดับอย่างมีประสิทธิภาพ กิจกรรมจึงเป็นสิ่งจำเป็น ในการสอน เพราะนอกจากจะทำให้เด็กหันมาสนใจการเรียนแล้วยังได้รับความสนุกสนานอีกด้วย” ... “การสอนภาษาไทยจะมุ่งสอนทักษะเฉพาะด้านใดด้านหนึ่งไม่ได้ จะต้องสอนในเชิงสัมพันธ์ทักษะ และให้นักเรียนลงมือปฏิบัติและมีส่วนร่วมด้วย เพราะธรรมชาติของวิชาภาษาไทยเป็นวิชาที่ต้องใช้ ทักษะและการฝึกหัดซ้ำๆ ดังนั้น ในการเรียนการสอนควรจัดให้มีการเรียนที่ถนัดได้มีการฝึกหัดใช้ ทักษะและมีส่วนในกิจกรรม”

ดังนั้นสรุปเรื่องการเรียนการสอนภาษาและวัฒนธรรมได้ว่าเป็นการเรียนภาษาและ วัฒนธรรมที่จะต้องฝึกการใช้ทักษะการสื่อสารด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ผู้เรียน ภาษาต้องเรียนรู้การใช้ภาษา ฝึกอ่านออกเสียงให้ถูกต้อง เข้าใจวัฒนธรรมของภาษานั้นควบคู่กันไป และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. เอกสารเกี่ยวกับลักษณะของภาษาไทย

จากการศึกษาเรื่องลักษณะของภาษาไทย มีผู้นิยามลักษณะของภาษาไทยสรุปได้ดังนี้

จินดา เสงสมบุญณ์ (2542: 6-8) กล่าวถึงลักษณะของภาษาตามทัศนะของ นักภาษาศาสตร์ดังนี้

1. ภาษาเป็นโครงสร้าง โครงสร้างของภาษาประกอบด้วยเสียง และความหมาย กล่าวคือเสียงพูดของมนุษย์ที่เปล่งออกมาด้วยความตั้งใจ และมีความหมายที่กำหนดแน่นอน จึง นับเป็นภาษา

2. ภาษามีระบบ ภาษาแต่ละภาษาจะมีระบบกฎเกณฑ์ที่แน่นอนในตัวเอง มนุษย์สามารถใช้ภาษาสื่อความเข้าใจกับบุคคลอื่นๆ ได้โดยที่เขาได้เรียนรู้และเข้าใจระบบกฎเกณฑ์ในภาษานั้นๆ ก่อนถ้าใช้ผิดระบบ ก็อาจไม่เข้าใจกัน

3. ภาษาเป็นสิ่งสมมุติ เสียงซึ่งมนุษย์เปล่งออกมาและมีความหมายนั้น เป็นสิ่งสมมุติขึ้นมาเพื่อใช้แทนความหมายตามต้องการ และใช้สืบทอดต่อกันมาเป็นวัฒนธรรม

4. ภาษามีลักษณะเป็นสังคมวิทยา กล่าวคือ

4.1 ภาษาเกิดจากการเรียนรู้ เลียนแบบ ถ่ายทอด มิใช่เกิดจากสัญชาตญาณหรือพันธุกรรม

4.2 ภาษาเป็นวัฒนธรรมของมนุษย์ มีการสร้างขึ้นมา โดยเป็นที่ตกลงยอมรับในสังคมเดียวกัน และสะสมสืบทอดจากคนรุ่นก่อนไปสู่คนรุ่นต่อไป

4.3 ภาษาแต่ละภาษามีหลายกลุ่ม หลายระดับ ตามลักษณะของสังคมที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัฒนธรรม สภาพครอบครัว สภาพสังคม สภาพท้องถิ่น หรือวัตถุประสงค์ที่ใช้ภาษา เช่น ภาษาปาก ภาษาถิ่น ภาษาวิชาการ ภาษาแบบแผน ภาษาพระ ภาษาราชศัพท์ เป็นต้น

4.4 ภาษามีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ คำบางคำอาจใช้ในภาษาชั่วระยะหนึ่งแล้วก็หายไป ไม่มีผู้ใช้พูด บางคำอาจยังใช้อยู่แต่มีความหมายต่างไปจากเดิม นอกจากนี้ยังมีคำเกิดใหม่ซึ่งอาจเกิดจากความนิยม การรับวัฒนธรรมใหม่ๆ วิทยาการใหม่ๆ เหล่านี้ล้วนเป็นการเปลี่ยนแปลงของภาษาทั้งสิ้น

5. ภาษามีจำนวนประโยคไม่รู้จบ ในแต่ละภาษาแม้จะมีจำนวนเสียงหรือจำนวนคำจำกัด แต่เมื่อนำเสียงและคำเหล่านั้นมาเรียบเรียงเป็นประโยค จะสามารถผลิตประโยคได้มากมายไม่รู้จบสิ้น เพราะผู้พูดภาษาใดก็ตาม ย่อมสามารถสร้างประโยคใหม่ๆ ในภาษานั้นๆ ขึ้นได้เอง โดยที่ผู้อื่นที่ใช้ภาษาเดียวกัน จะสามารถเข้าใจได้ทันที แม้ไม่เคยได้ยินมาก่อนก็ตาม

อุดม วโรตม์สิขดิษฐ์ (2545: 3) กล่าวว่า “ภาษาย่อมเป็นระบบสัญลักษณ์ในเชิงคำพูดหรือเชิงการเขียนที่มนุษย์เท่านั้นกำหนดขึ้นและใช้เป็นเครื่องมือในการสื่อความหมายต่อกันและกัน”

ผะอบ โปษกฤษณะ (2554: 17-31) กล่าวว่าภาษาไทยมีลักษณะเฉพาะเป็นของตนเอง แตกต่างจากภาษาอื่น การที่จะใช้ภาษาให้ได้ผลสมความมุ่งหมาย จะต้องรู้จักลักษณะของภาษาอย่างถ่องแท้เสียก่อน มิฉะนั้นจะไม่สามารถหยิบยกหรือเลือกถ้อยคำได้ถูกต้อง

1. ภาษาไทยมีตัวอักษรเป็นของตนเอง ตัวอักษรของไทยที่ใช้อยู่ในปัจจุบันมีดังนี้

1.1 ตัวอักษรแทนเสียงแท้ คือสระ ซึ่งมีเสียง 32 เสียง มีรูป 21 รูป

1.2 ตัวอักษรแทนเสียงแปร คือพยัญชนะ มี 44 ตัว

1.3 ตัวอักษรแทนเสียงดนตรี คือวรรณยุกต์มี 5 เสียง 4 รูป

1.4 ตัวอักษรแทนจำนวน คือตัวเลขไทยมีตัวเลขเป็นของตนเอง

พยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ และตัวเลขไทยเป็นสิ่งที่คนไทยควรเขียนให้ชัดเจนและถูกต้อง การที่ไม่ระมัดระวังเขียนตัวอักษรไม่ชัดเจนนอกจากจะไม่รักษาเอกลักษณ์ของภาษาแล้ว ยังอาจจะสื่อความหมายผิดได้

2. ภาษาไทยแท้เป็นภาษาที่มีคำพยางค์เดียว คำพยางค์เดียวออกเสียงสั้นชัดเจน มีความหมายที่ผู้ฟังแล้วเข้าใจทันที

3. ภาษาไทยแท้มีตัวสะกดตามมาตรา มาตราตัวสะกดมี 8 มาตรา คือคำไทยแท้จะมีตัวสะกดตามมาตราและไม่มีการันต์ คือแมกก แมกด แมกบ แมกง แมกน แมกม แม่เกย แม่เกอว

คำไทยที่ยืมมาจากภาษาอื่น จะสังเกตได้จากการเขียนตัวสะกดตามรูปเดิมภาษาเดิมแต่ออกเสียงตามมาตราตัวสะกดของไทย

4. ภาษาไทยมีรูปสระวางไว้หลายตำแหน่ง คือ ข้างหน้าพยัญชนะ ข้างหลังพยัญชนะ ข้างบนพยัญชนะ ข้างล่างพยัญชนะ ทั้งข้างหน้าและข้างหลัง ทั้งข้างหน้าและข้างบน

5. คำเดียวมีความหมายหลายอย่าง ภาษาไทยเป็นภาษาคำโดด มีความหมายหลายอย่าง ทำให้มีคำมากขึ้นตามความต้องการ จะสังเกตได้จากข้อความที่ประกอบ (หรือปริบท) หน้าที่ของคำต่างกัน ความหมายก็ต่างกัน

6. ภาษาไทยมีความปราณีต มีคำที่มีความหมายหลักเหมือนกันแต่มีความหมายเฉพาะต่างกัน การเลือกใช้คำในการเขียน การพูดต้องเลือกใช้ให้ถูกต้อง ถ้าเลือกผิดความหมายจะเปลี่ยนไปด้วย

7. ภาษาไทยเป็นการเรียงคำ การเรียงคำในภาษาไทยเป็นเรื่องสำคัญยิ่ง การเปลี่ยนตำแหน่งของคำ ความหมายของคำก็เปลี่ยนไปด้วย การวางคำผิดที่จะทำให้เกิดความเข้าใจผิดได้ ทั้งนี้อาจเกิดจากระเบียบของการเรียงคำในภาษาไทย คือ

7.1 ไม่มีการเปลี่ยนแปลงภายในศัพท์หรือท้ายศัพท์

7.2 ระเบียบการเรียงประโยคในภาษาไทย

7.2.1 เรียงลำดับประธาน กริยา กรรม (ผู้ทำ กริยา ผู้ถูกกระทำ) ยกเว้น

7.2.1.1 กรรมที่อยู่หน้ากริยาในเมื่อข้อความนั้นบ่งในทางที่ไม่ดีมีคำว่า “ถูก” นำหน้ากริยา

7.2.1.2 การเรียงประโยคอาจจะนำกริยาหรือกรรม หรือส่วนขยายไว้หน้าประธานประโยคก็ได้ แต่ความหมายจะเปลี่ยนไป เพราะจะเน้นน้ำหนักที่คำแรก

7.2.2 คำหรือวลี หรือประโยคขยายคำใดก็อยู่หลังคำนั้น ยกเว้น

7.2.2.1 คำแสดงจำนวนปริมาณอยู่ข้างหน้าก็ได้ อยู่ข้างหลังก็ได้ แต่ความหมายแตกต่างกันออกไป

7.2.2.2 คำปฏิเสธอยู่ข้างหน้า

7.2.2.3 คำขยายคำกริยาที่มีกรรม คำขยายจะอยู่หลังกรรม

7.2.3 ประโยคคำถามไม่เปลี่ยนรูปประโยค เดิมคำแสดงคำถามไว้หลังประโยค บางคำอยู่หน้าประโยคก็ได้ แต่มีความหมายต่างกัน

7.2.4 คำกริยาอาจซ้อนกันในประโยคเดียวกันตั้งแต่สองคำขึ้นไป

8. คำในภาษาไทยมีเสียงสัมพันธ์กับความหมาย

9. ภาษาไทยเป็นภาษาดนตรี การเปลี่ยนแปลงในภาษาไทยที่สำคัญที่สุดและทำให้ภาษาไทยเป็นภาษาที่มีอวัจนวิภาษลักษณะน่าสนใจคือการเปลี่ยนระดับเสียงของคำ หรือที่เรียกกันว่าวรรณยุกต์

ด้วยเหตุที่ภาษาไทยเป็นภาษาพยางค์เดี่ยวหรือคำโดดเช่นเดียวกับภาษาจีนจึงมีวิธีเพิ่มคำให้มากขึ้น ด้วยวิธีเปลี่ยนระดับเสียงให้ต่างกันและมีความหมายต่างกันไปในภาษาเขียนมี 5 ระดับคือ เสียงสามัญ เอก โท ตรี จัตวา มีเครื่องหมายแสดงระดับเสียงเรียกว่า “รูปวรรณยุกต์” ... การที่เราได้ยินเสียงวรรณยุกต์ 5 เสียงทำให้ภาษาไทยมีลักษณะพิเศษ คือ

9.1 มีคำใช้มากขึ้น ทำให้ภาษาขยายตัว เพราะเปลี่ยนระดับเสียงก็เปลี่ยนความหมาย

9.2 มีความไพเราะ เพราะระดับเสียงต่างๆ ของคำทำให้เกิดเป็นเสียงดนตรี จัดอยู่ในจำพวกภาษาดนตรี (musical language) ถ้าผู้ใช้รู้จักเลือกคำให้เหมาะจะเกิดเสียงไพเราะ ทำให้ผู้ฟังเกิดอารมณ์ หรือมองเห็นภาพได้ง่าย ด้วยเหตุนี้คนไทยส่วนมากจึงสามารถประพันธ์บทร้อยกรองได้ จนได้ชื่อว่าเป็นคนเจ้าบทเจ้ากลอนเพราะลักษณะของภาษาเอื้ออยู่แล้ว

9.3 ภาษาไทยมีจังหวะและความคล้องจอง ภาษาไทยเป็นคำโดด แต่ละคำตัดจากกันได้โดยไม่เสียความหมายจึงสามารถเขียนหรือออกเสียงให้เป็นจังหวะได้ ซึ่งเป็นประโยชน์ในการเน้นความและเกิดความกะทัดรัด นอกจากนั้นยังนิยมเสียงคล้องจองกันอีกด้วย จึงทำให้ภาษาทั้งเขียนทั้งพูดไพเราะยิ่งขึ้น ไม่ใช่แต่ในคำประพันธ์เท่านั้น แม้ภาษาความเรียงก็มีจังหวะและความคล้องจองได้

9.4 ภาษาไทยสามารถเลียนเสียงธรรมชาติและเลียนสำเนียงภาษาได้ทุกภาษา

ภาษาไทยมีพยางค์ที่มีพื้นเสียงต่างกันเป็นสามพวกคือ ไตรยางค์ และยังมีรูปวรรณยุกต์บังคับทำให้มีเสียงสูงต่ำต่างกันถึง 5 ระดับ คือ สามัญ เอก โท ตรี จัตวา จึงสามารถเลียนเสียงต่างๆ ได้ใกล้เคียงที่สุด

10. ภาษาเขียนมีวรรคตอน ภาษาพูดมีจังหวะ

ด้วยเหตุที่ภาษาไทยมีวิธีเขียนคำต่อกันไม่มีการเว้นระยะระหว่างคำ ต่อเมื่อจบความจึงมีการเว้นวรรค วรรคตอนเป็นเรื่องสำคัญในภาษาไทย ในเรื่องการแบ่งความ การเขียนถ้าเว้นวรรคตอนผิดทำให้เสียความหรือความเปลี่ยนไป ในการพูดก็ต้องเว้นจังหวะให้ถูกที่ เช่นเดียวกันถ้าหยุดผิดจังหวะ ความก็เปลี่ยนไป

11. ภาษาไทยเป็นภาษาที่มีลักษณนาม

ลักษณนามคือนามที่บอกลักษณะของนามข้างหน้า ซึ่งเป็นสิ่งที่เราผู้เป็นเจ้าของภาษาควรจะรักษาไว้ คือรู้จักใช้ให้ถูกต้อง คือ

11.1 ลักษณะนามใช้ตามหลังจำนวนนับและเพื่อบอกให้รู้ลักษณะต่าง ๆ กันของนามนั้น

11.2 ใช้ตามหลังนามเมื่อต้องการเน้นหนักและบอกให้รู้ลักษณะ

ลักษณะนามทำให้เราเข้าใจลักษณะมองเห็นภาพของนามข้างหน้า ภาษาไทยมีลักษณะที่แปลกจากภาษาอื่น ผู้เป็นเจ้าของภาษาควรใช้ให้ถูกต้อง รักษาไว้เป็นเอกลักษณ์ของภาษา

12. ภาษาไทยที่เป็นภาษาที่มีระดับของคำ

12.1 ราชาศัพท์ หมายถึงศัพท์หรือคำที่ใช้เหมาะแก่บุคคลชั้นต่าง ๆ ราชาศัพท์แสดงวัฒนธรรมทางภาษาและสังคม

12.2 คำบอกลักษณะโดยเฉพาะ

12.3 ภาษาธรรมดา กับ ภาษาทวิ คำบางคำที่ไทยนำมาจากภาษาอื่นมีความหมายอย่างเดียวกับคำไทย จะนำมาใช้ในภาษาธรรมดาไม่ได้ คงใช้แต่ในคำประพันธ์เท่านั้น

13. ภาษาไทยมีคำพ้องเสียงพ้องรูป

คำพ้องเสียง คือมีเสียงพ้องกันแต่ความหมายต่างกัน และคำพ้องรูปคือคำที่มีรูปเหมือนกันแต่ออกเสียงต่างกัน

14. ภาษาไทยมักจะละคำบางคำ (ส่วนมากเป็นภาษาพูด) การละคำบางคำทำให้ประโยคบางประโยคมีความหมายไม่แน่ชัด อาจทำให้เข้าใจเป็นสองทาง การละคำไว้ในฐานที่เข้าใจทำให้เกิดความสับสนในการใช้ภาษาได้ง่าย

15. ภาษาพูดมีคำเสริมท้ายประโยคแสดงความสุภาพ

ภาษาพูดมีคำเสริมท้ายประโยค แสดงความสุภาพ แสดงความไม่สุภาพ และแสดงความรู้สึก

16. การลงเสียงหนักเบาทำให้หน้าที่ของคำเปลี่ยนไป

การออกเสียงในภาษาไทยที่มีเสียงหนักเบาไม่เท่ากันทุกพยางค์ ทั้งที่เป็นคำไทยแท้และคำที่มาจากภาษาอื่น

16.1 การลงเสียงหนักเบาสำคัญอยู่ที่ “ความ” ถ้าคำนั้นมีความหมายชัดเจนต้องลงเสียงหนักทุกพยางค์

16.2 การออกเสียงหนักเบายังอาจแยกให้เห็นความหมายที่แตกต่างกันได้ เพราะทำหน้าที่ผิดกัน ในการพูดจึงต้องระมัดระวังในการออกเสียงหนักเบาให้ถูกต้อง

17. การสร้างคำ

ภาษาทุกภาษาย่อมมีการขยายตัวตามความเจริญของมนุษย์ เมื่อสังคมกว้างขึ้นภาษาก็ย่อมขยายตัวไปตามความต้องการของมนุษย์ นักภาษาศาสตร์ได้ประมวลวิธีการขยายตัวออกไปเป็น 8 ทาง ภาษาไทยก็ได้ขยายตัวไปตามลักษณะนั้น จึงกล่าวได้ว่าภาษาไทยมีหลักในการสร้างคำตามแนวภาษาศาสตร์ ซึ่งเกิดจากการแปรเสียง การเปลี่ยนเสียง การประสมคำ การเปลี่ยนตำแหน่งคำ การแปรความ การเปลี่ยนความ การนำคำภาษาอื่นมาใช้ และเกิดจากการคิดตั้งคำขึ้นใหม่ การสร้างคำของภาษาไทย โดยเฉพาะการประสมคำ ถ้าผู้ใช้ภาษาไม่เข้าใจใช้ให้ถูกต้อง เว้นวรรคในการเขียน เว้นจังหวะในการพูดผิดพลาดไป ทำให้ความหมายไม่ตรงตามความต้องการได้

พระมหาสุริยา วรเมธี, ผศ. ดร. และ ปรีชา บุญทวี (2559 : 9-13) สรุปลักษณะทั่วไปของ ภาษา ดังนี้

1. มีลักษณะเป็นวัฒนธรรม

วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้น มีการปรับปรุงแก้ไข เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาเพื่อความเหมาะสมของยุคหรือสมัยนั้นๆ และพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น กับทั้งมีการสืบทอดหรือถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง ในฐานะที่ภาษาของมนุษย์เป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม จึงมีลักษณะเช่นเดียวกับวัฒนธรรม คือมีการปรับปรุงแก้ไข หรือเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาและถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น

2. ภาษาเกิดจากการเรียนรู้

ภาษานั้นย่อมถ่ายทอดกันได้เช่นเดียวกับวัฒนธรรม การถ่ายทอดนี้ช่วยเชื่อมโยงอดีต-ปัจจุบัน และอนาคตให้สืบต่อกันได้ ซึ่งต้องอาศัยการเรียนรู้โดยมีสิ่งแวดล้อมเป็นตัวกำหนด มีลักษณะค่อยเป็นค่อยไปแบบพอกพูนมากขึ้นตามวันเวลา ซึ่งการเรียนรู้นี้อาจจะเกิดขึ้นทั้งโดยตรงและโดยอ้อม

3. เป็นเครื่องมือสำหรับสื่อสาร

มนุษย์อาศัยภาษาเป็นเครื่องมือสำหรับสื่อสารระหว่างกัน เพื่อเป็นการสื่อความรู้สึกนึกคิด และความต้องการของตนให้คนอื่นได้รับรู้และเกิดความเข้าใจระหว่างกัน ซึ่งอาจจะเป็นทั้งเสียงทั้งสัญลักษณ์แทนเสียง (อักษร) หรืออย่างใดอย่างหนึ่ง ทั้งนี้ ในการสื่อสารทางเสียงนั้น จะต้องอาศัยบริบทคือข้อความแวดล้อม เหตุการณ์ และความชัดเจนของเสียงเป็นองค์ประกอบสำคัญจึงจะทำให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างกันและเป็นไปตามที่ประสงค์

4. ประกอบด้วยโครงสร้าง

โดยทั่วไป ภาษาของมนุษย์ทุกชาติพันธุ์มีโครงสร้างซึ่งประกอบไปด้วยหน่วยเล็กๆ คือหน่วยเสียงหรือหน่วยคำประกอบกันเข้าเป็นคำ หลายๆ คำประกอบกันเข้าเป็นวลีและเป็นประโยคหรืออาจจะมีหลายๆ ประโยคที่ซับซ้อนยิ่งขึ้นไปได้

นักภาษาศาสตร์สนใจศึกษาโครงสร้างของภาษา 2 ประการ คือ โครงสร้างทางเสียง ซึ่งได้แก่หน่วยเสียง (Phoneme) หรือหน่วยเสียงสำคัญ เป็นเสียงที่แยกความหมายในภาษาที่มีความแตกต่างกันออกไป และโครงสร้างทางไวยากรณ์ ซึ่งก็ได้แก่ การสร้างคำและสร้างประโยค การสร้างคำ ได้แก่การประกอบหน่วยเสียงเป็นหน่วยใหญ่ขึ้นกลายเป็นหน่วยคำที่มีความหมาย เรียกว่า หน่วยคำ (Morpheme) หน่วยคำประกอบกันเข้ากลายเป็นคำ และเมื่อนำมาเรียงกันจึงกลายเป็นประโยค

5. มีโครงสร้างและองค์ประกอบสัมพันธ์กัน

องค์ประกอบทั้ง 5 ส่วนของภาษาย่อมเกาะเกี่ยวสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ทุกๆ ส่วนมีความสัมพันธ์กันอย่างมีระบบหรือมีระเบียบแบบแผนแยกส่วนหนึ่งส่วนใดออกไปไม่ได้ เพราะขาดส่วนหนึ่งส่วนใดก็ไม่ใช่ภาษา และความสัมพันธ์ขององค์ประกอบดังกล่าวนี้เป็นไปอย่างอัตโนมัติ คือเสียงประกอบขึ้นเป็นคำ คำประกอบขึ้นเป็นประโยค และคำหรือวลีหนึ่งๆ จะไม่ทราบความหมายที่แน่นอน ถ้าไม่นำไปสัมพันธ์กับระบบหรือไวยากรณ์หรือโครงสร้างทางไวยากรณ์

6. มีความแตกต่างกันทางโครงสร้าง

ภาษาทุกภาษามีโครงสร้างตั้งได้กล่าวมาแล้วข้างต้น และแต่ละภาษาย่อมมีโครงสร้างที่เป็นอัจฉริยะของตนเองคือ มีโครงสร้างทางเสียง โครงสร้างทางไวยากรณ์ วงศัพท์ แบบความหมายที่ไม่เหมือนภาษาอื่น เช่น ในภาษาอังกฤษมีเสียงสำคัญหลายเสียงที่ไม่ปรากฏในภาษาไทย หรือเสียงสำคัญบางเสียงในภาษาไทยไม่มีปรากฏในภาษาอังกฤษ

7. ไม่มีกฎเกณฑ์ที่แน่นอนตายตัว

ทุกภาษาแม้จะมีโครงสร้างเฉพาะตัว หรือมีกฎเกณฑ์ที่เป็นแบบแผนของตัวเอง แต่กฎเกณฑ์หรือแบบแผนเหล่านั้นย่อมจะไม่แน่นอนตายตัวเสมอไป

8. มีค่าแห่งความเป็นภาษาเท่าเทียมกัน

ทุกภาษามีโครงสร้างที่อัจฉริยะของตนเอง และภาษาของกลุ่มย่อยใช้สื่อสารได้ดีสำหรับกลุ่มนั้น จะนำเอาภาษาของกลุ่มนั้นไปใช้ ย่อมจะไม่ได้ผลดีเท่ากับการใช้ภาษาของกลุ่มนั้น ดังนั้น ภาษาของกลุ่มชนใด ย่อมมีค่ากับกลุ่มชนนั้น

อรอุรา มุสิกสาร (2559: 22-23) กล่าวถึงลักษณะสำคัญของภาษาไทยไว้ว่า

1. ภาษาไทยมีตัวอักษรและอักษรวิธีเป็นของตนเอง โดยมีหลักฐานปรากฏตั้งแต่ครั้งกรุงสุโขทัยแล้ววิวัฒนาการตามความเหมาะสม ผ่านยุคผ่านสมัยมาจนถึงปัจจุบัน
2. ภาษาไทยเป็นภาษาที่มีคำพยางค์เดียวและไม่มีเสียงควบกล้ำ
3. ภาษาไทยใช้ตัวสะกดตรงตามมาตราและไม่มีการันต์ มาตราตัวสะกดมี 8 มาตรา คือ แม่กก แม่กบ แม่กด แม่กป แม่กน แม่กม แม่เกย แม่เกว
4. ภาษาไทยเป็นคำคำเดียวแต่มีความหมายหลายอย่างเมื่ออยู่ต่างตำแหน่งของประโยค
5. ภาษาไทยเป็นภาษาเรียงคำ ภาษาไทยมีรูปแบบของการวางประโยคแบบเรียงคำ หากวางคำผิดตำแหน่ง ประโยคนั้นก็จะเปลี่ยนความหมายทันที
6. ภาษาไทยเป็นภาษาวรรณยุกต์ เสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยจะทำให้เกิดความต่างของเสียงและความหมายของคำก็เปลี่ยนไป เมื่อใช้ในการสื่อสารก็ต้องวางให้ถูกต้องเพื่อให้ได้ความหมายที่ตรงตามวัตถุประสงค์ของการสื่อสาร
7. ภาษาไทยเป็นภาษาที่มีลักษณนาม ซึ่งหมายถึงคำที่บ่งบอกให้ทราบถึงลักษณะของ นามข้างหน้า โดยทั่วไปจะวางไว้หลังจำนวนนับ แต่หากจะใช้เป็นการเน้นคำ ก็จะวางอยู่หลังคำนามนั้น
8. ภาษาไทยเป็นภาษาที่มีนัย มีความหมายแฝง เห็นได้จากการมีคำที่มีความหมายหลากหลาย สำนวน ภาษิต คำพังเพย อุปมาอุปไมย โวหาร
9. ภาษาไทยเป็นภาษาที่มีระดับ กำหนดใช้กับบุคคลหรือกาลเทศะ

6. บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาในฐานะภาษาต่างประเทศ

บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาในฐานะภาษาต่างประเทศ เป็นการศึกษาการจัดการเรียนการสอนภาษาในรูปแบบและวิธีการต่างๆ ด้วยแนวคิดและวิธีการสำรวจสภาพการเรียนภาษาไทย มาจากประสบการณ์การสอนภาษาไทยให้ชาวต่างชาติ และการนำเสนอเนื้อหาในหนังสือเรียนภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติที่เผยแพร่ในประเทศไทยและต่างประเทศ ดังนี้

สอวศ์ มะลิกุล (2535: 12) กล่าวถึงการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศว่า “การเรียนภาษาจะต้องประกอบด้วยการเรียนระบบเสียง ระบบไวยากรณ์และระบบความหมาย นั่นคือจะต้องรู้เสียง ไวยากรณ์และความหมายของภาษานั้น ผู้ที่เริ่มเรียนภาษาต่างประเทศจะต้องเผชิญกับปัญหาการออกเสียง เพราะเสียงในภาษาต่างประเทศจะแตกต่างจากภาษาแม่ การรู้ภาษาคือความสามารถในการรู้ระบบ วัฏกฎเกณฑ์ของภาษา และสามารถที่จะสื่อสารด้วยภาษานั้นอย่างดี การเรียนภาษาต่างประเทศต้องใช้ความสามารถหลายอย่าง ไม่เพียงแต่เรียนเพื่อจะรู้คำที่แตกต่างกันเท่านั้น จะต้องรู้จักวิเคราะห์ จะต้องฝึกในการพูดและการฟัง การฝึกฟังหรือการรู้ระบบเสียงเป็นสิ่งที่สำคัญมาก เพื่อจะได้สามารถแยกความแตกต่างระหว่างภาษาแม่และภาษาต่างประเทศ”

สมิตรา อังควัฒนกุล (วันเพ็ญ สกุลทอง. 2552: 9-10; อ้างอิงจาก สมิตรา อังควัฒนกุล. 2535: 39-119) กล่าวถึงวิธีการสอนภาษาต่างประเทศสรุปไว้ดังนี้

1. วิธีสอนและไวยากรณ์และแปล (Grammar-Translation Method) ไม่เน้นการพูดและฟัง แต่เน้นการเรียนไวยากรณ์และการแปล ผู้สอนเป็นผู้ดำเนินการสอนในชั้นเรียน ผู้เรียนปฏิบัติตามคำบอกของผู้สอน วิธีสอนแบบนี้เป็นการให้พื้นฐานในการเรียนรู้ภาษา ผู้เรียนรู้ว่าภาษามีระบบอย่างไรมากกว่าที่จะรู้ว่าเจ้าของภาษาใช้ภาษาอย่างไร

2. วิธีสอนแบบตรง (Direct Method) แนวคิดของวิธีการสอนแบบตรงนี้ ก็เพื่อให้ผู้เรียนใช้ภาษาเพื่อสื่อสารได้ บทเรียนส่วนใหญ่ประกอบไปด้วยบทสนทนา เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้สถานการณ์จริง ผู้เรียนจะถูกกระตุ้นให้พูดตอบโต้ด้วยภาษาต่างประเทศที่เรียนอยู่ตลอดเวลา

3. วิธีสอนแบบฟัง-พูด (Audio-Lingual Method) มุ่งให้ผู้เรียนสามารถสื่อสารโดยใช้ภาษาต่างประเทศที่เรียนได้ โดยผู้เรียนจะต้องฝึกภาษาที่เรียนนั้นซ้ำๆ จนเกิดเป็นนิสัย สามารถพูดได้โดยไม่ต้องหยุดคิด

4. วิธีสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Code Learning Theory Method) การเรียนภาษาแบบนี้มุ่งที่กระบวนการสร้างความเข้าใจโครงสร้างของภาษาที่เรียนและเน้นการพัฒนาทักษะทั้ง 4 ตั้งแต่แรก

5. วิธีสอนแบบเงียบ (The Silent Way) เป็นวิธีสอนที่ริเริ่มโดยกาเลบ แกตเตกโน (Caleb Gattegno) เน้นให้ผู้เรียนได้ใช้ความสามารถที่จะใช้ภาษาด้วยตนเอง ผู้สอนเป็นเพียงผู้ช่วยเหลือในสิ่งที่จำเป็นเท่านั้น การเรียนรู้ภาษาเกิดจากความคิด หรือพลังสมองของผู้เรียนเอง ผู้เรียนจะค้นพบกฎเกณฑ์ทางภาษาจากการทดลองพูด

6. วิธีสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง (The Total Physical Response Method) มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ที่สนุกสนานในการเรียนเพื่อการสื่อสารเป็นภาษาต่างประเทศ ในระยะแรกผู้เรียนไม่ต้องพูด แต่เป็นผู้ฟังและทำตามผู้สอน ภาษาที่นำมาใช้ในการเรียนการสอนเน้นที่ภาษาพูด

7. วิธีสอนแบบชักชวน (Suggestopedia) มุ่งให้ผู้เรียนเรียนภาษาที่ใช้สื่อสารประจำวัน วิธีสอนเน้นการโน้มน้าวจิตใจของผู้เรียนให้กำจัดความรู้สึกว่าตนเองจะไม่ประสบความสำเร็จ และช่วยให้ผู้เรียนนำกำลังทางสมองทั้งหมดออกมาใช้ในการเรียนให้เกิดผลอย่างเต็มที่

8. วิธีสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์ (Community Language Learning) ผู้ริเริ่มแนวนี้คือ Charles A. Curran เมื่อประมาณ ค.ศ. 1960 จุดมุ่งหมายของวิธีสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์นี้ ต้องการให้ผู้เรียนใช้ภาษาที่เรียนติดต่อสื่อสารได้ นอกจากนี้ยังต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับการเรียนรู้ของตนเอง เพื่อเพิ่มความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้

9. วิธีสอนตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสาร (The Communicative Approach) วิธีสอนตามแนวสื่อสารนี้มุ่งให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้ภาษาได้อย่างเหมาะสมกับสภาพสังคม

ปรียา หิรัญประดิษฐ์ (2548: 9-12) ได้กล่าวถึงสภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยให้ชาวต่างชาติ สรุปได้ดังนี้

1. การเรียนการสอนภาษาไทยในชั้นเรียน

การสอนภาษาระดับต้นในชั้นเรียนมี 2 แบบคือ

1.1 การสอนทักษะการฟัง-พูด และทักษะการอ่าน-เขียน การสอนภาษาที่เน้นการฟังเพื่อให้ผู้เรียนที่ไม่มีพื้นฐานความรู้ภาษาไทยหรือมีความรู้พื้นฐานน้อยมากสามารถจับเสียงวรรณยุกต์ได้ แต่ส่วนใหญ่ฝึกทักษะการฟัง-พูดไปด้วยกัน ใช้ศัพท์ช่วยออกเสียง เมื่อผู้เรียนพูดได้แล้วจึงสอนอ่านและเขียน

1.2 การสอนทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียนพร้อมกัน แต่ผู้สอนเน้นทักษะการฟัง-พูดในการสอนภาษาระดับต้น

การสอนทักษะการอ่านและเขียนซึ่งเริ่มจากการอ่านตัวอักษร ผู้สอนแยกคำให้ผู้เรียนสามารถอ่านคำ ประโยค และข้อความได้ ส่วนทักษะการเขียนนั้น ผู้สอนเริ่มจากการลากเส้นเขียนตัวอักษร เขียนประโยค การสอนอ่านและเขียนแบบนี้เป็นการเรียงลำดับจากง่ายไปยาก นอกจากนี้กิจกรรมการเรียนการสอนที่ผู้สอนใช้คือการพูดโต้ตอบ การสร้างสถานการณ์จำลอง การฝึกออกเสียงซ้ำๆ การใช้สื่อประกอบการสอน เช่น แบบฝึกหัด ภาพประกอบ บัตรคำ เทปเสียง และการเพิ่มเนื้อหาที่ผู้เรียนสนใจ ผู้สอนจะประเมินและวัดผลการเรียนโดยการสังเกต ทดสอบ และสัมภาษณ์

ปัญหาการเรียนในชั้นเรียนได้แก่ผู้เรียนที่มีความรู้พื้นฐานไม่เท่ากัน ไม่ฝึกการใช้ภาษา ระบบไวยากรณ์ของไทยและของผู้เรียนต่างกัน การจัดกลุ่มผู้เรียนตามระดับความรู้ไม่ได้ และการขาดประสบการณ์ของผู้สอน

2. การเรียนภาษาไทยด้วยตนเอง

ผู้เรียนภาษาด้วยตนเองศึกษาจากหนังสือและสื่อการเรียนซึ่งใช้แนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร การเรียนภาษาระดับต้นเน้นการอ่านและฟังบทสนทนาหรืออ่านข้อความในสถานการณ์ต่างๆ และการใช้ภาษาในชีวิตประจำวัน คำศัพท์ ภาพประกอบ และแบบฝึกหัดสั้นๆ ใช้อักษรโรมันในการถ่ายเสียง ผู้เรียนประเมินผลด้วยการทำแบบฝึกหัด ทดสอบความเข้าใจจากการฟังวิทยุ ดูโทรทัศน์

ปัญหาการเรียนภาษาด้วยตนเองคือผู้เรียนแยกเสียง ไม่สามารถออกเสียงพยัญชนะและสระที่ซ้ำกันได้ ผู้เรียนบางคนต้องเรียนสัทอักษรเพิ่มเติมจึงเบื่อหน่ายไม่อยากจะเรียน

พัทธยา จิตต์เมตตะ (2550) ได้กล่าวถึง การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศโดยการใช้ภาษาไทยเป็นสื่อกลางที่ดีที่สุดในการเรียนการสอนตั้งแต่เริ่มต้นทั้ง 4 ทักษะคือ ฟัง พูด อ่าน เขียน การอ่านออกเสียงนี้ช่วยเสริมสร้างการฝึกทักษะการฟังและการพูดไปในตัว กล่าวคือ เมื่ออ่านถูกต้องชัดเจนก็พูดได้ถูกต้องชัดเจนเช่นเดียวกัน ในส่วนนี้ครูควรฝึกทักษะเพื่อจำแนกให้เห็นความแตกต่างระหว่างการพูดและการอ่านอีกด้วย โดยให้ผู้เรียนทราบว่าการอ่านที่ถูกต้องสื่อความหมายให้เข้าใจตรงกัน ส่วนการพูดนอกจากสื่อความหมายแล้ว ยังสื่ออารมณ์ความรู้สึกนึกคิดมาพร้อมกับน้ำเสียงอีกด้วย วิธีนี้ผู้สอนจะเป็นต้นแบบการอ่านออกเสียงที่ถูกต้องตามอักขระและเปรียบเทียบคำ วลี หรือประโยคเดียวกันนั้นด้วยการพูดเพื่อชี้ให้เห็นว่า ถ้ามีน้ำเสียงต่างกัน อารมณ์ความรู้สึกก็แตกต่างกันด้วยวิธีการสอนอ่านและเขียนนั้นเริ่มต้นจากการจำตัวอักษรไทยให้ได้โดยลำดับตั้งแต่ ก ถึง ฮ ตามระบบการเรียนรู้แบบวัฒนธรรมไทยพร้อมทั้งฝึกเขียนด้วย ซึ่งเห็นว่าเป็นวิธีการที่ดีเพราะจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้เรื่องอื่นๆ ต่อไป เช่น การค้นคว้าข้อมูลเอกสาร การเปิดพจนานุกรม เป็นต้น จากนั้นให้เรียนรู้เรื่องสระ การผสมคำ อักษรสามหมู่ การผันเสียงวรรณยุกต์ การใช้ตัวสะกด โดยเริ่มจากอักษรกลาง ตามด้วยอักษรสูง และอักษรต่ำ พร้อมทั้งเปรียบเทียบให้เห็นความแตกต่างของอักษร 3 หมู่ในอักษรวิธีไทย โดยเฉพาะการฝึกอ่านโดยวิธีแจกลูก เพื่อให้เกิดทักษะในความถูกต้องแม่นยำ ที่สำคัญคือจำเป็นต้องให้ความรู้ที่เป็นหลักการควบคู่ไปด้วย โดยแยกสอนตามลำดับความยากง่าย

นวลทิพย์ เพิ่มเกษร (2556: 215, 224-225, 227) ได้กล่าวถึงแนวคิด วิธีสอน และกลวิธีในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยระดับพื้นฐาน ไว้ว่า

แนวทางการสอนการออกเสียงภาษาไทย

“การออกเสียงภาษาไทยเป็นสิ่งสำคัญประการแรกสำหรับผู้เรียนภาษาไทย ในฐานะภาษาต่างประเทศจำเป็นต้องเรียนรู้ ทั้งการออกเสียงพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ ทั้งนี้การฝึกออกเสียงในระยะแรกนั้น ผู้สอนควรใช้สัทอักษร (Phonetic Symbols) แทนเสียงดังกล่าว จนกระทั่งผู้เรียนเรียนรู้เรื่องการอ่านและเขียนได้ระยะหนึ่งแล้วจึงค่อยฝึกให้ออกเสียงการอ่านคำไทยโดยตรง”

แนวทางการสอนการจัดการเรียนการสอนสนทนาภาษาไทย

“การเรียนการสอนสนทนาภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศเป็นกิจกรรมที่มีวัตถุประสงค์เพื่อฝึกทักษะการฟังและการพูดเบื้องต้นให้แก่ผู้เรียนชาวต่างประเทศที่เริ่มเรียนภาษาไทย โดยปกติผู้สอนมักเรื่องสนทนาที่ง่าย ๆ และเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันเพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาในการสื่อสารในชีวิตประจำวันอย่างที่เรียกกันว่าเพื่อการมีชีวิตรอด (Survival Language)”

แนวคิดในการเรียนการสอนสนทนาภาษาไทยในระดับพื้นฐาน

“การเรียนการสอนสนทนาภาษาไทยเพื่อฝึกทักษะการฟังและการพูดนั้น ผู้สอนส่วนใหญ่นิยมใช้บทสนทนาที่ผูกเป็นเรื่องราวต่าง ๆ เป็นสื่อในการเรียนการสอนโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้คำพูดที่เจ้าของภาษาใช้สื่อสารกัน รวมทั้งได้รับความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาที่สอดแทรกอย่างกลมกลืนอยู่ในบทสนทนาดังกล่าว”

ขั้นตอนการสร้างเนื้อหาเพื่อใช้ในการเรียนการสอนสนทนาภาษาไทยในระดับพื้นฐาน

การสร้างเนื้อหาเพื่อใช้ในการเรียนการสอนสนทนาภาษาไทยในระดับพื้นฐาน ผู้สอนอาจปฏิบัติตามขั้นตอนดังนี้

1. การให้คำศัพท์ การให้คำศัพท์ในบทสนทนาแก่ผู้เรียนระดับพื้นฐาน ควรให้คำศัพท์ที่ประกอบด้วยคำไทย สัทอักษร และการให้ความหมายเป็นภาษาอังกฤษหรือภาษาแม่ของผู้เรียนตามลำดับ นอกจากนี้คำศัพท์ที่ให้ในบทสนทนาบทต้น ๆ ควรเป็นคำศัพท์ที่ไม่ยาก และมีจำนวนไม่มากนัก

2. การสร้างบทสนทนาในสถานการณ์ต่าง ๆ บทสนทนาในสถานการณ์ต่าง ๆ โดยทั่วไปจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับชีวิตประจำวันทั่วไป ได้แก่ การทักทาย การขอบคุณ การขอโทษ การแนะนำตนเอง การกล่าวอำลา การขอความช่วยเหลือ การซื้อของและการต่อรองราคา การถามทางและบอกทาง การสั่งอาหารและเครื่องดื่ม การเล่าเรื่องการเดินทาง การบอกวัน เดือน ปี การบอกเวลา ดิน ฟ้า อากาศ อาการเจ็บป่วย สุขภาพ และการร่วมงานสังสรรค์กับคนไทย เช่น งานวันเกิด งานเลี้ยงในหมู่เพื่อน ๆ

การให้โครงสร้างประโยค โครงสร้างประโยคในระดับพื้นฐานควรเป็นโครงสร้างประโยคที่ไม่ซับซ้อน ได้แก่ ประโยคความเดียว และประโยคความรวมที่ใช้คำเชื่อมง่าย ๆ

3. การใช้คำศัพท์เสริม คำศัพท์เสริมเป็นคำศัพท์ที่ไม่ได้อยู่ในบทสนทนาแต่เป็นคำศัพท์เพิ่มเติมเพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำไปประยุกต์สร้างประโยคสนทนาด้วยตนเอง

4. การให้ข้อสังเกตทางภาษา เป็นส่วนที่อธิบายให้ผู้เรียนเข้าใจความหมายของคำบางคำที่อยู่ในบทเรียน โดยที่คำนั้นอาจมีความหมายเดียว หรืออาจมีหลายความหมาย การให้ข้อสังเกตทางภาษาจะช่วยเสริมความรู้แก่ผู้เรียนเพื่อให้สามารถนำคำที่เรียนไปใช้ได้ถูกต้องและเหมาะสมกับบริบท นอกจากนี้ควรอธิบายถ้อยคำ สำนวนที่น่าสนใจเพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน

5. การให้ข้อสังเกตทางวัฒนธรรมเป็นส่วนที่เสริมความรู้ ความเข้าใจทางวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาแก่ผู้เรียน เช่น การไหว้ การทักทายแบบคนไทยว่า “ไปไหนมา” ความหมายที่แท้จริงของคำว่า “กินข้าว” ของคนไทย การใช้คำเรียกเครือญาติ นอกจากนี้อาจใช้กลวิธีแทรกสุภาษิตสำนวนไทยไว้ท้ายบทเรียนเพื่อให้ผู้เรียนรู้จักและสนใจใคร่รู้ที่มาของสำนวนและศึกษาวิธีใช้ให้ถูกต้องต่อไป

6. การสร้างแบบฝึกออกเสียงคำนั้นควรเลือกคำที่อยู่ในบทสนทนามาให้ผู้เรียนฝึกออกเสียงจนคล่องแคล่วโดยใช้สัทอักษรกำกับแต่ในกรณีที่ผู้เรียนได้เรียนทักษะการอ่านและการเขียนแล้ว ควรฝึกออกเสียงด้วยการอ่านจากคำไทยโดยไม่ต้องใช้สัทอักษร

7. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน อาจจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนฟังประโยคคำสั่ง หรือข้อร้อง แล้วปฏิบัติตาม ฟังและพูดตอบโต้การสนทนาในสถานการณ์จำลองและสถานการณ์จริง

แนวทางการสอนการจัดการเรียนการสอนทักษะการอ่านและการเขียน

การเรียนการสอนทักษะการอ่านและการเขียนภาษาไทยระดับพื้นฐานมีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนรู้จักพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ และกฎเกณฑ์ที่สำคัญของภาษาไทยเพื่อที่จะสามารถอ่านและเขียนคำไทย ตลอดจนมีความรู้พื้นฐานเพื่อนำไปพัฒนาทักษะทางภาษาไทยระดับกลางและระดับสูงต่อไป

หลักการ ทฤษฎี บทความและเอกสารงานวิจัยที่กล่าวข้างต้นนั้น ผู้ศึกษานำมาเป็นแนวทางการศึกษาหนังสือ «แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๑-๒» และหนังสือเสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๑-๒ โดยศึกษาและวิเคราะห์ตามที่กำหนดไว้ในจุดมุ่งหมายการศึกษา ในเรื่องรูปแบบ องค์ประกอบของหนังสือ เรื่องเนื้อหาด้านความรู้ทางภาษาไทย ทักษะการใช้ภาษา และวัฒนธรรมไทยที่ปรากฏในหนังสือเรียนภาษาไทยสำหรับผู้ใช้ภาษาฝรั่งเศส และนำผลจากการศึกษาที่ได้มาสรุป อภิปรายผล การศึกษาด้วยวิธีพรรณนาวิเคราะห์ และข้อเสนอแนะในการศึกษาต่อไป

บทที่ 3

รูปแบบและองค์ประกอบของหนังสือเรียน

การศึกษารูปแบบและองค์ประกอบของหนังสือเรียนภาษาไทยสำหรับผู้เรียนที่ใช้ภาษาฝรั่งเศส เป็นการศึกษาหนังสือเรียนภาษาไทยตามลักษณะทางกายภาพแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านรูปแบบของหนังสือเรียน ด้านองค์ประกอบของหนังสือเรียน และเจตนารมณ์ของหนังสือเรียนภาษาไทย โดยนำเสนอข้อมูลรายละเอียดดังนี้

1. หนังสือ «แบบเรียนภาษาไทย เล่ม ๑-๒»

หนังสือ Méthode de Thaï Volume 1-2 «แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๑-๒» ใช้ประกอบการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย (Siamois) สาขาวิชาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และแปซิฟิก สถาบันแห่งชาติทางภาษาและอารยธรรมตะวันออก (INALCO) มหาวิทยาลัยปารีส 3 กรุงปารีส สาธารณรัฐฝรั่งเศส เป็นผลงานของศาสตราจารย์ Gilles Delouche อาจารย์สอนภาษาไทยที่สถาบัน INALCO ตั้งแต่พ.ศ. 2530 (ค.ศ. 1987) เคยดำรงตำแหน่งอธิการบดีของสถาบัน INALCO ระหว่างปี พ.ศ. 2544-2548 (ค.ศ. 2001-2005) ก่อนหน้านี้นักศาสตราจารย์ Gilles เคยเป็นอาจารย์ประจำคณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ระหว่างปีพ.ศ. 2523-2530 (ค.ศ. 1980-1987) เป็นผู้เขียนหนังสือและบทความภาษาไทย อังกฤษ และฝรั่งเศสเกี่ยวกับภาษาไทยมากมาย

1.1 หนังสือ «แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๑»

หนังสือ Méthode de Thaï Volume 1 «แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๑» ประกอบด้วยหนังสือ 1 เล่ม จำนวน 227 หน้า ขนาด 16x24 เซนติเมตร และ CD ประกอบการเรียน 1 แผ่น ปัจจุบันจำหน่ายราคา 45.00 ยูโร พิมพ์ครั้งแรกเมื่อพ.ศ. 2531 (ค.ศ.1988) ของสำนักพิมพ์ L'Asiatheque เดิมเป็นสื่อการเรียนภาษาไทยที่ประกอบด้วยหนังสือ 1 เล่มและเทปบันทึกเสียง ต่อมาได้จัดพิมพ์ครั้งที่ 2 เมื่อพ.ศ. 2538 (ค.ศ.1995) หนังสือ Méthode de Thaï Volume 1 ที่นำมาศึกษาพิมพ์เมื่อ พ.ศ. 2552 (ค.ศ. 2009) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1.1.1 รูปแบบของหนังสือ «แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๑»

ลักษณะภายนอกของหนังสือ «แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๑» ประกอบด้วยปกนอกเป็นภาพสีรูปช้างทรงในท่าหมอบบนพื้นปกสีขาว ข้อความจัดอยู่กึ่งกลางหน้าปกหนังสือตามลำดับดังนี้คือ คำว่า “COLLECTION LANGUES INALCO” ชื่อผู้แต่ง ชื่อหนังสือเป็นภาษาฝรั่งเศส “MÉTHODE DE THAÏ Volume 1” และมีชื่อสำนักพิมพ์ “L'ASIATHEQUE maison des langues du monde” อยู่มุมล่างด้านซ้ายของหนังสือ ส่วนปกในใช้ชื่อหนังสือเป็นภาษาฝรั่งเศส มีชื่อผู้แต่งและตำแหน่งทางวิชาการ ปีที่พิมพ์ครั้งแรกและปีพิมพ์ฉบับปัจจุบัน ชื่อที่อยู่ของสำนักพิมพ์และปกหลังมีชื่อสถาบัน “Langues O' INALCO” คำสรุปปกหลังที่กล่าวถึงหนังสืออย่างย่อ และเลขมาตรฐานสากลประจำหนังสือ (ISBN)

1.1.2 องค์ประกอบของหนังสือ «แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๑»

องค์ประกอบของหนังสือ «แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๑» แบ่งเป็น 3 ส่วน คือส่วนนำประกอบด้วย Table des matières (สารบัญ) Avant-propos (คำนำ) Introduction (บทนำ) ส่วนเนื้อหา และส่วนท้ายของหนังสือเรียนได้แก่ Glossaire (อภิธานศัพท์)

ส่วนเนื้อหาแบ่งเป็น 4 ส่วนย่อยคือบทเรียนเบื้องต้น บทสนทนา บทเรียนระดับกลาง และคำเฉลยแบบฝึกหัด มีเชิงอรรถที่ใช้อ้างอิง อธิบายคำและข้อความเพิ่มเติมที่ท้ายหน้า โดยใช้หมายเลขกำกับ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. Leçon préliminaire (บทเรียนเบื้องต้น) ของหนังสือเรียนภาษาไทย เรื่องภาษาและระบบเสียงของภาษาไทยกล่าวถึงความเป็นมาของภาษาไทยซึ่งสถาบัน INALCO ใช้คำว่า Siamois (สยาม) ว่าภาษาไทยอยู่ในกลุ่มภาษาไทหรือกะไดซึ่งเป็นตระกูลภาษาที่มีเสียงวรรณยุกต์ กลุ่มคนที่พูดภาษาตระกูลนี้อยู่ประเทศแถบเอเชีย เป็นภาษาที่ได้รับอิทธิพลจากภาษาบาลี สันสกฤต เขมร อีกทั้งได้กล่าวถึงลักษณะพิเศษของภาษาไทยว่าเป็นภาษาคำโดด เป็นภาษาคำพยางค์เดี่ยว และเป็นภาษาที่มีวรรณยุกต์กำกับ ได้กล่าวถึงเรื่องพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ไทยโดยใช้สัทอักษรแทนตัวอักษรไทยและอธิบายเนื้อหาเป็นภาษาฝรั่งเศส แล้วจึงเริ่มเรียนส่วนที่ 1 คือบทที่ 1-7 ซึ่งเป็นการเรียนรู้ระบบเสียงของภาษาไทยควบคู่กัน

2. บทเรียนแต่ละบทในหนังสือเรียน ประกอบด้วย

2.1 บทสนทนา ได้กำหนดบุคคลหลักของเรื่องคือ ครอบครัวของ ฟิมป์ สมใจนึก และลูกสาวชื่อมณี ครอบครัวของ Marie และ Jean DUBOIS มีลูกชายและลูกสาวชื่อ Marc และ Nathalie ทั้งนี้ผู้เขียนใช้ชื่อเรื่องและกล่าวความเป็นภาษาฝรั่งเศส ใช้บทสนทนาขนาดสั้นเป็นภาษาไทยควบคู่กับสัทอักษร ส่วนที่ 2 ของหนังสือเรียนประกอบด้วยบทสนทนาที่ 8-14 เขียนเป็นภาษาไทย เน้นระบบการเขียนภาษาไทย ผู้เขียนใช้ชื่อเรื่องและเกริ่นนำเนื้อเรื่องก่อนเริ่มบทสนทนาเป็นภาษาฝรั่งเศส การเรียงลำดับเนื้อหาใช้วิธีการนำเสนอเหมือนบทสนทนาที่ 1-7

2.2 Etude du vocabulaire เป็นการเรียนรู้คำศัพท์ที่อยู่ในบทสนทนาที่ 1-7 มีการเรียงลำดับคำศัพท์ตามบทสนทนา ใช้สัทอักษรถอดเสียงคำอ่านและอธิบายความหมายเป็นภาษาฝรั่งเศส ส่วนคำศัพท์จากบทสนทนาที่ 8-14 ใช้คำศัพท์ภาษาไทย ไม่ใช้สัทอักษร อธิบายความหมายเป็นภาษาฝรั่งเศส การเรียนคำศัพท์แต่ละบททำให้ผู้เรียนสามารถอ่านออกเสียง เข้าใจความหมายของคำศัพท์และค้นคว้าเพิ่มเติมได้ ระบุชนิดของคำศัพท์ เช่น เป็นคำนาม คำสรรพนาม คำกริยาแสดงการกระทำ คำกริยาแสดงสภาพ ลักษณะนาม คำถาม คำลงท้ายประโยค

cà:j verbe d'action : «payer».

(แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๑: 56)

chin verbe d'état : «être habitué à», «être adapté à».

naj préposition locative: «en», «dans».

thon verbe d'action : «endurer», «supporter».

(แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๑: 79)

ศีรษะ substantif poli : «tête». Le substantif courant est หัว
(แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๑: 112)

ฉบับ classificateur des lettres et des journaux.
(แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๑: 128)

ยืนยัน verbe d'action: «confirmer», «affirmer».
(แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๑: 144)

โชค substantif: «chance». Attention toutefois, la «bonne chance» se dit โชคดี et la «malchance» โชคร้าย
(แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๑: 160)

2.3 Traduction du texte เป็นคำแปลบทสนทนาเป็นภาษาฝรั่งเศส

2.4 Grammaire et Syntaxe «ไวยากรณ์และวากยสัมพันธ์» เป็นความรู้ที่จำเป็นต่อการใช้ภาษาไทย ในเรื่องการใช้คำชนิดต่างๆ และการสร้างประโยคที่มาจากบทสนทนา โดยอธิบายเนื้อหาเป็นภาษาฝรั่งเศส ยกตัวอย่างคำและประโยคเป็นภาษาไทยและสัทอักษรควบคู่กันในช่วงแรก เพื่อให้เข้าใจความหมายง่ายขึ้น เช่น

lû:k cha:j khun phim
ลูกชายคุณพิมพ์
le fils de Phim
(แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๑: 22)

bâ:n thî: khun châw jù: jàj mâ:k
บ้านที่คุณเช่าอยู่ใหญ่มาก
La maison que vous louez est très grande.
(แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๑: 45)

การใช้คำและวลีที่บอกอดีตและอนาคต ได้แก่

Pour le passé : เมื่อ + moment de la journée + นี้

เมื่อ คืน นี้ = la nuit dernière

เมื่อ เช้า นี้ = ce matin

เมื่อ ปาย นี้ = cet après-midi

เมื่อ เย็น นี้ = ce soir

Pour le futur : moment de la journée + นี้

คืน นี้ = cette nuit

เช้า นี้ = ce matin

ปาย นี้ = cet après-midi

เย็น นี้ = ce soir

(แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๑ : 113)

อย่างไรก็ตามบทสนทนาและตัวอย่างประโยคภาษาไทยในหมวดไวยากรณ์และวากยสัมพันธ์ของเล่ม 1 เขียนเป็นคำเว้นวรรคคำให้ตรงตามสัทอักษร เพื่อให้ผู้เรียนสามารถแบ่งคำอ่านได้ตั้งแต่เริ่มเรียนบทที่ 1 และวางตำแหน่งคำได้ถูกต้องตามหลักภาษาไทย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

เขา กำลัง ทำ อะไร อยู่

(แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๑: 39)

เป็น อะไร ไป ครับ ไม่สบาย หรือ ครับ

(แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๑: 111)

ผม ต้อง การ ส่ง จดหมาย ฉบับ นี้ ไป ปารีส เท่าไร ครับ

(แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๑: 127)

2.5 Vocabulaire supplémentaire «คำศัพท์เพิ่มเติม» เป็นการเรียนคำศัพท์ที่อยู่ในกลุ่มเดียวกับคำศัพท์จากบทเรียนโดยเรียงลำดับคำภาษาฝรั่งเศสตามอักษร A-Z และใช้คำอ่านและลักษณะนามกำกับท้ายคำด้วยสัทอักษรแทนภาษาไทย ช่วงแรกผู้เรียนจะฝึกการอ่านออกเสียงคำศัพท์ภาษาไทย เขียนคำและประโยคด้วยสัทอักษร เช่น

Repasser rî:t

(แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๑: 38)

Escalier bandaj (?an)

(แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๑: 39)

Coton fâ:j

(แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๑: 95)

Dentiste หมอ ฟัน (คน)

Médicament ยา (ชนิด เม็ด หลอด ขวด)

Santé สุขภาพ (sùkkhà?phâ:p)

(แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๑: 116)

Bonze พระ (รูป)

Bonzesse แม่ ชี (คน)

Eléphant ช้าง (เชือก)

(แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๑: 124)

Billet d'avion ตั๋ว เครื่อง บิน (ใบ)

Peigner (se) หวี ผม

(แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๑: 148)

2.6 Exercices เป็นแบบฝึกหัดท้ายบทเรียนซึ่งใช้ภาษาไทย ภาษาฝรั่งเศส และมีสัทอักษรกำกับ รูปแบบการทำแบบฝึกหัดในหนังสือ «แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๑» มีหลายประเภท เช่น การสร้างประโยคคำถามและคำตอบ เติมคำลงในช่องว่าง แต่งประโยคด้วยคำศัพท์ที่กำหนดให้ได้ตามตัวอย่างประโยค แปลประโยคภาษาฝรั่งเศสเป็นภาษาไทย ซึ่งในระยะ

เริ่มต้นเป็นการฝึกเขียนคำและประโยคภาษาไทยด้วยตัวอักษร แบบฝึกหัดท้ายบททำให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนและพัฒนาทักษะต่างๆ จนเกิดความรู้ความเข้าใจ เพื่อทบทวนเนื้อหาที่ได้เรียน สามารถวัดและประเมินผลการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

3. Leçon intermédiaire «บทเรียนระดับกลาง» เรื่องอักษรไทย กล่าวถึงความเป็นมาของภาษาไทย พัฒนาการของอักษรไทยจากหลักศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหง จนถึงรูปแบบอักษรไทยปัจจุบัน มีรูปแบบและเนื้อหาเรื่องตัวอักษรไทย หน่วยเสียงพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ ในรูปตาราง มีคำอธิบายเป็นภาษาฝรั่งเศส

4. Corrigés des exercices «คำเฉลยแบบฝึกหัด» เป็นการเฉลยของแบบฝึกหัดที่อยู่ท้ายบทเรียนแต่ละบท

ส่วนท้ายของหนังสือเรียนได้แก่ Glossaire (อภิธานศัพท์) เป็นการรวบรวมศัพท์ อธิบายคำศัพท์ทั่วไป คำศัพท์ยาก และคำศัพท์เฉพาะ โดยเรียงลำดับคำศัพท์ภาษาฝรั่งเศสตามอักษร A-Z แปลความหมายและอธิบายคำศัพท์เป็นภาษาไทย และมีลักษณะนามกำกับท้ายคำแปลภาษาไทยไว้ในวงเล็บ เช่น

Monument	อนุสาวรีย์ (แห่ง)
Passeport	หนังสือเดินทาง (ฉบับ)

(แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๑: 218)

ในหนังสือ «แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๑» ใช้ตัวเลขอารบิก มีตัวเลขไทยปรากฏในบทเรียนระดับกลางซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับอักษรไทยและตัวเลขไทย ๑-๑๐ หนังสือเรียนภาษาไทยเล่มนี้ไม่มีภาพประกอบบทเรียน

1.1.3 เจตนารมณ์ของหนังสือแบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๑

บางตอนจากคำนำหนังสือ «แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๑» ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของหนังสือไว้ว่า “แบบเรียนภาษาไทยเล่ม 1 พิมพ์ครั้งที่ 3 นี้ จัดทำขึ้นสำหรับผู้เรียนที่ใช้ภาษาฝรั่งเศสในชีวิตประจำวันและต้องการเรียนภาษาไทย แบบเรียนนี้จะช่วยให้พวกเขาได้เรียนรู้ภาษาไทยขึ้นพื้นฐานอย่างเป็นขั้นตอนและครบถ้วน อีกทั้งยังใช้เป็นคู่มือเพื่อการสนทนาในชีวิตประจำวัน จุดประสงค์ของแบบเรียนภาษาไทยเล่มนี้ นอกจากเพื่อฝึกทักษะการฟังและการพูดแล้ว ผู้เรียนยังได้ความรู้ที่สำคัญเพื่อการเขียนและการอ่านเช่นกัน” (Méthode du Thaï Volume 1: 5) และได้กล่าวว่า “อย่างไรก็ดีด้วยเหตุผลนานาประการและจากประสบการณ์มากกว่า 30 ปี เราคิดว่าด้วยแบบเรียนเล่มนี้เราสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของเราคือช่วยให้ผู้เรียนสามารถสนทนากับคนไทยได้” (Méthode du Thaï Volume 1: 6)

1.2 หนังสือ «แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๒»

หนังสือ Méthode de Thaï Volume 2 «แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๒» ประกอบด้วยหนังสือ 1 เล่มเท่านั้น จำนวน 217 หน้า ขนาด 16x24 เซนติเมตร ปัจจุบันจำหน่ายราคา 28.50 ยูโร พิมพ์ครั้งที่ 1 เมื่อพ.ศ. 2534 (ค.ศ. 1991) ของสำนักพิมพ์ L'Asiathèque จัดพิมพ์ครั้งต่อมาเมื่อ พ.ศ.2550 (ค.ศ. 2007) หนังสือ Méthode de Thaï Volume 2 ที่นำมาศึกษาพิมพ์เมื่อ พ.ศ. 2552 (ค.ศ.2009) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1.2.1 รูปแบบของหนังสือ «แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๒»

ลักษณะภายนอกของหนังสือ «แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๒» ประกอบด้วยปกนอกเป็นภาพสีรูปช้างทรงในท่าหมอบบนพื้นปกสีขาว ข้อความจัดอยู่กึ่งกลาง หน้าปกหนังสือตามลำดับดังนี้คือ คำว่า “COLLECTION LANGUES INALCO” ชื่อผู้แต่ง ชื่อหนังสือ เป็นภาษาฝรั่งเศส “MÉTHODE DE THAÏ Volume 2” และมีชื่อสำนักพิมพ์ “L’ASIATHEQUE maison des langues du monde” อยู่มุมล่างด้านซ้ายของหนังสือ ปกในใช้ชื่อหนังสือเป็นภาษาฝรั่งเศส “MÉTHODE DE THAÏ Volume 2” ชื่อผู้แต่ง และตำแหน่งทางวิชาการ ปีที่พิมพ์ครั้งแรก และปีพิมพ์ฉบับปัจจุบัน ชื่อและที่อยู่สำนักพิมพ์ และปกหลังมีชื่อสถาบัน “Langues O’ INALCO” คำสรุปปกหลังที่กล่าวถึงหนังสืออย่างย่อ และเลขมาตรฐานสากลประจำหนังสือ (ISBN)

1.2.2 องค์ประกอบของหนังสือ «แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๒»

องค์ประกอบของหนังสือ «แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๒» แบ่งเป็น 3 ส่วน คือส่วนนำประกอบด้วย Table des matières (สารบัญ) Introduction (บทนำ) ส่วนเนื้อหา และส่วนท้ายของหนังสือ ได้แก่ Annexe Les Classificateurs (ภาคผนวก เรื่องลักษณะนาม) และ Corrigés des exercices (คำเฉลยแบบฝึกหัด)

ส่วนเนื้อหาประกอบด้วยบทอ่านภาษาไทย และเชิงอรรถที่ใช้อ้างอิงอธิบายคำและข้อความเพิ่มเติมที่ท้ายหน้าโดยใช้หมายเลขกำกับ มีรายละเอียดดังนี้

1. บทอ่านภาษาไทยทั้งหมด 10 บท ใช้วิธีการดำเนินเรื่องด้วยการเล่าเรื่องราวต่อเนื่องกัน กำหนดบุคคลหลักในบทอ่านภาษาไทยทั้งหมด 3 คน ได้แก่ สันติ กับเพื่อนชาวฝรั่งเศสชื่อ Michel และ Pierre เป็นบทอ่านที่เริ่มจากคำถามและข้อสงสัยของ Michel และ Pierre โดยมีสันติเป็นผู้ตอบคำถามและเล่าเรื่องราวต่างๆ ให้เพื่อนชาวต่างชาติ

2. Analyse du vocabulaire «วิเคราะห์คำศัพท์» เป็นการอธิบายความหมายของคำศัพท์เป็นภาษาฝรั่งเศส คัดมาจากบทเรียนเรียงลำดับคำตามบทอ่านภาษาไทย และบอกชนิดของคำ เช่นคำนาม (substantif) คำกริยาแสดงการกระทำ (verbe d’action) คำกริยาแสดงสภาพ (verbe d’état) เช่น

กรุง substantif: ville, royaume. กรุงสยาม le royaume de Siam

ทราบ synonyme de langue soutenue pour le verbe d’action
รู้, savoir

ท่าทาง substantif: air, aspect

(แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๒: 23)

อนุญาต verbe d’action: autoriser

เพิกเฉย verbe d’état : être indifférent

(แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๒: 64)

3. Traduction du texte เป็นการแปลบทอ่านภาษาไทยให้เป็นภาษาฝรั่งเศส

4. Remarques Grammaticales «ข้อสังเกตเกี่ยวกับไวยากรณ์» เป็นการอธิบายหลักภาษาไทยด้วยภาษาฝรั่งเศสและยกตัวอย่างประโยคภาษาไทยประกอบคำอธิบาย เข้าใจความหมายของคำ วลีและประโยคภาษาไทยตามบริบทต่างๆ ได้ถูกต้อง เช่น

อย่าลืมนำเอกสารมา N'oubliez pas d'amener les documents.

(แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๒: 88)

เราไปฟังพระเทศน์กันเถิด

Allons écouter ensemble le sermon du bonze !

(แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๒: 152)

5. Exercices d'application เป็นแบบฝึกหัดที่มุ่งให้ผู้เรียนนำสิ่งที่เรียนไปประยุกต์ใช้ตามสถานการณ์ต่างๆ ได้ เน้นทักษะการเขียนด้วยการใช้คำที่กำหนดมาแต่งประโยค การตอบคำถาม การสร้างประโยค การแปลประโยคฝรั่งเศส-ไทย และไทย-ฝรั่งเศส

ในหนังสือ «แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๒» มีการใช้ตัวเลขไทยเฉพาะที่ปรากฏในบทอ่านภาษาไทยและตัวอย่างประโยค ส่วนอื่นๆ ในบทเรียนใช้ตัวเลขอารบิก หนังสือเรียนภาษาไทยเล่มนี้ไม่มีภาพประกอบบทเรียน

1.2.3 เจตนารมณ์ของหนังสือแบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๒

หนังสือ «แบบเรียนภาษาไทย เล่ม ๒» มีวัตถุประสงค์ที่ปรากฏในบางตอนจากคำนำหนังสือที่ได้กล่าวว่า “หนังสือแบบเรียนภาษาไทยเล่ม 2 นี้มีรูปแบบการนำเสนอบทเรียนทั้งเหมือนและแตกต่างจากบทเรียนเล่มแรก กล่าวคือ ในส่วนที่เหมือนกับบทเรียนเล่มแรกคือขั้นตอนการนำเสนอประกอบด้วยเนื้อเรื่อง ตามด้วยการศึกษาโครงสร้างต่างๆ เช่น คำศัพท์ การวิเคราะห์คำศัพท์ใหม่ๆ บทแปลเนื้อเรื่อง บทวิเคราะห์ปัญหาไวยากรณ์ และแบบฝึกหัดท้ายบทซึ่งอาจจะยากขึ้น จะเห็นได้ว่าในแบบเรียนภาษาไทยเล่มนี้จะมีการนำเสนอด้านไวยากรณ์ที่เป็นหลักการมากขึ้น เนื่องจากมีการจัดเนื้อหาการเรียนการสอนให้เป็นระบบมากขึ้นเมื่อเทียบกับแบบเรียนภาษาไทยเล่ม 1 ท้ายสุดผู้เรียนจะได้เรียนรู้ผ่านบทอ่านใหม่ๆ ซึ่งมีการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยที่หลากหลาย” (Méthode du Thaï Volume 2: 1)

2. หนังสือเสริมทักษะภาษาไทย เล่ม ๑-๒

หนังสือเสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๑-๒ (Pratique du Thaï Volume 1-2) เป็นหนังสือที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย (Siamois) สาขาวิชาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และแปซิฟิก สถาบัน INALCO เป็นผลงานของอาจารย์วณิ พุ่มพวง เคยเป็นอาจารย์สอนภาษาไทยที่สถาบัน INALCO เชี่ยวชาญด้านภาษา วรรณคดี ประวัติศาสตร์ไทย และพุทธศาสนา และ Mrs Michèle Conjeaud เป็นผู้เขียนหนังสือเสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๑-๒ ร่วมกัน

2.1 หนังสือเสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๑

หนังสือเสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๑ เป็นสื่อการเรียนรู้ที่ประกอบด้วยหนังสือ 1 เล่ม จำนวน 300 หน้า ขนาด 16x24 เซนติเมตร และ CD ประกอบการเรียนรู้ 1 แผ่น ทั้งหมดจำหน่าย ราคา 36.50 ยูโร พิมพ์ครั้งแรกเมื่อพ.ศ. 2544 (ค.ศ. 2001) ของสำนักพิมพ์ L'Asiathèque หนังสือเสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๑ ที่นำมาศึกษาเป็นฉบับแก้ไขปรับปรุงเมื่อพ.ศ. 2553 (ค.ศ. 2010)

2.1.1 รูปแบบของหนังสือเสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๑

ลักษณะภายนอกของหนังสือเสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๑ ประกอบด้วย ปกนอกพื้นสีขาว ข้อความจัดอยู่กึ่งกลางหน้าปกหนังสือตามลำดับดังนี้คือ คำว่า “LANGUES INALCO” ชื่อผู้แต่ง ชื่อหนังสือภาษาฝรั่งเศส “PRATIQUE du THAÏ Volume 1” ภาพปกสีรูปนางอัปสร ส่วนชื่อสำนักพิมพ์ “L'ASIATHÈQUE maison des langues du monde” อยู่มุมล่าง ด้านซ้ายของหนังสือ ส่วนปกในระบุชื่อหนังสือภาษาฝรั่งเศสว่า “PRATIQUE du THAÏ Volume 1” และชื่อภาษาไทยว่า “เสริมทักษะภาษาไทย เล่ม ๑” และชื่อผู้แต่ง ซึ่งจัดวางอยู่กลางหน้าปก ปีพิมพ์ ครั้งแรกและฉบับปัจจุบัน ชื่อที่อยู่สำนักพิมพ์ และเลขมาตรฐานสากลประจำหนังสือ (ISBN) และปกหลังมีชื่อสถาบัน “Langues O' INALCO” คำสรุปปกหลังที่กล่าวถึงหนังสืออย่างย่อ เว็บไซต์ของสำนักพิมพ์ผู้ผลิตหนังสือ เลขมาตรฐานสากลประจำหนังสือ (ISBN) และราคาจำหน่าย

2.1.2 องค์ประกอบของหนังสือเสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๑

องค์ประกอบของหนังสือเสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๑ แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือส่วนนำ ประกอบด้วย Préface (คำนำ) เขียนโดยศาสตราจารย์ Gilles Delouche มี Introduction (บทนำ) Sommaire (สารบัญ) ส่วนเนื้อหา และส่วนท้ายของหนังสือเรียนมีประมวล ศัพท์ฝรั่งเศส-ไทย (Lexique français-thaï)

ส่วนเนื้อหาแบ่งออกเป็น 5 ส่วน ประกอบด้วยบทอ่านภาษาไทย (Lecture et textes) บทสนทนา (Conversation) บทเรียนเสริม เพลงประเพณีนิยม (Une chanson traditionnelle) และคำเฉลยการบ้าน (Corrigés des devoirs) มีเชิงอรรถที่ใช้อ้างอิง อธิบายคำและข้อความเพิ่มเติมที่ท้ายหน้าโดยใช้หมายเลขกำกับ

บทเรียนแต่ละบทในหนังสือเสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๑ ประกอบด้วย

1. บทอ่านและบทสนทนาแบ่งเป็น 2 ภาค ได้แก่

1.1 Lecture et textes (การอ่านและบทอ่านภาษาไทย) ทั้งหมด 22 บท แบ่งเป็น 2 ส่วนคือ บทเรียนที่ 1-7 เขียนเป็นภาษาไทยและใช้สัทอักษรถัดไป และบทเรียนที่ 8-22 เขียนเป็นภาษาไทย

1.2 Conversation (บทสนทนา) ทั้งหมด 22 บท แบ่งเป็น 2 ส่วน คือบทสนทนาที่ 1-6 เขียนเป็นภาษาไทยและใช้สัทอักษรถัดไป บทสนทนาที่ 7-22 เขียนเป็นภาษาไทย โดยกำหนดบุคคลหลักในบทสนทนาคือครอบครัวของฝนและฝ้ายอยู่ที่เชียงใหม่ ฝนและฝ้ายอาศัยอยู่กับนายชายที่กรุงเทพฯ วิชาเป็นเพื่อนบ้านของฝนและฝ้าย โดมเป็นเพื่อนของฝน มิเชลเป็นเพื่อนชาวฝรั่งเศสของฝ้าย

2. Vocabulaire (mots soulignés) เป็นการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาไทย ที่เลือกจากบทอ่านและบทสนทนาของหนังสือ มีคำอธิบายความหมายเป็นภาษาฝรั่งเศสโดย เรียงลำดับคำตามบทอ่านและบทสนทนาภาษาไทย บอกชนิดของคำ เช่น คำนาม คำกริยาแสดงการ กระทำ คำกริยาแสดงสภาพ คำคุณศัพท์ คำยืมจากภาษาอื่น เป็นต้น ใช้สัทอักษรช่วยในการอ่าน ออกเสียงคำศัพท์ช่วงเริ่มต้น เช่น

นามสกุล na:msà?kun nom de famille

มี mi: avoir

(เสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๑: 4)

สินค้า marchandises

เอา ... ไป emporter (<> เอา ... มา apporter).

ติดตัว avec soi, sur soi.

(เสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๑: 63)

3. Traduction du texte เป็นบทอ่านภาษาไทยและบทสนทนาแปล เป็นภาษาฝรั่งเศส

4. การบ้าน ka:n bâ:n (devoir) เป็นแบบฝึกหัดท้ายบทที่ใช้ ภาษาไทย ภาษาฝรั่งเศส และสัทอักษรควบคู่กัน ผู้เรียนทบทวนความรู้ที่ได้จากบทเรียน สามารถ วัดและประเมินผลการเรียนด้วยตนเอง การบ้านซึ่งอยู่ท้ายบทเรียนที่ 1-7 และบทสนทนาที่ 1-7 ใน หนังสือเสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๑ ใช้การถอดเสียงคำอ่านเป็นสัทอักษร แต่การบ้านของบท สนทนาที่ 8-22 เขียนเป็นภาษาไทย ใช้คำสั่งการบ้านเป็นภาษาฝรั่งเศส มีเฉลยการบ้านอยู่ ท้ายบทเรียนที่ 22 และท้ายบทสนทนาที่ 22 ของหนังสือเรียน

ส่วนท้ายของหนังสือมีประมวลศัพท์ฝรั่งเศส-ไทย (Lexique français-thaï) ซึ่งเป็นการรวบรวมศัพท์ที่มาจากบทเรียน โดยเรียงลำดับคำศัพท์ภาษาฝรั่งเศสตามอักษร A-Z แปลความหมายเป็นภาษาไทย ใช้หมายเลขอ้างอิงบทเรียนและมีลักษณะนามกำกับท้ายคำแปลภาษา ไทยไว้ในวงเล็บ เช่น

an, année ปี. (cl.1) année scolaire ปีการศึกษา (cl13)

(เสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๑: 220)

satang (1/100e baht) สตางค์. (cl15)

soie ผ้าไหม ไหม (cc4) (cl15) (ผืน)

(เสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๑: 244)

cl. หมายถึง บทอ่านภาษาไทย cc. หมายถึง บทสนทนา

บทเรียนแต่ละบทของหนังสือเสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๑ ไม่มีหมวด ไวยากรณ์ที่นำมาจากบทเรียน แต่มีบทเรียนเสริมเกี่ยวกับความรู้ทางภาษาไทยซึ่งเป็นการเรียน ไวยากรณ์เสริมกันกับหนังสือ «แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๑-๒» ที่ผู้เรียนสามารถใช้ควบคู่กัน ดังนี้

1. เรื่องพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ ในรูปตารางแทรกระหว่างบทเรียนที่ 7 และบทที่ 8

2. การบอกเวลา (Dire l'heure) เวลากลางวัน (Les heures du jour) เวลากลางคืน (Les heures de la nuit) โดยการใช้รูปนาฬิกาประกอบคำอธิบายเป็นภาษาฝรั่งเศส แทรกระหว่างบทสนทนาที่ 6 และบทสนทนาที่ 7

3. ประมวลศัพท์ฝรั่งเศส-ไทย (Lexique français-thaï) เรียงลำดับตามอักษร A-Z มีคำแปลและคำอธิบายเพิ่มเติม

4. การทบทวนความรู้ทางภาษาไทยได้แก่ ตัวเลขไทย ชื่อวันจันทร์ถึงอาทิตย์ ชื่อเดือนมกราคมถึงธันวาคม ชื่อบุคคล ลักษณะนาม และชื่อเมืองต่างๆ ที่ปรากฏในบทเรียน หนังสือเสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๑ มีภาพประกอบ (Illustrations) บทเรียนเป็นภาพวาดลายเส้นขาว-ดำ จำนวน 2 ภาพ คือ

1. ภาพแผนที่ประเทศไทย

(เสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๑: 2)

2. ภาพกระถางใบตอง เพลงลอยกระทง

(เสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๑: 200)

2.1.3 เจตนารมณ์ของหนังสือเสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๑

คำนำของหนังสือเสริมทักษะภาษาไทย เล่ม ๑ ได้กล่าวถึงหนังสือเสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๒ ไว้ว่า “หนังสือเสริมทักษะภาษาไทยเล่ม 1 ประกอบด้วยบทเรียน 22 บท และบทสนทนาภาษาไทยที่มีหัวข้อเกี่ยวกับบทเรียนแต่ละบท บทเรียนเหล่านี้ใช้ในการเรียนการสอนในรายวิชา «ศัพท์ภาษาไทยเบื้องต้น» และวิชา «การฝึกทักษะการพูดภาษาไทย» ของนักศึกษาปีที่ 1 สาขาวิชาภาษาไทย สถาบัน INALCO บทเรียนเหล่านี้ นอกจากจะให้ความรู้เรื่องศัพท์แล้ว เนื้อหา ยังนำเสนอข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับประเทศไทย เช่น สภาพภูมิศาสตร์ ภูมิอากาศ เป็นต้น นอกจากนี้ยังนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมและวิถีชีวิตประจำวันอีกด้วย”

“สำหรับผู้ที่ไม่ได้เรียนภาษาไทยในสถาบัน INALCO พวกเขาสามารถใช้หนังสือเสริมทักษะภาษาไทยเล่มนี้เพื่อศึกษาด้วยตนเอง องค์ประกอบของหนังสือเล่มนี้ นอกจากมีภาคที่ 1 ซึ่งเป็นบทอ่านภาษาไทย และภาคที่ 2 เป็นบทสนทนา ยังมีคำศัพท์ตามด้วยบทแปล และแบบฝึกหัดในรูปแบบต่างๆ พร้อมคำเฉลยแบบฝึกหัดไว้ท้ายภาค ภาคที่ 3 ของหนังสือเล่มนี้มีประมวลศัพท์ฝรั่งเศส-ไทย ที่ดึงมาจากเนื้อหาทั้งหมดเพื่อช่วยในการแปลประโยคในแบบฝึกหัดโดยไม่ต้องใช้พจนานุกรม” (Pratique du Thaï Volume 1: VII)

2.2 หนังสือเสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๒

หนังสือเสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๒ เป็นสื่อการเรียนที่ประกอบด้วยหนังสือ 1 เล่ม จำนวน 368 หน้า ขนาด 16x24 เซนติเมตร และ CD ประกอบการเรียน 1 แผ่น ปัจจุบันจำหน่ายราคา 47.00 ยูโร พิมพ์ครั้งที่ 1 เมื่อพ.ศ. 2546 (ค.ศ. 2003) ของสำนักพิมพ์ L'Asiathèque หนังสือเสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๒ ที่นำมาศึกษาเป็นฉบับแก้ไขปรับปรุงเมื่อพ.ศ. 2553 (ค.ศ. 2010)

2.2.1 รูปแบบของหนังสือเสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๒

ลักษณะภายนอกของหนังสือเสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๒ ประกอบด้วย ปกนอกพื้นสีขาว ข้อความจัดอยู่กึ่งกลางหน้าปกหนังสือตามลำดับดังนี้คือ “LANGUES INALCO” ชื่อผู้แต่ง ชื่อหนังสือภาษาฝรั่งเศส “PRATIQUE du THAÏ Volume 2” ภาพปกสีรูปนางอัปสร และชื่อสำนักพิมพ์ “L’ASIATHÈQUE maison des langues du monde” อยู่มุมล่างด้านซ้ายของหนังสือ ส่วนปกในระบุชื่อหนังสือภาษาฝรั่งเศสว่า “PRATIQUE du THAÏ Volume 2” และชื่อภาษาไทยว่า “เสริมทักษะภาษาไทย เล่ม ๒” และชื่อผู้แต่ง ซึ่งจัดวางอยู่กลางหน้าปก ปีพิมพ์ครั้งแรกและฉบับปัจจุบัน ชื่อที่อยู่สำนักพิมพ์ และเลขมาตรฐานสากลประจำหนังสือ (ISBN) และปกหลังมีชื่อสถาบัน “Langues O’ INALCO” คำสรุปปกหลังที่กล่าวถึงหนังสืออย่างย่อ เว็บไซต์ของสำนักพิมพ์ผู้ผลิตหนังสือ เลขมาตรฐานสากลประจำหนังสือ (ISBN) และราคาจำหน่าย

2.2.2 องค์ประกอบของหนังสือเสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๒

องค์ประกอบของหนังสือเสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๒ แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนนำประกอบด้วย Préface (คำนำ) เขียนโดยศาสตราจารย์ Gilles Delouche มี Introduction (บทนำ) Sommaire (สารบัญ) ส่วนเนื้อหา และส่วนท้ายของหนังสือเรียน

ส่วนเนื้อหาประกอบด้วยภาคที่ 1 การอ่านและบทอ่านภาษาไทย (Lecture et textes) ภาคที่ 2 บทสนทนา (Conversation) บทเรียนเสริม เพลงประเพณีนิยม (Une chanson traditionnelle) และคำเฉลยการบ้าน (Corrigés des devoirs) มีเชิงอรรถที่ใช้อ้างอิงอธิบายคำและข้อความเพิ่มเติมที่ท้ายหน้าโดยใช้หมายเลขกำกับ

บทเรียนแต่ละบทในหนังสือเสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๒ ประกอบด้วย

1. เนื้อเรื่องในบทเรียนแบ่งเป็น 2 ภาค คือ

1.1 การอ่านและบทอ่านภาษาไทย (Lecture et textes) เริ่มจาก

1.1.1 บทเรียนเบื้องต้นเรื่องหลักการอ่าน

1.1.2 บทอ่านภาษาไทยทั้งหมด 18 บท แบ่งเป็นบทเรียนที่

1-2 และบทเรียนที่ 3-18

1.2 บทสนทนา 18 บท แบ่งเป็นบทสนทนาที่ 1-4 และบทสนทนาที่ 5-18

การสร้างโครงเรื่องและบทสนทนา ได้มีการกำหนดบุคคลหลักในการดำเนินเรื่องคือครอบครัวของต๋อยเป็นเพื่อนกับฝ่าย ชัชและปรียาเป็นเพื่อนกับฝั่งพร ส่วนวิชรินี อีสร์นกุล และนารายณ์ก็เป็นเพื่อนกัน

2. Vocabulaire (Nouveaux mots) «คำศัพท์ใหม่» เป็นคำศัพท์จากบทอ่านและบทสนทนาใช้เป็นภาษาไทย อธิบายความหมายเป็นภาษาฝรั่งเศสโดยเรียงลำดับคำตามบทอ่านและบทสนทนา บอกคำที่มีความหมายเหมือนหรือแตกต่าง คำศัพท์นั้นเป็นภาษาพูด ภาษาเขียน ศัพท์เฉพาะทาง เช่น ศัพท์กฎหมายและการเมือง คำราชาศัพท์ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

นายกรัฐมนตรี Premier ministre.

ว่าด้วย concernant, ayant trait à.

พิจารณา 1. débattre, délibérer. 2. examiner.

(เสริมทักษะภาษาไทย เล่ม ๒: 20)

นี้กรัก tomber amoureux.

งาม 1. être beau (syn.สวย).

2. croître rapidement, prospérer (plantes).

ลงมติ adopter une résolution, parvenir à une décision

(pol. ou jur.).

(เสริมทักษะภาษาไทย เล่ม ๒: 21)

ทรงครองราชย์ régner *voc.royal*.

(เสริมทักษะภาษาไทย เล่ม ๒: 51)

โปรดยกโทษให้ pardonner à *voc.royal*. (= ยกโทษให้)

(เสริมทักษะภาษาไทย เล่ม ๒: 52)

3. Traduction du texte และ Traduction de la conversation เป็นการแปลบทอ่านภาษาไทยและบทสนทนาเป็นภาษาฝรั่งเศส

4. “การบ้าน ka:n bâ:n (devoir)” เป็นแบบฝึกหัดท้ายบทเรียนเขียนเป็นภาษาไทย และใช้คำสั่งการบ้านเป็นภาษาฝรั่งเศส มีคำเฉลยการบ้าน (Corrigés des devoirs) อยู่ท้ายบทเรียนที่ 18 และท้ายบทสนทนาที่ 18

บทเรียนแต่ละบทของหนังสือเสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๒ ไม่มีหมวดไวยากรณ์ที่นำมาจากบทเรียน แต่มีบทเรียนเสริมเกี่ยวกับความรู้ทางภาษาไทย เป็นการเรียนรู้ไวยากรณ์เพิ่มเติมจากหนังสือเรียนภาษาไทยซึ่งผู้เรียนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ ดังนี้

1. เรื่องทักษะคำว่า ก็ (Traduction et usages de ก็) แทรกอยู่ระหว่างบทเรียนที่ 2 และบทเรียนที่ 3

2. เรื่องคำประกอบท้ายกริยา นะ ซิ เกิด/เถอะ (Les particules finales นะ ซิ เกิด/เถอะ) แทรกอยู่ระหว่างบทสนทนาที่ 4 และบทสนทนาที่ 5

3. A propos de อีก dans des dialogues «ว่าด้วยเรื่อง อีก ในบทสนทนา» อยู่บทสนทนาที่ 5

4. A propos des adverbess de degré en *l.p.* «ว่าด้วยเรื่องคำวิเศษณ์ในภาษาพูด» อยู่ต่อจากบทสนทนาที่ 16

5. A propos de l'interrogation (ว่าด้วยเรื่อง คำถาม) อยู่ต่อจากบทสนทนาที่ 18

ส่วนท้ายของหนังสือเรียนมีภาคผนวกที่เกี่ยวกับไวยากรณ์ ดังนี้

1. เรื่อง “คำว่า ก็ ในภาษาพูดและสำนวนว่าด้วย ก็” (Les ก็ en *l.p.* et les expressions incluent ก็)

2. ดรรชนีประโยคต่างๆ และข้อสังเกตเกี่ยวกับไวยากรณ์ (Index des exempliers et remarques grammaticales)

หนังสือเสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๒ มีภาพประกอบบทเรียนทั้งหมด 8 ภาพซึ่งเป็นภาพวาดลายเส้นขาว-ดำและคำบรรยาย ได้แก่

ตาราง 1 ภาพประกอบบทเรียนของหนังสือเสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๒

บทที่	ชื่อเรื่อง	ภาพประกอบบทเรียน
2	นารายณ์ปราบหนุมาน	ภาพพระนารายณ์ปราบหนุมาน (Vishnou anéantit Nonthuk) (เสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๑: 22)
3	สมเด็จพระนเรศวร	ภาพยุทธหัตถีของสมเด็จพระนเรศวร (Le combat du roi Naresuan) (เสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๑: 42)
4	ไกรทอง	ภาพไกรทองต่อสู้กับชาละวัน (Kraithong maîtrise Chalawan) (เสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๑: 48)
5	พันท้ายนรสิงห์	ภาพพันท้ายนรสิงห์อยู่หน้าเรือพระที่นั่ง (Phan Thay Norasing devant la barque royale accidentée) (เสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๑: 53)
6	พระปิตมหาราช	ภาพพระบรมรูปทรงม้า (La statue de Rama V) (เสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๑: 58)
7	ธงชาติไทย	ภาพธงชาติไทย (Le drapeau thaï) สมัยรัชกาลที่ 2 รัชกาลที่ 4 และรัชกาลที่ 6 (เสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๑: 64)
11	พิธีทำขวัญ ๓ วันและพิธีทำขวัญเดือน	ภาพบายศรีปากชาม (Un baïsi) (เสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๑: 126)
	เพลงประเพณีนิยม ชื่อเพลงบัวขาว	ภาพวาดรูปดอกบัว (Les lotus blancs) (เสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๑: 315)

2.2.3 เจตนารมณ์ของหนังสือเสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๒

หนังสือเสริมทักษะภาษาไทย เล่ม ๒ มีวัตถุประสงค์ที่ปรากฏในบางตอนจากคำนำหนังสือไว้ว่า “บทสนทนาที่นำเสนอในหนังสือเสริมทักษะภาษาไทยเล่ม 2 นี้เป็นบทสนทนาเกี่ยวกับการใช้ภาษาในชีวิตประจำวันเช่นเดียวกันกับหนังสือเสริมทักษะภาษาไทยเล่ม 1 แต่มีการเพิ่มเรื่องราวใหม่ๆ เช่น นิทาน ตำนาน เรื่องวรรณคดีไทยซึ่งเป็นที่รู้จักอย่างดี และเรื่องเล่าแนวประวัติศาสตร์ โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนได้รู้จักที่มาของประเพณีและความเชื่อต่างๆ”

“วณิ พุ่มพุ่มเป็นผู้เขียนบทสนทนาทุกบทและบทอ่าน 11 เรื่อง ซึ่งใช้ประกอบการเรียนรายวิชา «ศัพท์ภาษาไทยเบื้องต้น» และวิชา «การฝึกทักษะการพูดภาษาไทย» ของนักศึกษาปีที่ 2 สาขาวิชาภาษาไทย สถาบัน INALCO”

“หนังสือเสริมทักษะภาษาไทยเล่ม 2 มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียน
คุ้นเคยกับโครงสร้างประโยคภาษาไทยซึ่งเราเห็นว่าเป็นหนึ่งในปัญหาหลักของภาษาไทย”

(Pratique du Thai Volume 2: VII)

จากการศึกษารูปแบบและองค์ประกอบของหนังสือเรียนภาษาไทยทั้งหมดนี้เป็นการศึกษา
ลักษณะทางกายภาพ และส่วนประกอบต่างๆ ของหนังสือเรียนที่มีผลต่อผู้เรียน ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียน
บรรลุจุดมุ่งหมายอย่างมีประสิทธิภาพมาเป็นกรอบการศึกษา สรุปได้ดังนี้

1. ลักษณะทางกายภาพของหนังสือเรียนภาษาไทยนี้ ประกอบด้วย ปกนอก ปกใน
และปกหลังของหนังสือที่แสดงข้อมูลเกี่ยวกับหนังสือเรียนภาษาไทยเพื่อให้นักศึกษาและผู้สนใจ
เรียนภาษาไทยใช้ค้นคว้าและอ้างอิงทางวิชาการได้ ภาพปกสีของหนังสือหลักภาษาไทยเล่ม ๑-๒
เป็นภาพข้างทรงในท่าหมอบที่แสดงถึงสัญลักษณ์และความเป็นไทย ซึ่งสมัยกรุงรัตนโกสินทร์
ตอนต้น มีรูปช้างอยู่กลางธงชาติไทยก่อนเปลี่ยนมาเป็นธงไตรรงค์ในสมัยรัชกาลที่ 6 และใช้มาจนถึง
ปัจจุบัน ภาพปกหนังสือเสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๑-๒ เป็นภาพวาดนางอัปสรที่แสดงถึงความ
วิจิตรงดงามของศิลปวัฒนธรรมไทย

2. คำนำของหนังสือเรียนภาษาไทยระบุวัตถุประสงค์ของผู้เขียน บอกรายละเอียด
วิธีการใช้หนังสือและการใช้ CD ประกอบการเรียน มีสารบัญเป็นส่วนประกอบสำคัญในการ
เรียงลำดับเรื่องและบอกเลขหน้าที่ทำให้ค้นหาได้ง่ายและสะดวก มีเชิงอรรถที่ให้ความรู้ที่อยู่ใน
บทเรียน ใช้อธิบายอ้างอิงท้ายหน้าด้วยการใส่หมายเลขกำกับไว้ ช่วยให้ผู้เรียนค้นคว้าหาข้อมูล
เพิ่มเติม เป็นเกร็ดความรู้ที่ทำให้การเรียนภาษาไทยในบริบทต่างๆ ได้เข้าใจยิ่งขึ้น

3. คุณภาพของวัสดุที่ใช้เป็นกระดาษขาวเนื้อดี การเข้าเล่มหนังสือที่ปราณีต และมี
CD บันทึกเสียงเพื่อใช้ประกอบการฟังและการอ่านออกเสียงคำและประโยคต่างๆ ที่ถูกต้องชัดเจน
จากเจ้าของภาษา ได้บททวน ฝึกซ้ำๆ สม่าเสมอได้ด้วยตนเอง

4. ขนาดตัวอักษรที่ปรากฏในหนังสือ เช่นขอบท ชื่อหมวดหมู่ได้ใช้เป็นตัวเข้ม ตัวดำ
ส่วนที่ต้องการเน้นก็ทำให้เห็นได้ชัดเจน

5. หนังสือเรียนภาษาไทยชุดนี้มีรูปแบบ องค์ประกอบ และวัตถุประสงค์ของผู้เขียนที่
สอดคล้องกับส่วนประกอบต่างๆ ของหนังสือที่ดี อย่างไรก็ตามหนังสือ «แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๑-
๒» ขาดภาพประกอบบทเรียน และหนังสือเสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๑-๒ มีจำนวนภาพวาด
ลายเส้นประกอบบทเรียนน้อยมาก ผู้สอนที่ใช้หนังสือเรียนภาษาไทยชุดดังกล่าวสามารถเพิ่ม
บทเรียนเสริม ใช้สื่อการสอนที่เป็นภาพและเสียงประกอบ ภาพเคลื่อนไหวให้สอดคล้องกับเนื้อหา
ของรายวิชา โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องศิลปวัฒนธรรมที่มีเนื้อหาและเรื่องราวที่จำเป็นต้องใช้สื่อ
ประกอบการเรียนการสอนที่ดึงดูดความสนใจ ใช้เอกสารสรุปประกอบการสอนตามความเหมาะสม
กับระดับความรู้ภาษาไทยของผู้เรียนเพื่อที่จะจัดการเรียนการสอนภาษาไทยได้มีประสิทธิภาพตรง
ตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่กำหนดไว้

บทที่ 4

วิเคราะห์เนื้อหาของหนังสือเรียน

จากบทที่ 3 เป็นการศึกษารูปแบบและองค์ประกอบของหนังสือเรียนภาษาไทยสำหรับผู้เรียนที่ใช้ภาษาฝรั่งเศส ในบทนี้เป็นการศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาของหนังสือเรียนในเรื่องความรู้เกี่ยวกับภาษาไทย ทักษะการใช้ภาษาไทย และวัฒนธรรมไทยตามที่ปรากฏ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ความรู้เกี่ยวกับภาษาไทย

ความรู้เกี่ยวกับภาษาไทยเป็นความรู้ที่เกี่ยวกับลักษณะเฉพาะและธรรมชาติของภาษาไทยตลอดจนความรู้พื้นฐานที่จำเป็นต่อการใช้ภาษาไทย ซึ่งความรู้เกี่ยวกับภาษาไทยที่ปรากฏในหนังสือเรียนภาษาไทย แบ่งออกเป็น 3 ประเด็นคือ ตัวอักษรไทย หน่วยเสียงภาษาไทย และไวยากรณ์ไทย ดังนี้

1.1 ตัวอักษรไทย

ตัวอักษรไทยปัจจุบันประกอบด้วยตัวพยัญชนะ ตัวสระ เครื่องหมายวรรณยุกต์ เครื่องหมายประกอบการเขียนและตัวเลข (สถาบันภาษา กรมวิชาการ. 2545: 61) เป็นสัญลักษณ์ที่ใช้แทนเสียงอักษรไทย โดยมีรายละเอียดที่ปรากฏในหนังสือเรียนภาษาไทยแต่ละเล่มดังนี้

1.1.1 หนังสือ «แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๑»

หนังสือ «แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๑» มีเนื้อหาเกี่ยวกับตัวอักษรไทยซึ่งแบ่งออกเป็นตัวพยัญชนะ ตัวสระ และเครื่องหมายวรรณยุกต์ ปรากฏในบทเรียนเรื่อง *Présentation de la langue siamoise et de son système phonologique* เป็นความรู้เกี่ยวกับภาษาและระบบเสียงของภาษาไทย และบทเรียนเรื่อง *Présentation de l'écriture thaï* มีเนื้อหาเกี่ยวกับอักษรไทย อธิบายเนื้อหาอย่างละเอียดเป็นภาษาฝรั่งเศส ยกตัวอย่างตัวอักษรและคำโดยใช้อักษรไทยและตัวสัทอักษร ดังนี้

1.1.1.1 ตัวพยัญชนะไทยแบ่งตามกลุ่มอักษรสามหมู่ คืออักษรกลาง
อักษรสูง อักษรต่ำ

1.1.1.2 อักษรควบแท้และควบไม่แท้

1.1.1.3 อักษรนำ คืออักษร อ นำ ย ได้แก่ อยู่ อย่าง อยาก อย่า

1.1.1.4 การใช้ รร (ร หัน) จร ทร ศร สร

1.1.1.5 ตัวสระ ได้แก่ สระเดี่ยว สระประสม และสระเกิน

1.1.1.6 เครื่องหมายวรรณยุกต์ คือรูปเครื่องหมายบอกระดับของเสียง ได้แก่ ่ (ไม้เอก) ้ (ไม้โท) ๊ (ไม้ตรี) ๋ (ไม้จัตวา)

1.1.1.7 ตัวเลข คือรูปตัวเลขไทย ๑ - ๑๐ และรูปตัวเลขอารบิกเริ่มจากหลักหน่วยถึงหลักล้าน

1.1.1.8 เครื่องหมายประกอบการเขียน เช่น ี (ไม้ไต่คู้) ั (ไม้ทัณฑฆาต)

1.1.2 หนังสือ «แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๒» ไม่ปรากฏเนื้อหาเรื่องตัวอักษรไทย

1.1.3 หนังสือเสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๑

หนังสือเสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๑ มีเนื้อหาเกี่ยวกับตัวอักษรไทยซึ่งแบ่งเป็นตัวพยัญชนะ ตัวสระ และเครื่องหมายวรรณยุกต์ ปรากฏในบทเรียนเสริม นำเสนอในรูปแบบตาราง โดยแบ่งการนำเสนอตัวพยัญชนะ ตัวสระ และเครื่องหมายวรรณยุกต์ ดังนี้

1.1.3.1 ตัวพยัญชนะไทย แบ่งตามกลุ่มอักษรกลาง อักษรสูง อักษรต่ำ

1.1.3.2 ตัวพยัญชนะไทยเรียงตามพจนานุกรม

1.1.3.3 ตัวพยัญชนะแบ่งกลุ่มตามพยัญชนะต้น พยัญชนะท้าย

1.1.3.4 ตัวสระ ได้แก่ สระเดี่ยว สระประสม และสระเกิน

1.1.3.5 ตัวสระเรียงตามแบบพจนานุกรม

1.1.3.6 ตารางการผันวรรณยุกต์ตามกลุ่มอักษรกลาง อักษรสูง อักษรต่ำ และแบ่งกลุ่มคำเป็นและคำตาย

1.1.3.7 ตัวเลข ได้แก่ รูปตัวเลขไทย และการใช้ตัวเลขไทยที่ปรากฏในบทเรียน

1.1.4 หนังสือเสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๒

หนังสือเสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๒ มีเนื้อหาเกี่ยวกับตัวอักษรไทย ปรากฏในบทเรียนเบื้องต้น เรื่องหลักการอ่าน (Leçon préliminaire - Des règles de lecture) มีรายละเอียดเกี่ยวกับกฎเกณฑ์และวิธีการอ่านคำ ซึ่งมีวิธีการอ่านที่ตรงตามคำและต่างจากรูปคำที่ปรากฏ บทเรียนดังกล่าวมีเพื่อให้ผู้เรียนสามารถอ่านออกเสียงตามได้ถูกต้อง และฟังบทอ่านจากแผ่น CD ได้แก่ พยัญชนะท้ายที่เป็นตัวสะกด คำควบกล้ำ คำยืมจากภาษาเขมร บาลี สันสกฤต พยัญชนะและสระที่ไม่ออกเสียง เครื่องหมายประกอบการเขียน เช่น เครื่องหมาย ั (ทัณฑฆาต) เครื่องหมาย ุ (ไม้ยมก) เครื่องหมาย ุ (ไปยาลน้อย) เครื่องหมาย ุ (ไปยาลใหญ่) การอ่านคำย่อ และคำที่ใช้สระ ใ- (ไม้้วน)

1.2 หน่วยเสียงภาษาไทย

หน่วยเสียงภาษาไทยประกอบด้วยหน่วยเสียงพยัญชนะ หน่วยเสียงสระ และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ เป็นหน่วยเสียงที่สำคัญทำให้ความหมายของคำนั้นแตกต่างกัน โดยมีรายละเอียดที่ปรากฏในหนังสือเรียนภาษาไทยแต่ละเล่มดังนี้

1.2.1 หนังสือ «แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๑»

หนังสือ «แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๑» มีเนื้อหาเกี่ยวกับหน่วยเสียงภาษาไทย ปรากฏอยู่ในบทเรียนเรื่องภาษาและระบบเสียงของภาษาไทย และเรื่องอักษรไทย อธิบายอย่างละเอียดเป็นภาษาฝรั่งเศสเกี่ยวกับวิธีการใช้และการอ่านหน่วยเสียงพยัญชนะ เสียงสระ และเสียงวรรณยุกต์ ยกตัวอย่างโดยใช้อักษรไทยและตัวสัทอักษร ดังนี้

1.2.1.1 เสียงพยัญชนะ ได้แก่ เสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว แบ่งเป็นกลุ่ม อักษรกลาง อักษรสูง และอักษรต่ำ

1.2.1.2 เสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวตามอักษรควบไม่แท้และเสียง พยัญชนะท้าย

1.2.1.3 เสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวตามอักษรนำ เป็นพยัญชนะต้นที่ออก เสียงได้เหมือนใช้ ห นำ

1.2.1.4 เสียงสระ ได้แก่ เสียงสระเดี่ยว เสียงสระประสม เสียงสระที่เป็นสระเกิน

1.2.1.5 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ 5 เสียง ได้แก่ เสียงสามัญ เสียงเอก เสียงโท เสียงตรี และเสียงจัตวา โดยมีเสียงวรรณยุกต์ที่ประกอบกับอักษรกลาง อักษรสูง อักษรต่ำ

1.2.1.6 การอ่านและวิธีการนับเลขเป็นภาษาไทยและอ่านตาม สัทอักษรเริ่มจากหลักหน่วยถึงหลักล้าน

1.2.2 หนังสือ «แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๒» ไม่ปรากฏเนื้อหาเกี่ยวกับ หน่วยเสียงภาษาไทย

1.2.3 หนังสือเสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๑

หนังสือเสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๑ มีเนื้อหาเกี่ยวกับหน่วยเสียง ภาษาไทย ได้แก่ หน่วยเสียงพยัญชนะ หน่วยเสียงสระ และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ ปรากฏใน บทเรียนเดียวกับเรื่องตัวอักษรไทย ดังนี้

1.2.3.1 เสียงพยัญชนะไทยแบ่งกลุ่มตามอักษรสามหมู่ และเรียงตาม พจนานุกรม

1.2.3.2 เสียงพยัญชนะแบ่งกลุ่มตามพยัญชนะต้น พยัญชนะท้าย

1.2.3.3 เสียงสระ ได้แก่ สระเดี่ยว สระประสม สระเกิน

1.2.3.4 เสียงสระเรียงตามแบบพจนานุกรม

1.2.3.5 ตารางการผันเสียงวรรณยุกต์แบ่งกลุ่มตามอักษรกลาง อักษรสูง และอักษรต่ำ แบ่งกลุ่มคำเป็นและคำตาย เสียงวรรณยุกต์ที่ประกอบกับสระเสียงสั้นและสระเสียงยาว

1.2.3.6 วิธีการอ่านเลขเป็นภาษาไทยและอ่านตามสัทอักษร

1.2.4 หนังสือเสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๒

หนังสือเสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๒ มีเนื้อหาเกี่ยวกับหน่วยเสียง ภาษาไทยในบทเรียนเบื้องต้น เรื่องหลักการอ่าน (Leçon préliminaire - Des règles de lecture) ดังนี้

1.2.4.1 เสียงพยัญชนะท้ายที่เป็นตัวสะกด

1.2.4.2 อักษรควบแท้และควบไม่แท้

1.2.4.3 วิธีการอ่าน อักษรนำ คือ อ นำ ย

1.2.4.4 การใช้ รร (ร หัน) จร ทร ศร สร ฯ

1.2.4.5 สระ ใ- (ไม้้วน) สระเกิน ฤ

1.2.4.6 การอ่านคำที่ใช้เครื่องหมายประกอบการเขียน ได้แก่ เครื่องหมาย ้ (ทัณฑฆาต) เครื่องหมาย ฺ (ไม้ยมก) เครื่องหมาย ฺ (ไปยาลน้อย) เครื่องหมาย ฺ (ไปยาลใหญ่)

1.2.4.7 การอ่านคำย่อ เช่น พ.ศ. (พุทธศักราช) ค.ศ. (คริสต์ศักราช) ม.ค. (มกราคม) ร.๕ (รัชกาลที่ 4) น. (นาฬิกา)

1.3 ไวยากรณ์ไทย

การศึกษาเนื้อหาเกี่ยวกับไวยากรณ์ไทยเป็นการศึกษาระบบและกฎเกณฑ์ของภาษาในเรื่องอักษรไทย ระบบเสียงภาษาไทย ลักษณะของคำ วลี ประโยค และกลุ่มประโยค ภาษาไทยในรูปแบบต่างๆ โดยมีรายละเอียดปรากฏในหนังสือเรียนภาษาไทยแต่ละเล่มดังนี้

1.3.1 หนังสือ «แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๑»

หนังสือ «แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๑» มีเนื้อหาไวยากรณ์ไทยอยู่ในหมวด Grammaire et Syntaxe «ไวยากรณ์และวากยสัมพันธ์» อธิบายเป็นภาษาฝรั่งเศส ยกตัวอย่างประโยคภาษาไทย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

1. การสร้างประโยคภาษาไทยโดยการใช้คำชนิดต่างๆ ทำหน้าที่ประธาน กริยา กรรมหรือส่วนขยาย คำขยายอยู่หลังคำที่ถูกขยาย การใช้คำเชื่อม

ผม มี หนังสือ ประมาณ ร้อย เล่ม

J'ai environ cent livres. (=J'ai une centaine de livres.)

(แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๑: 132)

2. การสร้างประโยคคำถามและคำตอบ การใช้คำบอกการถาม เช่น “หรือ” “ไหม” คำที่ใช้ในประโยคคำถาม “ใคร” “อะไร” “ที่ไหน” “อย่างไร” “เท่าไร” คำบอกปริมาณ “กี่+ลักษณนาม”

คุณชอบคนไทยหรือ Est-ce que vous aimez le Thaï ?

คุณเป็นคนฝรั่งเศสหรือ Est-ce que vous êtes français ?

คุณชอบคนไทยใช้ไหม Vous aimez le Thaïs, n'est pas ?

(แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๑: 23-24)

ใครกำลังพูดอยู่ Qui est-ce qui est en train de parler ?

คุณไปหาใคร Qui allez-vous voir (chercher) ?

(แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๑: 58)

คุณทานอะไรอยู่ Qu'est-ce que vous êtes en train de manger ?
(แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๑: 57)

คุณทำงานที่ไหน Où travaillez-vous ?
(แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๑: 46)

คุณเรียนภาษาไทยอย่างไร Comment apprenez-vous le thaï ?
(แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๑: 92)

คุณอายุเท่าไร Quel âge avez-vous ?
(ผมอายุ) สามสิบปี (Je suis âgé de) trente ans.

บ้านกี่หลัง Combien de maisons ?
2 หลัง Deux (maisons)

(แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๑: 68-69)

3. การใช้คำตอบรับและคำปฏิเสธ ได้แก่ “ครับ-ค่ะ” “ไม่ครับ-ไม่ค่ะ” “เคย-ไม่เคย” “ไม่เลย” “ไม่ค่อย” “ควร-ไม่ควร”

ชอบครับ (ค่ะ) ใช่ครับ (ค่ะ) = Oui

ไม่ครับ (ค่ะ) ไม่ใช่ครับ (ค่ะ) = Non

(แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๑: 24)

ผมจะไม่มาหาคุณอีกเลย Je ne reviendrai plus jamais vous voir.

ผมเคยไปประเทศไทย Je suis déjà allé en Thaïlande.

(แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๑: 71)

ผมไม่ชอบอาหารจีนเลย

Je n'aime pas du tout la nourriture chinoise.

เขาไม่ค่อยสบาย Il ne va pas tellement bien.

(แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๑: 84-85)

คุณทานข้าวแล้วหรือยัง Avez-vous déjà mangé ?

ทานแล้ว (+ครับ/ค่ะ) Oui. (J'ai déjà mangé.)

ยัง (+ครับ/ค่ะ) Pas encore.

คุณควรทำงานมากขึ้น Il convient que vous travailliez plus.

คุณไม่ควรมา Il ne convient pas que vous veniez.

(แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๑: 114-115)

4. การสร้างประโยคบอกเล่า ประโยคคำสั่งที่ละประธาน

เอ จะทานอะไรดี ของอร่อยทั้งนั้น

Euh... Qu'est-ce que je vais bien manger ? Il n'y a rien que

de bonnes choses !

เลือกของหวานสิคะ Choisissez donc un dessert !

(แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๑: 53)

5. การใช้คำแสดงความเป็นเจ้าของ และการละคำ

ลูกชายของผม

ลูกชายผม

mon fils

(แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๑: 22-23)

6. การใช้คำ “นี่” “นั่น” “โน่น” “นี้” “นั้น” “โน้น”

นี่ คน ฝรั่งเศส Voici un français.

(แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๑: 23)

ครับ นี่ภรรยาผมชื่อ Marie ครับ

Oui ! Voici ma femme ; elle s'appelle Marie.

(แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๑: 17)

นั่น สามี คุณพิมพ์ Voilà le mari de Phim.

(แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๑: 23)

นั่น ลูกชาย คุณ ไซ้ไหม ค่ะ Voici votre fils, n'est pas ?

(แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๑: 17)

โน่น น้องสาว ผม Là-bas voilà ma jeune sœur.

(แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๑: 23)

7. การใช้คำบอกวัน เดือน ปี เวลา การใช้และการอ่านตัวเลขไทย

0-10 หลักหน่วยถึงหลักล้าน

11 สิบเอ็ด; 41 สี่สิบเอ็ด

(แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๑: 45)

111 ร้อยสิบเอ็ด

(แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๑: 57)

34543 สามหมื่นสี่พันห้าร้อยสี่สิบสาม

(แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๑: 68)

เมื่อสามวันมาแล้ว il y a trois jours

อีกห้าปีข้างหน้า dans cinq ans

หกโมงเช้า six heures du matin

บ่ายสามโมง trois heures de l'après-midi

เที่ยงตรง midi juste

ห้าโมงเย็น cinq heures du soir

สามทุ่มครึ่ง neuf heures et demie du soir

บ่ายสามโมงยี่สิบนาที trois heures vingt de l'après-midi

อีกสิบนาทีก่อนสิบเอ็ดโมงเช้า onze heures moins dix du matin

(แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๑: 82-84)

วันที่ 13 สิงหาคม 2546 le 13 août 2003

วันพุธที่ 13 สิงหาคม 2546 mercredi 13 août 2003

(แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๑: 92)

8. การใช้คำว่า “ด้วย” “เหมือนกัน” “บ้าง”

สามีดิฉันจะไปประตูน้ำด้วย Mon mari ira aussi à Pratu Nam.

สามีดิฉันพูดภาษาไทยเป็นเหมือนกัน

Mon mari sait aussi parler le thaï.

ผมอยากจะพูดภาษาไทยบ้าง Je voudrais parler un peu de thaï.

(แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๑: 59-60)

9. การสร้างประโยคด้วยคำว่า “ช่วย ... ด้วย” “ขอ ... เถอะ”

ช่วยซื้อหนังสือให้ผมด้วยครับ Pouvez-vous m'acheter un livre ?

ขอพูดกับคุณเถอะครับ Laissez-moi vous parler !

(แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๑: 70)

10. การใช้คำว่า “เพียงแค่ ... เท่านั้น”

เขาเพียงแค่สนใจภาษาไทยเท่านั้น Il s'intéresse seulement au thaï.

(แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๑: 85)

11. การใช้คำว่า “ก่อน”

ปีก่อนอากาศร้อนกว่านี้ L'année précédente, il faisait plus chaud.

ผมจะพูดกับแม่ก่อนน้อง Je parlerai à maman avant mon frère.

คุณต้องคิดก่อนพูด Vous devez réfléchir avant de parler.

ผมอยากจะถึงบ้านก่อนที่ฝนจะตก

Je désire être rentré à la maison avant qu'il ne pleuve.

(แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๑: 147-148)

12. การใช้คำว่า “จึง” “ดังนั้น”

สายแล้วผมจึงนั่งแท็กซี่มานี้

Il est tard, j'ai donc pris un taxi pour venir ici.

ผมมีเงินไม่พอ ดังนั้นซื้อบ้านไม่ได้

Je n'ai pas assez d'argent, je ne peux par conséquent pas

acheter de maison.

(แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๑: 155)

13. การใช้คำเปรียบเทียบด้วยคำว่า “มากกว่า” “มากที่สุด” “น้อยกว่า”

“น้อยที่สุด” “เหมือนกัน” “เท่ากัน”

Nathalie ทำงานมากกว่ามณี Nathalie travaille plus que Mani.

Nathalie ทานข้าวน้อยกว่ามณี Nathalie mange moins que Mani.

Nathalie น่ารักเท่ากับมณี Nathalie est aussi aimable que Mani.

Nathalie และมณีทานข้าวเท่ากัน

Nathalie et Mani mangent autant l'une que l'autre.

(แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๑: 47-48)

14. การใช้คำว่า “แล้ว” ในรูปแบบและความหมายต่างๆ

ผมส่งจดหมายไปแล้ว J'ai envoyé la lettre.

เขามีงานทำอยู่แล้ว

Il a du travail (depuis un certain temps et encore maintenant).

ผมจะไปตลาดแล้วจะกลับบ้าน

Je vais aller au marché et puis je rentrerai à la maison.

ผมเลือกเสื้อสีแดงก็แล้วกัน Allons, je choisis la chemise rouge !

(แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๑: 129-131)

1.3.2 หนังสือ «แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๒»

หนังสือ «แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๒» มีเนื้อหาไวยากรณ์ไทยปรากฏในหมวด Remarques Grammaticales «ข้อสังเกตเกี่ยวกับไวยากรณ์» และ Annexe - Les Classificateurs «ภาคผนวก เรื่องลักษณะนาม» อธิบายเป็นภาษาฝรั่งเศส ยกตัวอย่างประโยคภาษาไทย โดยเน้นหน้าที่ของภาษาด้วยการใช้คำ การเรียงคำในประโยค การสร้างประโยคที่นำไปใช้สื่อความหมายในสถานการณ์ต่างๆ ได้ถูกต้องเหมาะสมกับบุคคลและกาลเทศะ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

1. การใช้คำที่เหมาะสมกับฐานะของบุคคลตามความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ได้แก่ การใช้คำสรรพนามแทนตัวผู้พูด คู่สนทนาและผู้ที่ถูกกล่าวถึง มีรายละเอียดตามตาราง 2 ดังนี้

ตาราง 2 คำสรรพนามและคำลงท้ายในหนังสือ «แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๑»

สรรพนามบุรุษที่ 1	สรรพนามบุรุษที่ 2	คำลงท้าย
ผม-กระผม	คุณ พระคุณเจ้า ฯพณฯท่าน	ครับ ครับผม
ฉัน-ดิฉัน	คุณ พระคุณเจ้า ฯพณฯท่าน	ค่ะ ค่ะ

ตาราง 2 (ต่อ)

สรพนามบุรุษที่ 1	สรพนามบุรุษที่ 2	คำลงท้าย
อาตมา	มหาบพิตร โยม	ถวายพระพร เจริญพร
ข้าพระพุทธเจ้า	ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท ใต้ฝ่าละอองพระบาท	พะยะค่ะ เพคะ
เกล้ากระหม่อม	ใต้ฝ่าพระบาท	พะยะค่ะ เพคะ
กระหม่อม	ฝ่าพระบาท	กระหม่อม
หม่อมฉัน	ฝ่าพระบาท	เพคะ
ฉัน	เธอ	ครับ ค่ะ คะ
กู	มึง	โว้ย วะ
ข้า	เอ็ง	โว้ย วะ
อ้าว	ลื้อ	โว้ย วะ

ที่มา: แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๒: 192.

รวมไปถึงการใช้คำสรพนามบุรุษที่ 1 ได้แก่ เกล้ากระหม่อม เกล้ากระหม่อม ข้าพเจ้า พี่ น้อง เรา และคำลงท้าย ได้แก่ นะ สะ ชี

2. การสร้างประโยคภาษาไทยโดยการใช้คำซึ่งทำหน้าที่ ประธาน กริยา กรรม หรือส่วนขยาย คำขยายอยู่หลังคำที่ถูกขยาย และการใช้คำเชื่อม เมื่อคืนนี้ผมหลับสบาย

Cette nuit, j'ai bien dormi.

(แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๒: 94)

พี่ชายบอกว่าจะไปดูหนังคนเดียวแต่ผมก็อยากจะไปด้วย

Mon frère dit qu'il va aller seul au cinéma mais je veux y aller aussi.

(แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๒: 107)

ผมรู้มานานแล้วว่าเด็กคนนี้ทำงานดี

Cela fait longtemps que je sais que cet enfant travaille bien.

(แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๒: 157)

3. การใช้คำแสดงความเป็นเจ้าของ และการละคำ

คุณชอบเสื้อสีแดงของผู้ชายคนนี้ใช่ไหม

Vous aimez la chemise rouge de cet homme, n'est pas ?

ผมคิดจะกลับไปบ้านเพื่อน

Je pense que je vais rentrer chez mon ami.

เรารู้จักหนทางแห่งความทุกข์

Nous connaissons la voie de malheur.

ผมชอบน้ำพระหฤทัยในกษัตริย์องค์ปัจจุบัน

J'aime la bonté du roi actuel.

(แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๒: 47-49)

4. การใช้คำว่า “ขอให้” “ต้องการ” “อยาก”

ผมขอให้คุณมาตรงเวลา

Je demande que vous arriverez à l'heure.

คุณต้องการให้รถเสร็จกี่โมง

A quelle désirez-vous que la voiture soit prête ?

(แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๒: 33)

ลูกคนจนอยากจะเรียนต่อเหมือนกัน

Les enfants des pauvres désirent eux aussi poursuivre leurs

études.

(แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๒: 137)

5. การใช้คำว่า “เอา” ในรูปแบบและความหมายต่างๆ

เดี๋ยวผมจะเรียกเขาเข้ามา เอาหรือไม่เอา

Je vais le faire entrer tout de suite : tu veux ou tu ne veux pas ?

เอาจริง être sérieux, faire quelque chose sérieusement

เอาใจ faire plaisir à quelqu'un

เอาตัวรอด se sauver d'un danger abstrait ou concret

เอาเปรียบ prendre avantage de quelqu'un

เอาเรื่อง chercher des histoires

ผมซั้กจะเปื้อเอาแล้ว Je me suis mis à en avoir assez.

เด็กคนนี้นักเอาเกินเอาจนอ้วนมากเกินไป

Cet enfant se gointre au point d'en être trop gros.

ลูกเจี๊ยบซึ เดียวแม่จะตีเอา Tais-toi ! Sinon, je vais te battre.

ลูกถูกครูตีเอาอีกแล้ว Tu as encore été battu par ton maître.

ผมเคยเห็นนักเรียนโดนเขาด่าเอาบ่อยๆ

J'ai souvent vu des élèves insultés par lui.

(แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๒: 168-171)

6. การใช้คำว่า “ให้แก่” “ให้กับ” “มอบ” “ถวาย”

พ่อให้ขนมแก่ลูก Le père donne du gâteau à son fils.

ผมให้ความคิดกับคุณ Je vous donne ma pensée.

ผมมอบหน้าที่นี้ให้คุณ Je vous confie cette fonction.

ผมถวายอาหารให้พระ J'offre de la nourriture aux bonzes.

(แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๒: 31-32)

7. การใช้คำว่า “ให้”

ครูจะอธิบายให้ฟัง

Le maître va vous l'expliquer (pour que vous l'entendiez).

คุณต้องการให้รถเสร็จกี่โมง

A quelle désirez-vous que la voiture soit prête ?

ให้นักเรียนทุกคนทำการบ้าน

Que tous les élèves fassent leurs devoirs.

ผมจะชี้ให้เห็น

Je vais vous le montrer (pour que vous le voyiez).

(แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๒: 32-33)

ถ้าคุณไม่สบาย ผมจะไปตลาดให้คุณ

Si vous n'êtes pas bien, j'irai au marché pour vous.

ถ้าคุณไม่สบาย ผมจะไปตลาดแทนคุณ

Si vous n'êtes pas bien, j'irai au marché à votre place.

(แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๒: 51)

8. การสร้างประโยคด้วยคำว่า “ส่วน...ก็” “เพื่อ” “สำหรับ”

เดือนหน้าผมจะไปเมืองไทย ส่วนลูกก็จะอยู่บ้าน

Le mois prochain, j'irai en Thaïlande ; pour mon fils, il restera

à la maison.

พลเมืองที่ดีต้องทำงานเพื่อประเทศชาติ

Un bon citoyen doit travailler pour la patrie.

สำหรับผม ผลไม้ไทยอร่อยที่สุด

Pour moi, les fruits thaïs sont les meilleurs.

เขาบอกว่าจะเรียนหนังสือต่อ ส่วนผมก็คิดว่าเขาโกหก

Il dit qu'il va poursuivre ses études ; pour moi, il ment.

(= pour moi, je pense qu'il ment.)

(แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๒: 51-53)

9. การสร้างประโยคด้วยคำว่า “ได้แก่ ... ตลอดจน” “ตั้งแต่ ... จนถึง” “แต่ละ” “ทั้ง...ต่างก็” “เช่น” “เป็นต้น”

ประเทศไทยได้มีเมืองหลวง ๔ เมือง ได้แก่ สุโขทัย อโยธยา ธนบุรี
ตลอดจนกรุงเทพฯ

La Thaïlande a eu quatre capitales : Sukhothay, Ayuthaya,
Thonburi et Bangkok.

ผมพูดได้หลายภาษา ตั้งแต่ ภาษาฝรั่งเศส ภาษาอังกฤษ จนถึง
ภาษาไทย

Je peux parler diverses langues, le français, l'anglais et le
thaï.

(แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๒: 12)

นักเรียนแต่ละคนรักครูมาก

Chaque élève aime beaucoup le maître.

นักเรียนทั้ง ๑๐ คนต่างก็ชอบเรียนภาษาไทย

Chacun des dix élèves aime apprendre le thaï.

(แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๒: 36-37)

ผมชอบอาหารไทยหลายอย่าง เช่น แกงเผ็ด ข้าวผัด ต้มยำ

J'aime de nombreux plats thaïs, par exemple le curry épicé,
le riz sauté et la soupe épicée.

ผมเคยไปเที่ยวหลายประเทศมา เช่น ประเทศไทย ประเทศลาว
ประเทศเขมร เป็นต้น

Je me suis déjà promené dans divers pays comme la
Thaïlande, le Laos, le Cambodge.

(แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๒: 13)

10. การใช้คำว่า “ไป-มา” “ขึ้น-ลง”

ที่คุณอธิบายมานี้ ผมก็เข้าใจได้ดี

Ce que vous venez d'expliquer (ce que vous avez expliqué),
je peux bien le comprendre.

ปัจจุบันนี้ประเทศไทยพัฒนาขึ้นทุกวัน

Actuellement, la Thaïlande se développe de jour en jour.

ผู้หญิงคนนี้สวยขึ้นทุกวัน Cette fille embellit de jour en jour.

ลูกผมเฝ้าโตทุกวัน Mon fils s'abêtit de jour en jour.

(แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๒: 14-16)

เดี๋ยวลูกจะพาคุณไป Un instant, mon fils va vous conduire.

แม่ส่งจดหมายมา Maman m'a envoyé une lettre.
 ทุกวันเขาจะต้องพาลูกไปโรงเรียน
 Tous les jours, elle doit emmener son enfant à l'école.
 ช่วยยกโต๊ะขึ้น Veux-tu soulever la table ?
 เขากำลังดึงม่านลง Il est en train de tirer le rideau.
 อย่าลืมเอาขยะลงไป N'oubliez pas de descendre les ordures.
 (แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๒: 88-89)

11. การใช้คำว่า “ต่อมา-ต่อไป”
 เขาเริ่มเรียนภาษาไทย ปีต่อมาเขาก็ไปเมืองไทย
 Il a commencé à étudier le thaï ; l'année suivante, il partait
 en Thaïlande.

ผมกำลังเรียนกฎหมายอยู่ ต่อไปอาจจะเรียนภาษาไทย
 Je suis en train d'étudier le droit ; ensuite j'étudierai peut-être le thaï.
 (แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๒: 35)

12. การใช้คำว่า “สู่-ถึง”
 เราจะถึงสงขลาเวลา ๖ โมงเช้า
 Nous parviendrons à Songkhla à six heures du matin.
 เขบอกผมว่าพรุ่งนี้จะเดินทางไปสู่ชนบทแต่เช้า
 Il m'a dit que demain, dès le matin, il partirait vers la
 campagne.

แม่ส่งโทรเลขมาบอกว่าจะมาถึงสถานีรถไฟพรุ่งนี้เวลา ๖ โมงเช้า
 Maman m'a envoyé un télégramme pour me dire qu'elle
 arrivera à la gare demain à six heures du matin.
 (แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๒: 112-113)

13. การสร้างประโยคด้วยคำว่า “คงจะ” “อาจจะ” “น่าจะ” “มีทาง
 จะ” “เป็นไปได้ว่า”

พรุ่งนี้คุณคงจะสบายดีขึ้น
 Demain vous irez probablement mieux.
 เราอาจจะแต่งงานกันได้
 Nous pourrions peut-être nous marier ensemble.
 สมชายมีทางกลับบ้านเย็นนี้ หากเขาจะไม่ตกรถ
 Somchay a une possibilité de rentrer ce soir, s'il n'a pas
 manqué son train.

เป็นไปได้ว่าฝนจะตกเย็นนี้ Il est possible qu'il pleuve ce soir.
 (แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๒: 114-116)

14. การสร้างประโยคด้วยคำว่า “หลังจาก (เมื่อ) ... แล้ว...ก็”
 “ก่อนที่จะ ... จะ ... ก็”

หลังจากพ่อกลับมาบ้านแล้ว แม่ก็เตรียมกับข้าวได้
 Après que Papa soit rentré à la maison, maman peut
 préparer le repas.

ก่อนที่จะนักศึกษาจะพูดภาษาไทยได้ ครูก็ต้องสอนอีกนาน
 Avant que les étudiants ne puissent parler thaï, le professeur
 devra enseigner encore longtemps.

(แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๒: 29)

15. การสร้างประโยคด้วยคำว่า “ขณะที่ ... กำลัง ... ก็” “แล้วก็”
 ขณะที่พ่อกำลังดูโทรทัศน์อยู่ ลูกก็ไปหาเพื่อน
 Pendant que le père regarde la télévision, son enfant va voir
 un ami.

ผมจะกินข้าวก่อน แล้วก็จะไปดูหนัง
 Je vais d'abord manger, et puis j'irai au cinema.

(แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๒: 30)

16. การสร้างประโยคด้วยคำว่า “ด้วยเหตุนี้ ... จึง”
 ช่วงนี้พ่อเป็นไขอย่างหนัก ด้วยเหตุนี้ผมจึงไปเมืองไทยไม่ได้
 En ce moment, mon père est très malade ; pour cette raison,
 je ne peux donc pas partir pour la Thaïlande.

(แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๒: 110)

17. การใช้คำนามที่บ่งบอก
 17.1 เพศชายและเพศหญิง ได้แก่ พระ เณร ผัว สามี เมีย
 ภรรยา ปู่ ตา ลุง ย่า ยาย ป้า พี่ชาย น้องชาย เด็กชาย ชาย ผู้ชาย พี่ชาย น้องชาย ลูกชาย ชาย สาว
 พี่สาว น้องสาว เด็กหญิง หญิง ผู้หญิง สะใภ้ พี่สะใภ้ น้องสะใภ้ ลูกสะใภ้ อ้าย อี พ่อ แม่ พ่อครัว
 พ่อค้า แม่ครัว แม่ค้า

(แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๒: 117-118)

17.2 เพศผู้และเพศเมีย ได้แก่ ตัวผู้ ตัวเมีย หมาตัวผู้ หมา
 ตัวเมีย พ่อหมู แม่หมู ช้างพลาย ช้างสีดอ ช้างพัง

(แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๒: 118)

18. การใช้คำประสมแบบที่ใช้หน่วยคำเติมหน้าด้วยคำว่า “นัก”
 “ชาว” “ผู้” “ช่าง” “นาย” “หมอ”

นักเรียน	écolier, élève
นักการเมือง	homme politique
ชาวนา	agriculteur

ชาวไทย	Thaï (au sens d'habitant de la Thaïlande)
ผู้ร้าย	bandit
ผู้คุม	geôlier
ช่างไม้	menuisier
ช่างทอง	orfèvre
นายทหาร	officier de l'armée
นายหน้า	courtier
หมอดู	devin
หมอดำแย	sage-femme

(แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๒: 68-70)

19. การใช้คำราชาศัพท์ ดังตัวอย่างเช่น

เสด็จ	se déplacer
เสด็จพระราชดำเนิน	se déplacer en marchant
ตรัส	dire, exprimer
เสวย	manger
สวรรคต	mourir
ทรงม้า	monter à cheval (ou ทรง prend la place du verbe d'action normal ขี่, monter)
ทรงธรรม	entendre un sermon sur le Dharma (ou ทรง prend la place du verbe normal ฟัง, entendre)
ทรงสร้าง	construire, édifier

(แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๒: 17-18)

พระธิดา	filie
พระราชดำริ	pensée
พระแท่นบรรทม	lit

(แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๒: 37)

20. การใช้คำลงท้ายด้วยคำว่า “ซี” “เถอะ” “เถิด” “เสี่ยเถิด” “เสี่ยเถอะ”

คุณมาหาผมบ้างซีครับ

Venez donc me voir de temps en temps !

พวกคุณฟังเขาพูดซีคะ Ecoutez-le parler !

เชื่อผมเถอะ Crois-moi !

เราไปฟังพระเทศน์กันเถิด

Allons écouter ensemble le sermon du bonze !

ช่วยอธิบายให้ดีกว่านี้เสี่ยเถอะ Explique mieux que cela !

(แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๒: 151-152)

ภาคผนวกของหนังสือ «แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๒» มีบทเรียนเรื่อง
ลักษณะนาม (Les classificateurs) สรุปได้ดังนี้

ลักษณะนามเป็นคำบอกลักษณะของคำนามข้างหน้า หรือใช้เพื่อแสดง
รูปลักษณะและชนิดของสิ่งต่าง ๆ ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น มักเขียนอยู่หลังจำนวนนับ ได้แก่

1. ลักษณะนามบอกชนิด เช่น พระองค์ องค์ รูป คน ตน
2. ลักษณะนามบอกหมวดหมู่ เช่น กอง พวก เหล่า หมวด หมู่
ฝูง คณะ สำหรับ โรง วง ทีม
3. ลักษณะนามใช้กับสัตว์ เช่น ตัว เชือก ฝูง ไชลอง พวก เหล่า
หมวด หมู่
4. ลักษณะนามใช้กับสิ่งของ (ชนิด) เช่น ตัว คู่ ข้าง สิ่ง อัน ใบ
เลา (ปีและขลุ่ย) เรือน เส้น สาย คัน กระบอก หลอด ลำ เครื่อง ต้น
5. ลักษณะนามบอกสัณฐาน เช่น แผ่น ผืน แถบ บาน แปลง วง
ลูก ใบ ฟอง ดวง ชี ชัก หลัง ก้อน หัว แท่ง เม็ด ท่อน ชิ้น กลีบ สิ่งของ เล่ม เรื่อง เครื่อง หลัก ข้อ
บท กิ่ง ลำ
6. ลักษณะนามบอกจำนวนและมาตรา เช่น หวี เครือ ทะลาย
พวง ช่อ แถว กระบวน คู่ โหล กุลี เกา ชุด กอง ชั้น ตับ
7. ลักษณะนามบอกอาการ เช่น มัด กำ พับ ห่อ มวน ม้วน ซอง
ชุด กลัก

(แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๒: 201-209)

1.3.3 หนังสือเสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๑

หนังสือเสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๑ ไม่มีหมวดไวยากรณ์ปรากฏใน
แต่ละบทเรียน แต่จะแทรกบทเรียนเสริมความรู้เกี่ยวกับไวยากรณ์ไทย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ภาคที่ 1 การอ่านและบทอ่านภาษาไทย มีบทเรียนที่มีเนื้อหา
เกี่ยวกับพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ ปรากฏอยู่หลังบทเรียนที่ 7 ส่วนรายละเอียดเกี่ยวกับ
อักษรไทยนั้นได้อธิบายไว้ในหัวข้อความรู้เกี่ยวกับภาษาไทยข้างต้นแล้ว

ภาคที่ 2 บทสนทนา มีบทเรียนเรื่องการบอกเวลา เวลากลางวัน
เวลากลางคืน ปรากฏอยู่หลังบทสนทนาที่ 6 มีเนื้อหาเกี่ยวกับการใช้คำบอกเวลาทั่วไปและคำเฉพาะ
เช่น การใช้คำว่า หุ้ม ดี โมง ยาม เช้า ปาย เย็น โดยแบ่งช่วงเวลาและแบ่งการเรียกเวลากลางวัน
และเวลากลางคืน

ภาคที่ 3 ประมวลศัพท์ฝรั่งเศส-ไทยเรียงลำดับคำตามอักษร A-Z
และคำอธิบายเพิ่มเติมปรากฏอยู่ท้ายเล่ม

1.3.4 หนังสือเสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๒

หนังสือเสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๒ ไม่มีหมวดไวยากรณ์ปรากฏใน แต่ละบทเรียน แต่จะแทรกไวยากรณ์ไทยที่สอดคล้องกับบทเรียนใช้ชื่อว่า ประโยคต่าง ๆ (Exempliers) และมีบทเรียนเสริมความรู้เกี่ยวกับไวยากรณ์ไทย ซึ่งจะอยู่หลังจากจบบทเรียนบาง บท ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ประโยคต่าง ๆ (Exempliers)

1. การใช้คำว่า “ก็ได้” “ก็ดี”

จะซื้อเปียโนหลังไหน Quel piano vas-tu acheter ?

ซื้อหลังไหนก็ได้ Je ne suis pas fixé sur le marque.

จะเอาเสื้อตัวไหน Quelle chemisette prendras-tu ?

ตัวนี้ก็ได้ ตัวโน้นก็ได้ Celle-ci ou celle-là, cela m'est égal.

(เสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๒: 159)

ใส่น้ำตาลไหม Est-ce que je vous mets du sucre ?

ใส่น้อยก็ดี Oui un peu, c'est une bonne idée.

ใส่น้ำแข็งไหม Voulez-vous de la glace ?

ใส่น้อยก็ดี Oui un peu, c'est une bonne idée.

(เสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๒: 161)

2. การสร้างประโยคด้วยคำว่า “ถ้า ... จะ” “ถ้า ... แปลว่าจะ”

ถ้าไปไม่ได้ จะโทรมาบอก

Si je ne peux pas y aller, je te téléphonerai.

ถ้าเขียนไม่ทัน จะโทรมาบอก

Si je ne finis pas d'écrire à temps, je te téléphonerai.

ถ้าไม่โทรมา แปลว่าจะไปหาแม่

Si je ne téléphone pas, cela signifie que j'irai voir ma mère.

ถ้าไม่โทรมา แปลว่าจะไปซื้อของ

Si je ne téléphone pas, cela signifie que j'irai faire des

courses.

(เสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๒: 160)

3. การใช้คำว่า “อยากจะ” “ต้องการ”

ใครอยากจะทำอะไร Que voulez-vous faire ?

ใครอยากจะขออะไร Que voulez-vous demander ?

คุณต้องการพูดกับใครคะ Avec qui désirez-vous parler ?

คุณต้องการอะไรไม่ทราบ Que puis-je faire pour vous ?

(เสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๒: 169-170)

4. การสร้างประโยคด้วยคำว่า “ไม่ ... เลวนะ” “เสียแต่”

กระโปรงตัวนี้แบบไม่เลวนะ เสียแต่สั้นไปหน่อย

Cette jupe est un assez joli modèle, c'est sûr, mais dommage qu'elle soit un peu trop court.

บ้านหลังนี้สบายไม่เลวนะ เสียแต่ไกลไปหน่อย

Cette maison est assez agréable, c'est sûr, mais dommage qu'elle soit un peu trop loin.

(เสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๒: 170)

5. การสร้างประโยคด้วยคำว่า “อยาก ... ก็”

อยากรวยก็ต้องขยันทำงาน

Si tu veux être riche, il faut travailler avec assiduité.

อยากสอบได้ก็ต้องดูหนังสือ

Si tu veux être reçu à l'examen, il faut réviser.

(เสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๒: 171)

6. การสร้างประโยคด้วยคำว่า “เอา ... ไว้” “เก็บ ... ไว้” “ทิ้ง ...

ไว้” “วาง ... ไว้”

เอาช้อนส้อมไว้ในลิ้นชัก Ranger les couverts dans le tiroir.

เก็บเสื้อไว้ในตู้ Ranger les chemisettes dans l'armoire.

ทิ้งอาหารไว้บนโต๊ะ Laisser la nourriture sur la table.

วางรองเท้าไว้ตรงบันได

Poser les chaussures juste (au pied de) l'escalier.

(เสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๒: 176)

7. การสร้างประโยคด้วยคำว่า “ใช่ไหม -ไม่ใช่... เท่านั้น”

มีตึกห้าหลังใช่ไหม Il y a cinq immeubles, n'est-ce pas ?

ไม่ใช่ มีสี่หลังเท่านั้น Non, il y en a que quatre.

(เสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๒: 177)

8. การสร้างประโยคด้วยคำว่า “ช่วย ... ให้หน่อย”

ช่วยหุงข้าวให้หน่อย ต้อย Toi, cuis le riz, s'il te plait.

ข้าวหรือคะ หุงแล้วค่ะ Le riz? c'est fait.

ช่วยรีดเสื้อให้หน่อย ต้อย Toi, repasse les chemises, s'il te plait.

เสื้อหรือคะ รีดแล้วค่ะ Les chemises? c'est fait.

(เสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๒: 178)

“...ไง” 9. การสร้างประโยคด้วยคำว่า “... ดี” คำตอบลงท้ายด้วยคำว่า

จะซื้ออะไรไปเยี่ยมเขาดิ

Qu'allons-nous acheter pour lui apporter ?

ดอกไม้ไงคะ Eh bien ... des fleurs.

(เสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๒: 183)

คำว่า “หนอย” 10. การสร้างประโยคด้วยคำว่า “หรือเปล่า” คำตอบลงท้ายด้วย

จะทำอะไรหรือเปล่า

Que vas-tu faire ?

ประเดี๋ยจะไปวายน้าหนอย

Tout à l'heure, j'irai nager.

พรุ่งนี้จะไปไหนหรือเปล่า

Demain où iras-tu ?

จะไปเล่นเทนนิสหนอย

J'irai jouer au tennis.

(เสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๒: 184)

11. การสร้างประโยคด้วยคำว่า “คิดว่า ... พอจะ ... ได้”

คิดว่าคุณพอจะใส่ได้ Je pense que tu pourras les mettre.

คิดว่าคุณพอจะทำได้ Je pense que tu arriveras à (le) faire.

(เสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๒: 185)

12. การสร้างประโยคด้วยคำว่า “... นั้น” “มีทั้งนั้น”

โรงพยาบาลนั้น มีหมอเก่งๆ ทั้งนั้น

Dans cet hôpital, il n'y a que de bons médecins.

โรงเรียนนั้น มีครูเก่งๆ ทั้งนั้น

Dans cette école, il n'y a que de bons instituteurs.

(เสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๒: 185)

13. การใช้คำว่า “ถึงจะ”

อีกกี่อาทิตย์คุณถึงจะเขียนเสร็จคะ

Dans combien de semaines le finirez-vous enfin, votre papier ?

อีกกี่เดือนคุณถึงจะอ่านจบคะ

Il va vous falloir combien de mois pour arriver au bout de ce

livre ?

(เสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๒: 186-187)

14. การสร้างประโยคด้วยคำว่า “ถ้า ... ช่วย ... ด้วยนะคะ” “งั้น

ช่วย ... ด้วย”

ถ้าผ่านร้านขายยา ช่วยซื้อยาแก้ไอให้ด้วยนะ

Si tu passes devant une pharmacie, achète-moi un médicament pour la toux, s'il te plaît.

ฉันจะไปตลาด Je vais au marché.

ฉันช่วยซื้อผักกาดขาวให้ด้วย

Alors, achète-moi des blettes, s'il te plaît.

(เสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๒: 208-209)

15. การสร้างประโยคด้วยคำว่า “เลยไปอีก”

เลยไปอีกหน่อยแล้วจอดทางซ้ายค่ะ

Continuez, puis rangez-vous à gauche.

เลยไปอีกหน่อยแล้วจอดตรงหน้าป้อมตำรวจ

Continuez, puis rangez-vous juste devant le poste de police.

(เสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๒: 219)

16. การสร้างประโยคด้วยคำว่า “ถ้าอย่างนั้น ... ต้อง ... ก่อน”

ถ้าอย่างนั้นต้องกลับรถก่อน

Si c'est ainsi, je dois d'abord faire demi-tour.

ถ้าอย่างนั้นต้องบอกเขาก่อน

Si c'est ainsi, je dois d'abord lui dire.

(เสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๒: 220)

17. การสร้างประโยคด้วยคำว่า “ไม่แน่ว่า ... เมื่อไร”

ไม่แน่ว่าจะทำผมเสร็จเมื่อไร

Je ne sais pas avec certitude quand ma coiffure sera

terminée.

ไม่แน่ว่าร้านเปิดเมื่อไร

Je ne sais pas avec certitude quand ouvre le magasin.

ไม่แน่ว่าเขาจะขายรถเมื่อไร

Je ne sais pas avec certitude quand il viendra sa voiture.

(เสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๒: 220)

18. การใช้คำว่า “ส่ง”

เขาส่งจดหมายไปปารีส Il a envoyé des lettres à Paris.

ฉันส่งดินสอให้ต้อย Je passe le crayon à Toi.

(เสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๒: 236)

19. การใช้คำว่า “สัก”

อยากได้หนังสือเล่มหนึ่ง Je désire un livre.

อยากได้หนังสือสักเล่ม Je désire juste un livre (pas plusieurs).

จะไปกับกี่คน Combien de personnes iront ?

จะไปกับสักกี่คน Combien de personnes à peu près iront ?

(เสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๒: 237)

20. การใช้คำว่า “ที่”

คนที่ขยัน La personne qui est travailleuse.

วันที่เขามาถึง Le jour où il est arrivé.

รถที่ผมจะซื้อ La voiture que je vais acheter.

หนังสือที่วางอยู่ใกล้คุณ Le livre qui est posé à côté de vous.

(เสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๒: 239)

21. การใช้คำว่า “ส่ง” “ให้” “ไป” “มา”

เขาส่งของขวัญไปให้เพื่อน Il envoie un cadeau à son ami.

เขาให้ของขวัญเพื่อน Il donne un cadeau à son ami.

เขาไปให้ของขวัญเพื่อน Il va donner un cadeau à son ami.

เขามาให้ของขวัญเพื่อน Il vient donner un cadeau à son ami.

เพื่อนส่งของขวัญไปให้เพื่อน Un ami lui a envoyé un cadeau.

(เสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๒: 243)

22. การใช้คำว่า “ขอ” “ขอยืม”

ขอกาแฟหนึ่งที่ครับ Un café, s'il vous plaît.

ขอใบเสร็จครับ Je voudrais une facture.

(เสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๒: 168)

ขอหนังสือ Demander un livre (ou des livres).

ขอยืมหนังสือ Emprunter juste un livre (pas des livres).

ขอยืมหนังสือสักเล่ม Emprunter juste un livre (pas plusieurs).

(เสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๒: 244)

23. การใช้คำว่า “ยืม” “คืน” “ใช้”

เขายืมหนังสือไป Il a emprunté des livres.

คืนเขาไปแล้ว Je lui ai rendu (la chose prêtée).

ไปใช้เขาแล้ว Je suis allé le rembourser.

(เสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๒: 244)

24. การใช้คำว่า “แล้ว ... ไป/มา”

ต๋อยเอาหนังสือไป (แล้ว) Toï a emporté le livre.

ต๋อยเอาหนังสือมาคืน (แล้ว) Toï a rapporté le livre.

ต๋อยส่งหนังสือไปให้เขาแล้ว Toï lui a envoyé le livre.

(เสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๒: 245)

25. การใช้คำว่า “ซื” เป็นคำเน้นคำตอบ

จะไปหรือไม่ไปคะ Tu iras ou tu n'iras pas ?

ไปสิครับ J'irai bien sûr !

(เสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๒: 245)

26. การใช้คำว่า “ทีเดียว”

คุณทำกับข้าวเก่งทีเดียว

Vous faites extrêmement bien la cuisine.

สีฟ้าสีนี้สวยทีเดียว Ce bleu est extrêmement joli.

เขารับประทานมากทีเดียว Il mange énormément.

(เสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๒: 251)

27. การใช้คำว่า “เขาวา ...”

เขาวาอาหารฝรั่งเศสอร่อยมาก

On dit que la cuisine française est délicieuse.

(เสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๒: 252)

28. การใช้คำว่า “มักจะ”

ผู้หญิงคนนี้มักจะใส่เสื้อสีม่วง

Cette femme porte habituellement des chemisettes de couleur mauve.

เขามักจะเดินทางในตอนเช้า

Habituellement, il voyage le matin.

(เสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๒: 256)

29. การสร้างประโยคด้วยคำว่า “ที่ ... นั้น เป็น ...”

ที่บอกไปนั้น เป็นเรื่องจริง

Ce dont je parle, ce sont des histoires variées.

ที่เกิดขึ้นนั้น เป็นเพราะเขา

Ce qui s'est produit, c'est de sa faute.

(เสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๒: 257)

30. การใช้คำว่า “น่าจะ” “ควรจะ”

เขาได้เงินเดือนตั้งแยะน่าจะเหลือ

Il a un très bon salaire, il devrait lui en rester.

ไม่สบายก็ควรจะไปหาหมอ

Tu es malade, alors tu devrais aller voir le médecin.

(เสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๒: 258, 325)

“ค่อย”

31. การสร้างประโยคด้วยคำว่า “ ... ก่อน แล้วค่อย ... ” “เพ็ง”

ไปลองใส่ดูก่อน ถ้าใส่ได้ แล้วค่อยเอาไป

Tu vas l'essayer d'abord, si tu peux le mettre, alors tu le prendras.

อย่าเพิ่งโทรเลยครับ ไว้สักครู่อยโทรไป

Ne téléphonez pas tout de suite ! attendez quelques instants et alors vous téléphonerez.

(เสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๒: 262)

32. การใช้คำว่า “ได้รับ”

เขาได้รับเลือกให้เป็นนายกสมาคม

Il a été élu comme président de l'association.

(เสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๒: 263)

33. การใช้คำว่า “เหมือนกัน”

ทำไมไม่กินข้าว Pourquoi ne manges-tu pas ?

อยากจะกินข้าวเหมือนกันแต่ไม่มีข้าวกิน

Je voudrais bien manger mais je n'ai rien à manger.

(เสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๒: 270)

34. การใช้คำว่า “นะ” “เลย”

คุณมีอะไร ก็บอกมาได้เลยนะ

Si vous avez un problème, vous pouvez me le dire précisément.

ถ้าคุณมีอะไร ก็บอกนะ

Si vous avez un problème, dites-le moi.

ผมพลาดรถไฟเลยไม่ได้ไปหาเขา

J'ai raté le train, alors je ne suis pas allé le voir.

(เสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๒: 275-276)

35. การสร้างประโยคด้วยคำว่า “ทั้ง ... และ” “ทั้งนั้น”

ส่วนมากอาหารที่ร้านนี้นั้นอร่อยทั้งนั้น ทั้งต้มและแกง

En majorité les plats dans ce restaurant sont bon à la fois les soupes et les ragoûts.

(เสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๒: 276)

36. การใช้คำว่า “ถูก” หรือ “โดน”

เด็กๆ ถูกทอดทิ้งให้อยู่ตามลำพัง

Des enfants ont été laissés seuls.

เศรษฐีถูกขู่ว่าจะโดนเผาบ้าน

Les hommes riches sont menacés d'avoir leur maison

brûlée.

(เสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๒: 277)

37. การสร้างประโยคด้วยคำว่า “ถ้าเกิด ... (ก็) ...”

ถ้าเกิดคุณเปลี่ยนใจขึ้นมา ก็ขอให้โทรบอกผมด้วย

S'il arrivait que vous ayez changé d'avis, téléphonez, s'il

vous plaît, pour me le dire.

(เสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๒: 284)

38. การใช้คำว่า “เป็น” กับคำว่า “ได้” หรือ “ไหว”

คุณพูดภาษาไทยเป็นไหม Savez-vous parler thaï ?

(ผมพูดภาษาไทย) ไม่เป็น Non, (je ne sais pas parler thaï).

คุณทำงานใหม่ไหวไหม Pouvez-vous faire le nouveau travail?

ทำไม่ไหวเพราะงานหนัก

Non, je n'y arrive pas parce qu'il est très dur.

(เสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๒: 285)

39. การสร้างประโยคด้วยคำว่า “เมื่อ ... จะได้ ...” “เมื่อจะ ...”

เมื่อมีอะไรจะได้ซ่อม S'il y a un problème, cela sera réparé.

เมื่อมีอะไรจะได้บอก S'il y a un problème, je le dirai.

ซื้อผลไม้ไว้ก่อน เมื่อจะได้แวะไปเยี่ยมเขา

Achète des fruits à l'avance au cas où nous irions lui rendre

visite.

เขาเอาเสื้อเตรียมไปอีกเผื่อจะหนาว

Il prépare un vêtement de plus au cas où il ferait froid.

(เสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๒: 292-293)

40. การใช้คำว่า “ถ้ายังงี้”

ถ้ายังงี้จะไปบอกเขาไว้ล่วงหน้า

De toute façon, j'irai le prévenir.

ถ้ายังงี้จะไปเตือนเขาไว้ล่วงหน้า

De toute façon, j'irai l'avertir.

(เสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๒: 293)

บทเรียนเสริมในหนังสือเสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๒

ภาคที่ 1 การอ่านและบทอ่านภาษาไทย มีบทเรียนเสริม 1 บท ปรากฏอยู่หลังบทเรียนที่ 2 คือเรื่อง “ทักษะคำว่า ก็” (Traduction et usage de ก็) เป็นคำที่ใช้บ่อยเพื่อสร้างประโยคภาษาไทย ดังนี้

1.1 ก็ เป็นคำที่ใช้ร่วมกับ

1.1.1 คำว่า “แม้ว่า” “ไม่ว่า” (bien que) “ถึง” (même si, bien que)

1.1.2 คำว่า “ถ้า” “หาก” (si) “เมื่อ” “พอ” “ครั้น” “เวลา” (quand) “ทันที” (dès que) “ก่อนที่” (avant que) “หลังจากที่” (après que) “จนกว่า” “กว่า” (jusqu’à ce que หรือ de conséquence, telle que) “จากนั้น” “ต่อจากนี้” (à partir de là) “ดังนั้น” (ainsi) “ด้วยเหตุนี้” (dans ces conditions) “ส่วน” (en ce qui concerne)

1.1.3 คำว่า “ใคร” “คนใด” (quiconque) “สิ่งใด” (quoique ce soit) “เมื่อใด” “ตรงใด” (quel que soit le moment où) “ถ้าปีใด” (quelle que soit l’année)

1.2 ก็ เป็นคำเชื่อม

1.3 ก็ เป็นคำแสดงผลลัพธ์

1.4 ก็ เป็นคำที่ใช้เพื่อให้สละสลวย

1.5 ก็ ใช้ร่วมกับ “(แต่) ... ก็” “ก็ ... (ด้วย)” “ก็ (เพราะ)” “ฝ่าย ... ก็” “แล้วก็”

ภาคที่ 2 บทสนทนา มีบทเรียนเสริมทั้งหมด 4 บท เป็นคำศัพท์ที่มีการใช้บ่อยมากในประโยคภาษาไทย ดังนี้

1. คำประกอบท้ายกริยา (Les particules finales) นะ ซิ และเถิด/เถอะ ปรากฏอยู่หลังบทสนทนาที่ 4 มีเนื้อหาเกี่ยวกับคำลงท้ายประโยคคำสั่งหรือคำตอบที่ต้องการเน้น ดังนี้คือ

1.1 นะ ใช้เป็นคำลงท้ายในประโยคคำสั่ง ใช้ร่วมกับคำว่า “อย่า” “ไม่ให้” “ต้องไม่” “ไม่ต้อง” “ขอ” “โปรด” “กรุณา” “ช่วย ... นะ” “... ด้วยนะ” “ช่วย ... ด้วยนะ” “ขอ ... หน่อย” “ช่วย ... หน่อย” “ให้”

1.2 นะ ใช้เป็นคำลงท้ายในประโยคที่เป็นคำตกลง

1.3 ซิเป็นคำบังคับ และใช้เป็นคำตอบเน้น มักตามด้วยคำลงท้ายแสดงความสุภาพว่า “คะ/ครับ”

1.4 เถิด/เถอะ ใช้เป็นคำลงท้ายในประโยคคำสั่ง

2. A propos de อีก dans des dialogues «ว่าด้วยคำว่า อีก ในบทสนทนา» ปรากฏอยู่ในบทสนทนาที่ 5 มีเนื้อหาเกี่ยวกับการใช้คำสร้างประโยคคำถามด้วยคำว่า “... อีกไหม” “... อีกก็ + ลักษณะนาม” “... คำสรรพนามแสดงคำถาม + อีก” “อีกก็ + จำนวน” “... อีก + จำนวน + ลักษณะนาม”

3. A propos des adverbess de degré en l.p. «ว่าด้วยเรื่องคำวิเศษณ์ในภาษาพูด» ปรากฏอยู่หลังบทสนทนาที่ 6 ดังนี้คือ

3.1 “จะตาย” “จะแย่” (atrocement, terriblement)

3.2 “เหลือเกิน” “ทีเดียว” “จริง” “จัง” “ไม่ใช่เล่น” (énormément, excessivement)

3.3 “มาก” “ใหญ่” “ดี” (beaucoup, très)

3.4 “พอใช้” “เหมือนกัน” (assez, moyennement)

3.5 “ไม่ ... เท่าไร” “ไม่ ... นึก” “นิดหน่อย” (pas tellement, un peu)

3.6 “ไม่ ... สักหน่อย” “ไม่ ... สักนิด” “ไม่ ... สักนิดเดียว” (extrêmement peu)

3.7 “ไม่ ... เลย” (ne ... pas du tout) “อย่า ... เลย” (ne ... pas du tout) “ยังไม่ (ได้) ... เลย” (ne ... pas encore du tout) ยัง ... เลย (encore tout à fait ..., encore très ...)

3.8 A propos de l'interrogation (ว่าด้วยเรื่อง คำถาม) ปรากฏอยู่หลังบทสนทนาที่ 18 มีเนื้อหาเกี่ยวกับการใช้คำสร้างประโยคคำถาม เช่นการใช้คำว่า “หรือ” “ใช่” “ไหม” “ไม่ใช่หรือ” “ไหม” “หรือเปล่า” “หรือยัง”

4. ภาคผนวกของหนังสือเสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๒ ปรากฏอยู่ท้ายเล่มดังนี้

4.1 คำว่า ก็ ในภาษาพูด และสำนวนว่าด้วย ก็ (Les ก็ en l.p. et l'expressions incluant ก็) เช่น “งั้น ... ก็” “ดังนั้น ... ก็” “ถ้า ... ก็” “ถึง ... ก็” “ในที่สุด ... ก็” “ส่วน ... ก็” “อะไร ... ก็” “(ถ้า) ... ก็” “(เมื่อ) ... ก็” “...ก็” “ก็ (เพราะ)” “ก็ดี” “ก็ได้” “ก็แล้วกัน” “งั้นก็” “นี่ก็” “อย่างไรก็ตาม” “อะไร ... ก็ตาม”

4.2 ดรรชนีประโยคต่างๆ และข้อสังเกตเกี่ยวกับไวยากรณ์ (Index des exempliers et remarques grammaticales)

2. ทักษะการใช้ภาษาไทย

ทักษะการใช้ภาษาไทยเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญ เพื่อการสอนภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สามารถใช้ภาษาสื่อความหมายได้ ผู้เรียนต้องฝึกฝนทักษะการสื่อสาร 4 ด้าน คือการใช้ทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียน และมีความรู้ที่จำเป็นต่อการใช้ภาษา

ทักษะการฟังและการพูดหมายถึงทักษะการใช้ภาษาที่ผู้เรียนรับและส่งข้อมูลข่าวสาร เรียนรู้และเข้าใจความหมายรวมไปถึงหลักเกณฑ์แล้วนำไปใช้ได้ถูกต้อง ส่วนทักษะการอ่านและการเขียนหมายถึงทักษะการใช้ภาษาที่รับข้อมูลข่าวสารแล้วนำเสนอและแสดงความคิดของผู้เรียนได้วิธีหนึ่ง

บทอ่านภาษาไทยและบทสนทนาในหนังสือเรียนภาษาไทยที่มีเนื้อหาที่ส่งเสริมการฝึกทักษะการใช้ภาษาทั้งสี่ มีรายละเอียดที่ปรากฏในหนังสือเรียนภาษาไทยแต่ละเล่มดังนี้

2.1 หนังสือ «แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๑»

หนังสือ «แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๑» มีการฝึกทักษะทางภาษาผ่านบทเรียนเบื้องต้นเกี่ยวกับภาษาและระบบเสียงของภาษาไทย และบทสนทนาทั้งหมด 14 บท บทสนทนาแต่ละบทมี CD ประกอบ เพื่อใช้เป็นตัวอย่างในการออกเสียง โดยแบ่งเป็นบทสนทนาที่ 1-7 และบทสนทนาที่ 8-14 เป็นบทสนทนาที่เกี่ยวกับการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลใกล้ชิด และบุคคลภายนอก เช่น ครอบครัว เพื่อนบ้าน เพื่อนร่วมงาน เจ้าหน้าที่ที่ให้บริการ คนแปลกหน้า ผ่านบทเรียนต่างๆ ซึ่งใช้ประโยคสั้นๆ ได้แก่ การทักทาย แนะนำตัว ที่อยู่อาศัย ลักษณะทางกายภาพ ร้านอาหาร ตลาด การใช้รถโดยสารสาธารณะ เวลา ภูมิอากาศ ซึ่งบทสนทนาที่ 1-7 จะมีสัทอักษรกำกับใต้บทสนทนาภาษาไทย เพื่อช่วยกำกับการออกเสียงภาษาไทยที่ถูกต้อง ส่วนบทสนทนาที่ 8-14 เป็นบทสนทนาภาษาไทย เรื่องสุขภาพ การท่องเที่ยว ที่ทำการไปรษณีย์ ธนาคาร ศาสนา ประเพณี และสิ่งของสูญหาย บทเรียนแต่ละบทมีสอนการอ่านตัวเลขและจำนวนแทรกอยู่

อย่างไรก็ตามบทเรียนแต่ละบทสามารถใช้เป็นแบบฝึกอ่านออกเสียงได้ และทำยบทเรียนจะมีแบบฝึกหัดเพื่อเพิ่มพูนทักษะ พัฒนาความรู้และความสามารถของผู้เรียน เช่น การตอบคำถาม การนำคำในวงเล็บไปแทนที่คำที่กำหนด การแต่งประโยคคำถามให้สอดคล้องกับประโยคคำตอบที่กำหนด การเติมคำที่กำหนดลงในช่องว่างของประโยค การแปลประโยคภาษาฝรั่งเศสเป็นไทย และการแปลประโยคภาษาไทยเป็นฝรั่งเศส ดังตัวอย่างประโยคคำสั่งดังนี้

Répondez aux questions suivantes « จงตอบคำถามต่อไปนี้ »

(แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๑: 61)

Traduisez les phrases suivantes en thaï.

« จงแปลประโยคเหล่านี้เป็นภาษาไทย »

(แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๑: 88)

Posez les questions correspondant aux réponses qui vous sont données.

« จงสร้างประโยคคำถามให้สอดคล้องกับคำตอบที่กำหนด »

Répondez aux questions suivantes de façon affirmative puis négative

« จงตอบคำถามต่อไปนี้ด้วยประโยคตอบรับและประโยคปฏิเสธ »

(แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๑: 134)

Traduisez en français. « จงแปลเป็นภาษาฝรั่งเศส »

(แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๑: 150)

แบบฝึกหัดทำยบทเหล่านี้ช่วยฝึกทักษะการเขียนของผู้เรียน ตลอดจนมีการฝึกเขียนตัวอักษรในบทเรียนเรื่องตัวอักษรไทย

2.2 หนังสือ «แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๒»

หนังสือ «แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๒» ไม่เน้นทักษะการฟังและการพูด บทอ่านภาษาไทยทั้งหมด 10 บท ไม่มี CD ประกอบการฟังและอ่านออกเสียง โดยบทเรียนแต่ละบทนั้นจะเรียนผ่านบทอ่านซึ่งเน้นความรู้เกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ ได้แก่ ประวัติศาสตร์ประเทศไทย พระมหากษัตริย์แห่งกรุงสยาม ระบบการปกครองของไทย การศึกษาในประเทศไทย วรรณคดีไทย หลักแห่งพุทธศาสนา ชีวิตในวัด ความเชื่อเรื่องไสยศาสตร์ และวิญญาณ ประเพณีและค่านิยมของชาวไทย และวันสำคัญทางพุทธศาสนาที่ควรทราบ บทอ่านแต่ละบทจะช่วยฝึกการอ่านจับใจความสำคัญของผู้เรียน นอกจากนี้แบบฝึกหัดท้ายบทเรียนแต่ละบทช่วยฝึกการเขียนด้วยการสร้างประโยคจากคำที่กำหนดซึ่งเป็นคำศัพท์ที่ปรากฏในบทเรียน และการแปลประโยคต่างๆ เป็นภาษาฝรั่งเศส และแปลเป็นไทย ตัวอย่างคำสั่งในแบบฝึกหัดดังนี้

1. Traduisez les phrases suivantes en thaï: « จงแปลประโยคเหล่านี้เป็นภาษาไทย »

2. Faites des phrases en thaï avec : « จงแต่งประโยคภาษาไทยด้วยคำต่อไปนี้ »

- a) คือ
- b) เช่น ... เป็นต้น (deux phrases) « 2 ประโยค »
- c) เช่น
- d) ได้แก่ ... ตลอดจน

3. Traduisez en français « จงแปลเป็นภาษาฝรั่งเศส »

(แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๒: 19-20)

2.3 หนังสือเสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๑

หนังสือเสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๑ เป็นหนังสือที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนที่เน้นทักษะทางภาษาด้วยการจับใจความสำคัญของบทเรียนและบทสนทนา โดยแต่ละบทจะมี CD ประกอบเพื่อผู้เรียนได้ฝึกฟังและฝึกอ่านออกเสียงที่ถูกต้อง และได้ฝึกการออกเสียงในห้องปฏิบัติการทางภาษา บทเรียนแต่ละบทในภาคที่ 1 ประกอบด้วยบทอ่านภาษาไทย 22 บท และภาคที่ 2 ประกอบด้วยบทสนทนา 22 บท มีเนื้อหาเกี่ยวกับการใช้ชีวิตประจำวันตามสถานการณ์ต่างๆ ผ่านบทเรียน ได้แก่ การแนะนำตัว ครอบครัว รูปร่างหน้าตา เสื้อผ้า บ้านเรือน เวลา อาหาร สุขภาพ ดินฟ้าอากาศ ภูมิประเทศ ศาสนา ธรรมเนียมไทย การเรียน การทำงาน ไปธนาคาร การพักผ่อนหย่อนใจ ยานพาหนะ ไปรษณีย์ โทรศัพท์ โรงแรม ไปซื้อของ และสื่อสารมวลชน จะเห็นได้ว่าเนื้อหาในบทเรียนบางบทมีส่วนคล้ายกับหนังสือ «แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๑» ซึ่งเป็นความประสงค์ของผู้เขียนที่จะใช้หนังสือทั้งสองควบคู่กัน ผู้เรียนจะได้ความรู้ที่เสริมกัน บทอ่านภาษาไทยที่ 1-7 ในภาคที่ 1 และบทสนทนาที่ 1-7 ในภาคที่ 2 มีตัวอักษรซึ่งอยู่ท้ายบทอ่านและบทสนทนาเพื่อช่วยกำกับการออกเสียงภาษาไทย แต่ละบทเรียนปรากฏตัวเลขไทย

อย่างไรก็ตามบทอ่านและบทสนทนาในหนังสือเสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๑ จะมีแบบฝึกหัดอยู่ท้ายบทเรียนแต่ละบทซึ่งในหนังสือเรียนเรียกว่า “การบ้าน” (devoir) เช่น ฝึกตอบคำถามจากบทเรียนและบทสนทนา การแปลประโยคภาษาฝรั่งเศสที่กำหนดเป็นภาษาไทย และแปลประโยคภาษาไทยเป็นภาษาฝรั่งเศส ตัวอย่างคำสั่งแบบฝึกหัดดังนี้

จงตอบคำถามต่อไปนี้ (Répondre aux questions suivantes)

(เสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๑: 38)

จงแปลเป็นภาษาฝรั่งเศส (Traduire en français)

จงแปลเป็นภาษาไทย (Traduire en thai)

(เสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๑: 114)

2.4 หนังสือเสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๒

หนังสือเสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๒ เป็นหนังสือเรียนภาษาไทยที่เน้นทักษะการสื่อสาร โดยแต่ละบทจะมี CD ประกอบบทอ่านภาษาไทยเพื่อฝึกการฟังจับใจความสำคัญ และให้คุ้นเคยกับเสียงของเจ้าของภาษาที่อ่านออกเสียงชัดเจน ถูกต้องตามอักขรวิธี บทเรียนแต่ละบทในภาคที่ 1 ประกอบด้วยบทอ่านภาษาไทยทั้งหมด 18 บทที่ได้คัดมาจากวรรณคดี ตำนาน และนิทานพื้นบ้าน ได้แก่ เปลี่ยนชื่อสยามเป็นไทย นารายณ์ปราบหนุมาน สมเด็จพระนเรศวร ไกรทอง พันท้ายนรสิงห์ พระปิตุลาธิราช เรื่องธงชาติไทย ศรีธนญชัย มะกะโท เรื่องราหู เรื่องเมขลา-รามสูร เรื่องมิตตวินทุ โคนันทวิศาล ท้าวแสนปม ประเพณีการไหว้ครู พิธีทำขวัญ ๓ วันและพิธีทำขวัญเดือน เรื่องราวความเป็นมาของประเพณีลอยกระทง และเรื่องสงกรานต์ และภาคที่ 2 ประกอบด้วยบทสนทนาทั้งหมด 18 บท มีเนื้อหาเกี่ยวกับการใช้ชีวิตประจำวันและกิจกรรมพักผ่อนหย่อนใจ ได้แก่ รับประทานอาหารนอกบ้าน ทำอะไรในวันอาทิตย์ จัดโต๊ะอาหาร ไปเยี่ยมเพื่อนที่โรงพยาบาล ซื้อของให้เพื่อน ไปร้านทำผม ไปหาหมอ ขอยืม ชีวิตในสังคม ไปสระว่ายน้ำ ไปดูภาพยนตร์ เลือกของขวัญ ได้รับเชิญ ไปพบผู้ว่าราชการจังหวัด ไปถ่ายรูป ไปอยู่ถยนต์ จะได้ไปฝรั่งเศส ย้ายบ้าน

หนังสือเสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๒ เริ่มต้นด้วยบทเรียนเบื้องต้นเรื่องหลักการอ่านและเสริมความรู้ทางภาษาไทยได้ด้วยการเรียนคำศัพท์เฉพาะ วลีและข้อคิดที่ได้จากบทอ่าน ผู้เรียนฝึกทักษะการเขียนจากการนำคำศัพท์ที่ได้เรียนมาสร้างประโยคต่าง ๆ มีบทอ่านภาษาไทยที่ได้ขออนุญาตนำมาเป็นบทเรียนเผยแพร่ คือ

1. บทเรียนที่ 1 เปลี่ยนชื่อสยามเป็นไทย (Changer le nom de «Siam» en «Thaïlande» คัดมาจากหนังสือ ๑๐๐ ร้อยอดีต เรียบเรียงโดยนายสมบัติ พลายน้อย

2. บทอ่านภาษาไทยที่ได้คัดเลือกมาจากหนังสือส่งเสริมการศึกษาผู้ใหญ่ แบบหัดอ่านของกองการศึกษาผู้ใหญ่ กระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพฯ ได้แก่

บทเรียนที่ 2 นารายณ์ปราบหนุมาน (Vishnou anéantit Nonhuk)

บทเรียนที่ 3 สมเด็จพระนเรศวร (S.M.Naresuan)

บทเรียนที่ 4 ไกรทอง (Kraithong)

บทเรียนที่ 5 พันท้ายนรสิงห์ (Phan Thay Norasing)

บทเรียนที่ 6 พระปิตุลาธิราช (Le souverain bien-aimé)

3. บทเรียนที่ 9 มะกะโท (Makatho) คัดมาจากหนังสือเรื่องพลิกแผ่นดินมอญ โดยพิสันท์ ปลัดสิงห์

4. บทเรียนที่ 10 เรื่องราหู (L'histoire de Rahu) ย่อหน้าที่ 1 คัดมาจากหนังสือเล่าเรื่องในไตรภูมิ โดยเสฐียรโกเศศ

3. วัฒนธรรมไทย

วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น เป็นแบบแผนที่กำหนดวิถีการดำเนินชีวิตของคนในสังคม เป็นสิ่งที่ปฏิบัติสืบทอดต่อกันมา เป็นที่ยอมรับและมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของคนในสังคม เป็นการเรียนรู้วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณีที่ทำให้ผู้เรียนเข้าใจภาษาซึ่งจำเป็นต้องเรียนรู้และเข้าใจวัฒนธรรมของเจ้าของภาษานั้น มากขึ้น

อย่างไรก็ตามการศึกษาเนื้อหาที่เกี่ยวกับความรู้ทางวัฒนธรรมไทยที่ปรากฏในหนังสือเรียนภาษาไทยแต่ละเล่ม แบ่งออกเป็น 3 ประการคือ ประเพณี วิถีชีวิต ความเชื่อและค่านิยม มีรายละเอียดดังนี้

3.1 ประเพณี

ประเพณีหมายถึงความคิด การกระทำ ระเบียบแบบแผนที่ปฏิบัติสืบต่อกันมา รวมทั้งพิธีกรรมต่างๆ ที่มีมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยมีรายละเอียดที่ปรากฏในหนังสือเรียนภาษาไทยแต่ละเล่มดังนี้

3.1.1 หนังสือ «แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๑»

หนังสือ «แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๑» มีบทสนทนา 1 บทที่เกี่ยวกับพุทธศาสนา ประเพณีไทยที่เกี่ยวกับชีวิตประจำวัน ได้แก่บทที่ 13 ศาสนาและประเพณี เป็นเรื่องทำบุญ ตักบาตรในวันเกิด วันพระ และเทศกาลต่างๆ ของชาวพุทธ มีตัวอย่างคำศัพท์ตามตาราง 3 ดังนี้

ตาราง 3 ตัวอย่างคำศัพท์เกี่ยวกับประเพณีในหนังสือ «แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๑»

บทที่	ชื่อเรื่อง	ศัพท์จากบทเรียน
13	ศาสนาและประเพณี	ตักบาตร ทำบุญ พุทธศาสนา บิณฑบาต เทศกาล ถือนิเวศน์ ฆราวาส สามเณร สวดมนต์ สึก จีวร นิมนต์ นิมนต์ บวช ฉ้น (แปลว่ากิน)

3.1.2 หนังสือ «แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๒»

หนังสือ «แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๒» มีบทอ่านภาษาไทยที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับประเพณีทั้งหมด 3 บท ได้แก่

บทที่ 6 หลักแห่งพุทธศาสนาที่กล่าวถึงหลักธรรมคำสอนของศาสนา เรียกว่าอริยสัจสี่ และคำสอนที่ให้ทำกรรมดี ละกิเลส

บทที่ 7 ชีวิตในวัด ที่กล่าวถึงคนไทยกับวัดซึ่งเป็นสถานที่ศึกษาเล่าเรียน ปฏิบัติสมาธิของพระสงฆ์ และเป็นสถานที่ที่พระสงฆ์ได้อบรมสั่งสอนชาวบ้าน ชาวพุทธได้ทำบุญตักบาตร

บทที่ 9 ประเพณีและค่านิยมของชาวไทย ที่กล่าวถึงประเพณีที่เกี่ยวกับชีวิตประจำวัน การทำบุญ การละเล่นรื่นเริง ค่านิยมต่างๆ ที่ยังมีอยู่และมีผลต่อการอยู่ร่วมกันของคนในสังคมไทย

นอกจากความรู้เกี่ยวกับประเพณีไทยแล้ว ผู้เรียนยังได้เรียนรู้คำศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวกับประเพณีและวัฒนธรรมไทย มีตัวอย่างคำศัพท์ตามตาราง 4 ดังนี้

ตาราง 4 ตัวอย่างคำศัพท์เกี่ยวกับประเพณีในหนังสือ «แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๒»

บทที่	ชื่อเรื่อง	ศัพท์จากบทเรียน
6	หลักแห่งพุทธศาสนา	พระประธาน โบสถ์ วิหาร ใบเสมา ลัทธิหินยาน ดัชนี ปรีณิพพาน วัฏจักร อริยสัจสี่ ทุกขสมุทัย ทุกขนิโรธ มรรค อนิจจัง
7	ชีวิตในวัด	สังฆาวาส พุทธาวาส ภิกขุจาร เจ้าอาวาส สังฆกรรม สังฆกิจ อุโบสถ พระวินัย ท้าวตรี พระสูตร พระอภิธรรม พระไตรปิฎก สมาธิภาวนา
9	ประเพณีและค่านิยมของชาวไทย	สมโภช วันเพ็ญ ขอมมา อธิษฐาน พิธีพืชมงคล พิธีแห่บั้งไฟ พิธีแห่นางแมว พิธีพืชน์ธัญญาหาร

3.1.3 หนังสือเสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๑

หนังสือเสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๑ มีบทอ่านภาษาไทยทั้งหมด 2 บท และบทสนทนาทั้งหมด 2 บทที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับศาสนา ประเพณีการทำบุญตักบาตรในวาระต่างๆ การเคารพผู้อาวุโส การแบ่งปันอาหารและผลไม้ให้ผู้อื่น มีตัวอย่างคำศัพท์ตามตาราง 5 ดังนี้

ตาราง 5 ตัวอย่างคำศัพท์เกี่ยวกับประเพณีในหนังสือเสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๑

ชื่อเรื่อง	ศัพท์จากบทเรียน
บทเรียนที่ 11 ศาสนา	ศาสนา พ.ศ. (พุทธศักราช) พุทธศตวรรษ ค.ศ. (คริสต์ศักราช) คริสต์ศตวรรษ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ศตวรรษ เถรวาท
บทสนทนาที่ 11	ศีล รัตนตรัย ตรีัย พุทธมามกะ ปรีณิพพาน สั่งสอน
มิเชลคุยกับฝ่ายเรื่องศาสนา	บุญ บาตร ตักบาตร ทำบุญ วัด นบถือ ศาสนาพุทธ

ตาราง 5 (ต่อ)

ชื่อเรื่อง	ศัพท์จากบทเรียน
บทเรียนที่ 12 ธรรมเนียมไทย บทสนทนาที่ 12 มิเชลไปหาผ้ายที่บ้าน	ธรรมเนียม นำนต์ ประพรม นิมนต์ ประพรม ถวาย เชื่อว่า สอนให้

3.1.4 หนังสือเสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๒

หนังสือเสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๒ มีบทอ่านภาษาไทยเกี่ยวกับประเพณีไทย พิธีกรรมและวันสำคัญต่างๆ ที่ปฏิบัติสืบต่อมานาน ทั้งหมด 4 บท ได้แก่

บทที่ 15 ประเพณีการไหว้ครู กล่าวถึงพิธีไหว้ครูซึ่งเป็นการแสดงความกตัญญูทวดที่ต่อครูบาอาจารย์

บทที่ 16 พิธีทำขวัญ ๓ วัน และพิธีทำขวัญเดือน กล่าวถึงพิธีรับขวัญเด็กและทำขวัญเดือน ตั้งชื่อเด็ก โขนผมไฟ

บทที่ 17 เรื่องความเป็นมาของประเพณีลอยกระทง กล่าวถึงที่มาและประวัติของประเพณีลอยกระทง นางนพมาศสมัยกรุงสุโขทัย

บทที่ 18 เรื่องสงกรานต์ กล่าวถึงความเป็นมาและเรื่องเล่าเกี่ยวกับนางสงกรานต์ และประเพณีวันสงกรานต์

บทอ่านภาษาไทยเกี่ยวกับประเพณีไทยมีตัวอย่างคำศัพท์ตามตาราง 6 ดังนี้

ตาราง 6 ตัวอย่างคำศัพท์เกี่ยวกับประเพณีในหนังสือเสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๒

บทที่	ชื่อเรื่อง	ศัพท์จากบทเรียน
15	ประเพณีการไหว้ครู	วิทยาการ เครื่องสักการะ หนู้าแพรก ข้าวตอก ดอกมะเขือ จูจ แฝง อ่อนน้อมถ่อมตน กตัญญูทวดที่ ครูบาอาจารย์
16	พิธีทำขวัญ ๓ วัน และพิธีทำขวัญเดือน	ขวัญ เครื่องหล่อเลี้ยงชีวิต อุบัติ กรรม บายศรี เครื่องบัตร์พลี สังเวย พระภูมิเจ้าที่ เครื่องเซ่น สายสิญจ์ ผมไฟ อายุมั่นขวัญยืน เคล็ด สิริมงคล มะพร้าวอก
17	เรื่องความเป็นมาของ ประเพณีลอยกระทง	พระพุทธองค์ พระสัมมาสัมพุทธเจ้า โพธิ์ ข้าวปายาส สัตยาธิษฐาน บุญญาภินิหาร ขนดหาง เครื่องหอม นมัสการ พระสนมเอก โกมุท
18	เรื่องสงกรานต์	บวงสรวง บริวาร บุญ พระไทร ประโคม ดุริยางค์ ธรรมบาล ปฏิสนธิ ไตรเพท ราศี เสี่ยงทาย ฝนแล้ง ประทักษ์ณ พ้อนเล็บ

จากการศึกษาบทอ่านและบทสนทนาที่ใช้คำศัพท์เฉพาะในเรื่องประเพณีนั้น พบว่าเป็นความรู้ทางภาษาไทยที่เสริมให้ผู้เรียนเข้าใจขนบธรรมเนียมและวัฒนธรรมไทยที่แตกต่างกับวัฒนธรรมของผู้เรียน การใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนทำให้ผู้เรียนสนใจพิธีกรรมต่างๆ เช่น พระราชพิธีพืชมงคล เป็นประเพณีโบราณที่สืบทอดกันมาของคนไทย ซึ่งส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม อีกทั้งเรื่องความเชื่อในการประกอบพิธีกรรมของคนไทยที่ยังคงอยู่และที่ยกเลิกไปแล้ว การใช้กิจกรรมช่วยการสอน การใช้สื่อการเรียนรู้ เช่น ภาพประกอบบทเรียน เพลงประเพณี ซึ่งหนังสือเสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๑ มีเพลงลอยกระทง อยู่ท้ายบทสนทนาที่ 22 และหนังสือเสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๒ มีเพลงบัวขาว อยู่ท้ายบทสนทนาที่ 18 การใช้เพลงไทยประกอบการเรียนการสอนเป็นการเรียนรู้ประเพณีของไทยอีกวิธีหนึ่ง ซึ่งผู้เขียนใช้เพลงลอยกระทงประกอบการเรียนรู้เรื่องเทศกาลสำคัญของไทย และเพลงบัวขาวของท่านผู้หญิงพวงร้อย สนิทวงศ์เป็นเพลงที่มีคำร้องไพเราะ สละสลวย ใช้คำที่มีวรรณยุกต์ตรงกับโน้ต ซึ่งส่งเสริมเรื่องการออกเสียงร้องไม่ผิดเพี้ยน

3.2 วิธีชีวิต

วิถีชีวิตหมายถึงแนวทางการดำเนินชีวิตของคนไทยตั้งแต่เกิดจนตาย เป็นการประพฤติปฏิบัติสืบทอดต่อกันมาจากพ่อแม่ และญาติผู้ใหญ่ แทรกความรู้เรื่องวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในสังคมไทย เช่น ความรู้เกี่ยวกับอาหาร การแต่งกาย การศึกษา การทำงาน อาชีพ และงานอดิเรก โดยมีรายละเอียดที่ปรากฏในหนังสือเรียนภาษาไทยแต่ละเล่มดังนี้

3.2.1 หนังสือ «แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๑»

หนังสือ «แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๑» มีเนื้อหาที่เกี่ยวกับวิถีชีวิตของคนในสังคม การใช้ชีวิตประจำวันในเรื่องการบริโภค ที่อยู่อาศัย การแต่งกาย และการปรับตัวของชาวต่างชาติให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน มีตัวอย่างคำศัพท์ตามตาราง 7 ดังนี้

ตาราง 7 ตัวอย่างคำศัพท์เกี่ยวกับวิถีชีวิตในหนังสือ «แบบเรียนภาษาไทย เล่ม ๑»

บทที่	ชื่อเรื่อง	คำศัพท์
1	ทักทาย แนะนำตัว	ศัพท์จากบทเรียน สวัสดี ผม ดิฉัน คุณ เรา ชื่อ นามสกุล ครับ ค่ะ คะ ยินดี รู้จัก ลูก ภรรยา น้องสาว ขอบคุณ ขอโทษ แล้วพบกันใหม่ ศัพท์เพิ่มเติม วัยรุ่น อายุ พี่ ลาก่อน ผู้หญิง ลูกสาว ลูกชาย ปู่ย่า ตายาย พ่อแม่ หลานสาว หลานชาย ผู้ชาย ญาติ แนะนำให้รู้จัก แนะนำตัว ชื่อเล่น

ตาราง 7 (ต่อ)

บทที่	ชื่อเรื่อง	คำศัพท์
2	พักอาศัย	ศัพท์จากบทเรียน บ้านเช่า บ้านเช่า อพาร์ทเมนต์ เทวเฮาส์ คอนโดมิเนียม ครัวห้องนอน ห้องน้ำ ห้องนั่งเล่น ห้องรับแขก เครื่องเรือน ที่ทำงาน ศัพท์เพิ่มเติม ตู้ (หลัง) เครื่องดูดฝุ่น (เครื่อง) อ่างอาบน้ำ ไม้กวาด (อัน) กวาด แก้ว (ตัว) ผ้าห่ม (ผืน) ปัดฝุ่น ผักบัว ผ้าปูที่นอน (ผืน) ไฟฟ้า บันได ชักผ้า ทำความสะอาดบ้าน หน้าต่าง (บาน) เตารีด อ่างล้างหน้า เตียง ค่าเช่าบ้าน เครื่องซักผ้า กระจก (บาน) มุ้ง (หลัง) หมอน (ใบ) ประตู (บาน) เครื่องวิทยุ ที่นั่ง ทีวี โทรทัศน์ สุขา ห้องน้ำ ส้วม (ห้อง) ถ้วย
3	ลักษณะทางกายภาพ	ศัพท์จากบทเรียน เด็ก น่ารัก ขี้อาย เพื่อน ผิวขาว ผอม เสื้อผ้า ตา ทอง สีทอง ฟ้า สีฟ้า ศัพท์เพิ่มเติม ถุงเท้า รองเท้า (ข้าง คู่) เสื้อ เสื้อเชิ้ต (ตัว) ขนตา สุก (ชุด) ฟัน (ซี่) หล่อ สวย หนัก แพง สั้น แข็งแรง โต สูง อ้วน ขำ ยาว เล็ก เตี้ย เร็ว แต่งตัว ขา (ข้าง) แก้ม กระโปรง กางเกง (ตัว) มือ หน้า จมูก ปาก หู เท้า ขน (เส้น) คิ้ว สีแดง สีเขียว
4	ที่ร้านอาหาร	ศัพท์จากบทเรียน อาหาร ร้านอาหาร รายการ แกง เผ็ด ไข่ ก๋วยเตี๋ยว ผัด ข้าวเปล่า ปู ซา เย็น ซาดำเย็น โอเลี้ยง ของหวาน ขนม ไอศกรีม คัดเงิน จ่าย เลี้ยง ศัพท์เพิ่มเติม เหล้า เบียร์ (ขวด แก้ว) ปู รส หิวข้าว หิวน้ำ ระบายน้ำ อิ่ม ดื่ม น้ำแข็ง (ก้อน) น้ำมัน ใบกะเพรา โหระพา ตะไคร้ (ต้น) ข่า ขิง (หัว) พริกไทย (เม็ด) หน่อไม้ หมู เนื้อ (ชิ้น) วัว (ตัว) เป็ด ปลา มะนาว (ลูก) ผัก (หัว ต้น) พริก (เม็ด) แยม ผลไม้ (ลูก ใบ) พอคั่ว แม่ครัว ลวก ต้ม ทอด ปิ้ง ย่าง ยำ ต้มยำ รสชาติ ไข่เจียว ไข่ดาว ไส้กรอก น้ำปลา เกลือ (เม็ด) โซดา น้ำส้ม

ตาราง 7 (ต่อ)

บทที่	ชื่อเรื่อง	คำศัพท์
5	ขึ้นรถแท็กซี่ โดยสารรถประจำทาง	ศัพท์จากบทเรียน แท็กซี่ ถนน มิเตอร์ รถ รถติด รถไฟลอยฟ้า โดยสาร ค่าโดยสาร สนามหลวง ศัพท์เพิ่มเติม สนามบิน (แห่ง) รถเมล์ รถยนต์ (คัน) เครื่องบิน เรือ (ลำ) คลอง แม่น้ำ (สาย) สี่แยก คนขับ (คน) ตู้ ตู้นอน ตู้รถไฟ ขึ้นบก ชั้นหนึ่ง ชั้นสอง ชั้นสาม ท่าเรือ ช้า เร็ว รถไฟ (ขบวน) รถไฟรถไฟใต้ดิน ลงเรือ อนุสาวรีย์ ที่จอดรถ สะพานลอย สะพาน จอด หลงทาง เลี้ยว
6	เวลา ภูมิอากาศ	ศัพท์จากบทเรียน วันนี้ ร้อน หน้าฝน ชื้น แห้ง ความหนาว ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคอีสาน ภาคใต้ ชาวนา พืชพันธุ์ ว่ายน้ำ พรุ้งนี้ เวลา โมง ศัพท์เพิ่มเติม ต้นไม้ ตำบล อำเภอ รุ่งอรุณ เล่นน้ำ หมอก เนิน (ลูก) ตะวันออก ตะวันตก (ทิศ) ดาว (ดวง) ป่า ปีน ถ้ำ หย้า เสื่อกันฝน (ตัว) ป่าดงดิบ ทะเลสาบ พระจันทร์ ทะเล ภูเขา นาฬิกา (เรือน) เมฆ เข้าตรู รม (คัน) ประเทศ ชายหาด จังหวัด นาฬิกาปลุก (เรือน) ผึ้ง ทราบ พระอาทิตย์ แดด รถไฟ (ขบวน) คลื่น (ลูก) หมู่บ้าน ภูเขาไฟ
7	ที่ตลาด	ศัพท์จากบทเรียน เงาะ กิโลละ กรอบ ชิม ลด ส้มโอ กล้วย หอม กล้วยหอม หวี กล้วยน้ำว้า กล้วยไข่ ศัพท์เพิ่มเติม สับปะรด ละคร มะม่วง มะละกอ ทุเรียน (ลูก) ไม้ ไม้สลัก กล้อง ลูกอม ลูกกวาด (เม็ด) หมากฝรั่ง ของขวัญ (ชิ้น) ศูนย์การค้า ห้างสรรพสินค้า (แห่ง) สร้อยคอ (เส้น) แหวน ดัมบู (คู่ ข้าง) แผงลอย เสือ ปลอม แท้ แวนดา เสื้อผ้า สำเร็จรูป ตัด (เสื้อผ้า) กระเป๋า ถุง (ใบ) ไหม ลดราคา ขายปลีก ขายส่ง หยิบ

ตาราง 7 (ต่อ)

บทที่	ชื่อเรื่อง	คำศัพท์
8	สุขภาพ	ศัพท์จากบทเรียน เป็นอะไรไป หน้าตา นอน หลับ ปวด ศีรษะ เครียด พักผ่อน ลาป่วย ไข้ เป็นไข้ หวัด เป็นหวัด ไข้หวัดใหญ่ โรงพยาบาล เยี่ยม ศัพท์เพิ่มเติม คลื่นไส้ อาเจียน มีนศีรษะ ท้องเสีย ขาหัก แขนหัก ปวดท้อง ปวดฟัน คลินิก (ร้าน) อดศา หมอ หมอพัน (คน) ย่อย จาม ไอ แพ้ เหนื่อย หาย เพลีย มีพิษ เป็นลม โรค กามโรค สุขภาพ รักษา ยา (ชนิด เม็ด หลอด ขวด) วัด ปวดท ร้นขายยา ยาอม ยาเม็ด ยาน้ำ
9	การท่องเที่ยว	ศัพท์จากบทเรียน นักศึกษา มหาวิทยาลัย ศิลปากร โบราณ เก้า ชม สถาน พิพิธภัณฑ์ ชาติ ศิลา จารึก สมัย ศตวรรษ วัด พระแก้ว จิตรกรรม ฝาผนัง รามเกียรติ์ ศัพท์เพิ่มเติม พระ (รูป) แม่ชี (คน) พระพุทธรเจ้า (พระองค์) พระนอน (องค์) ปาง กุฏิ (หลัง) นักร้อง (คน) เจดีย์ (องค์) รา (คน) ยักษ์ (ตน) ช้าง (เชือก) ร่วมสมัย ก่อนประวัติศาสตร์ ไกด์ ชาวเขา (คน) กำแพง นักดนตรี (คน) เพลงไทยเดิม ดอกไม้ วงดนตรี (วง) วัง อุทยานประวัติศาสตร์ อุทยานธรรมชาติ (แห่ง) ปรางค์ วิหาร โบสถ์ (หลัง) รูปสลัก พระพุทธรูป โบสถ์มา สฎูป ไม้สัก พระเศียร เฝ้า บุรณะ
10	ที่ทำการไปรษณีย์	ศัพท์จากบทเรียน ไปรษณีย์ จดหมาย ฉบับ ทะเบียน ลงทะเบียน ที่อยู่ เวลา ประมาณ จดหมายอากาศ แสตมป์ ดวง ที่ทำการ โทรเลข ศัพท์เพิ่มเติม ตู้ไปรษณีย์ (ตู้) ไปรษณียบัตร (ใบ) รหัสไปรษณีย์ พัสดุ แสตมป์ ซอง แบบฟอร์ม กรั่ม จดหมายด่วน (ฉบับ) หนาณัติ นำหนัก พนักงานไปรษณีย์ รับจดหมาย กรอกแบบฟอร์ม

ตาราง 7 (ต่อ)

บทที่	ชื่อเรื่อง	คำศัพท์
11	ธนาคาร	ศัพท์จากบทเรียน ธนาคาร สาขา แผนก แลก เบิกเงิน เช็ค เช็คเดินทาง บัตรเครดิต หนังสือเดินทาง ยูโร อัตรา ธนบัตร เหรียญ ศัพท์เพิ่มเติม หุ่น คร่อมเช็ค สมุดเช็ค (เล่ม) เช็คของขวัญ เช็คแต่ง ตู้নিরภัย เข้า บัญชีธนาคาร โอนบัญชี กู้เงินธนาคาร เปิดบัญชี ปิดบัญชี ใบฝากเงิน ใบถอนเงิน ใบแจ้งยอด ดอกเบี้ย ดราฟต์
12	จองห้องพักในโรงแรม	ศัพท์จากบทเรียน โรงแรม จอง พัก ห้องพัก ชนิด เดี่ยว ห้องเดี่ยว คู่ ห้องคู่ ติด แอร์ ห้องติดแอร์ ศัพท์เพิ่มเติม ลิฟต์ เนย เนยแข็ง สลัด แปรงสีฟัน ยาสีฟัน สบู่ ตัวเครื่องบิน ตู้รถไฟ ตู้ ชั้น ภูเขา อาหารเช้า อาหารกลางวัน อาหารเย็น อาหารทะเล น้ำร้อน น้ำเย็น บ่อย ขนมปัง หวี หวีผม ผ้าเช็ดปาก ผ้าเช็ดตัว ห้องชุด โต๊ะ โทรศัพท์ ความปลอดภัย บริการ
13	ศาสนาและประเพณี	ศัพท์จากบทเรียน ตักบาตร วันเกิด บุญ ทำบุญ ประเพณี พุทธศาสนา นบถือ พระ บิณฑบาต เทศกาล วันพระ พิธี ศัพท์เพิ่มเติม ลูกเข่า สำนึกผิด รูป (ดอก) เทียน (เล่ม) ศาสนาพราหมณ์ พราหมณ์ให้ทาน ถือศีล วันลอยกระทง วันแม่ วันชาติ วันเด็ก พนมมือ ยกมือไหว้ รับไหว้ เคารพนบถือ ฆราวาส (คน) ขอตาน ปีใหม่ ตรุษจีน สงกรานต์ เณร สามเณร สีก จีวร บาป สวดมนต์
14	สิ่งของสูญหาย	ศัพท์จากบทเรียน กล้องถ่ายรูป ถ่ายรูป หาย ข้างนอก ลืม แจ้ง แจ้งความ โรงพัก ศัพท์เพิ่มเติม ฆาตกร ผู้ร้าย ผู้พิพากษา ทนายความ พยาน (คน) สารวัตร ตำรวจ (นาย) ถูกโกง ถูกตี ถูกขโมย พุดปิด โกหก อนุญาต คำอนุญาต ให้คำพิพากษา ให้การเป็นพยาน กระเป๋าเงิน พ้อง คูก เรือนจำ ขโมยเรียกร้อง ผู้แทน ศาล ฆ่า ... ตาย

3.2.2 หนังสือ «แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๒»

หนังสือ «แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๒» มีบทอ่านภาษาไทย 1 บท คือบทที่ 4 เรื่องการศึกษาในประเทศไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน มีตัวอย่างคำศัพท์ตามตาราง 8 ดังนี้

ตาราง 8 ตัวอย่างคำศัพท์เกี่ยวกับวิถีชีวิตในหนังสือ «แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๒»

บทที่	ชื่อเรื่อง	ศัพท์จากบทเรียน
4	การศึกษาในประเทศไทย	ศึกษา เครื่องแบบ กฎระเบียบ สถาบัน การบ้าน การเรียน ครู สอนหนังสือ สอนภาษาไทย ข้าราชการ เล่าเรียน ภาคบังคับ ประถม มัธยม หลักสูตร ปริญญา ปริญญาโท ปริญญาเอก สายอาชีพ มาตรฐาน

3.2.3 หนังสือเสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๑

หนังสือเสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๑ มีบทเรียนที่เน้นเรื่องชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทย ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวและเพื่อนบ้าน รวมทั้งการดำเนินชีวิตของชาวต่างชาติในประเทศไทยซึ่งปรากฏในภาคที่ 1-2 ของหนังสือเรียน มีตัวอย่างคำศัพท์ กลุ่มคำ และประโยคตามตาราง 9-10 ดังนี้

ตาราง 9 ตัวอย่างคำศัพท์เกี่ยวกับวิถีชีวิตในหนังสือเสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๑
ภาคที่ 1 การอ่านและบทอ่านภาษาไทย

บทที่	ชื่อเรื่อง	ศัพท์และประโยคจากบทเรียน
1	การแนะนำตัว	คน คนไทย ชื่อ นามสกุล นามสกุล นางสาว พี่สาว โรงเรียน โรงเรียนสตรี โรงเรียนชาย โรงเรียนประจำ โรงเรียนไปกลับ เพื่อน กีฬา ดนตรี เพลง เรียนหนังสือ ร้องเพลง ร้อง เวลาว่าง เล่นกีฬา เล่นดนตรี
2	ครอบครัว	ครอบครัว แม่บ้าน นักบิน ตลาด ความสะอาด บ้าน บ้านช่อง ทำงาน จ่ายตลาด ทำความสะอาดบ้าน เด็กรับใช้ เย็บผ้า เย็บเสื้อ
3	รูปร่างหน้าตา	รูปร่าง หน้าตา หน้า ผิว เสน่ห์ เสียง ผมหางม้า ผมหางเปีย โบว์ ยิ้ม หล่อ หยักศก โด่งดัง เจียบเจย ขาวนวล แจ่มใส แยม ตัวสูง อ้วน กลม ขลับ ถักหางเปียให้ อ้วนตัวกลม
4	เสื้อผ้า	เครื่องแบบนักเรียน เครื่องแบบโรงเรียน เครื่องแบบ ผ้านุ่ง ผ้า ชุด ผ่าถุง สีสด ผ้าชิ้น เสื้อแขนพอง เท้า แบบฟอร์ม นุ่ง ใส่

ตาราง 9 (ต่อ)

บทที่	ชื่อเรื่อง	ศัพท์และประโยคจากบทเรียน
5	บ้านเรือน	บ้านเรือน บ้าน เรือน ตึก ชั้น ห้องนอน ห้องพักผ่อน ห้องน้ำ อ่าง ฝักบัว ห้องพระ พระ เครื่องปรับอากาศ หนักร้อน หนัหนาว ห้องรับแขก ห้องนั่งเล่น ชั้นล่าง บันได ชั้นบน เครื่องเรือน เก้าอี้ นวมยาว โซฟา โคมไฟ กระຈก พักผ่อน อาบน้ำ สมัยใหม่ ห้องเล็กๆ ทันสมัย
6	เวลา	เวลา ระวัง แถว ธงชาติ วิชา ชั่วโมง การบ้าน มนตร์ มนต์ สวดมนต์ไหว้พระ เข้านอน ตื่น ยืนเข้าแถว เคารพ เริ่ม หยุดพัก หยุด ลุกขึ้นจากเตียงนอน
7	อาหาร	อาหาร ข้าว ข้าวเจ้า ข้าวเหนียว อาชีพ การทำนา นา ชาวนา อาหารเช้า อาหารกลางวัน อาหารเย็น อาหารว่าง ของกินเล่น กับข้าว แกงเผ็ด แกงจืด ต้มยำ ของหวาน เม็ดขนุน
8	สุขภาพ	ตุ๋ยา แอสไพริน โปรท วัดโปรท อุณหภูมิ เหงื่อ ออกกำลังกาย ซ้อม ชกมวย ล้มหมอนนอนเสื่อ ไม่สบาย มีนศิระ
9	ดินฟ้าอากาศ	ดินฟ้าอากาศ เส้นศูนย์สูตร เส้น ศูนย์ สูตร ฤดูร้อน ฤดูใบไม้ร่วง ฤดูหนาว ฤดูใบไม้ผลิ ใบไม้ เลื่อนหนาว น้ำค้าง เขต มรสุม แดด แสงแดด รุ่งกินน้ำ (ท้อง) ฟ้า
10	ภูมิประเทศ	ทิศ ทิศตะวันออกเฉียงใต้ ทิศตะวันออก ทิศเหนือ ทิศตะวันตก ทิศใต้ ทวีป เอเชีย ประเทศพม่า ประเทศจีน ประเทศลาว ประเทศเขมร ประเทศมาเลเซีย ภู เขา ภูเขา ป่าไม้สัก ไม้สัก ท่อน ชุง แม่น้ำ สิ้นค้าออก ที่ราบทุ่งนา ข้าวสาร ข้าวหอม ข้าวปั้นแก้ว เหมือนแร่ แร่ ดิบุก สวน ยาง ต้นยางพารา
11	ศาสนา	ศาสนา ประเทศอินเดีย พ.ศ. (พุทธศักราช) ค.ศ. (คริสต์ศักราช) พระ พระสงฆ์ คริสต์ศตวรรษ พุทธศตวรรษ ศตวรรษ เถรวาท หลักการ ศีล คำสั่งสอน รัตนตรัย แก้ว พระธรรม พุทธมามกะ ทุกข์ ปรินิพพาน พัน ดี ชั่ว บริสุทธิ
12	ธรรมเนียมไทย	ธรรมเนียม วันเกิด นามนัต งานแต่งงาน เจ้าบ่าว เจ้าสาว งานศพ ชีวิตความเป็นอยู่ ของรับประทาน เปิด ... ใหม่ ประพรม พรหม ถวาย ขึ้นบ้านใหม่

ตาราง 9 (ต่อ)

บทที่	ชื่อเรื่อง	ศัพท์และประโยคจากบทเรียน
13	การเรียนรู้	เพื่อนหญิง เพื่อนชาย หญิง ชาย ชั้นประถม (ชั้น ป.) การศึกษา ภาคบังคับ ชั้นมัธยมศึกษา (ชั้น ม.ศ.) การสอบ การสอบคัดเลือก วิทยาลัย โรงเรียนรัฐบาล โรงเรียนหลวง รัฐบาล โรงเรียนราษฎร์ ค่าเล่าเรียน เทอม การสอบซ่อม การสอบไล่ ปีการศึกษา หยุด เทอมใหญ่ คณะมนุษยศาสตร์ สอบ คัดเลือก สอบ...ได้ สอบ... ตก เลิกเรียน เรียนจบ เรียนเก่ง เปิดเทอม เปิดเรียน
14	การทำงาน	การทำงาน เกษตรกรรม เสมียน เลขานุการ การทำสวน การเลี้ยง สัตว์ เงินเดือน ข้าราชการ ข้าราชการ ประกอบ (อาชีพ) ตกงาน พอกินพอใช้
15	ไปธนาคาร	ธนาคาร เช็คเดินทาง เครดิตการ์ด อัตราแลกเปลี่ยน เงินบาท บาท สตางค์ บัญชี หมายเลข สาขา พาสปอร์ต หนังสือเดินทาง หลักฐาน ถอน เบิก ขอยืม ยืม ใช้คืน คืน ทำเป็นเช็คเดินทาง
16	การพักผ่อนหย่อนใจ	(การ) พักผ่อนหย่อนใจ เพลงคลาสสิก คอนเสิร์ต วงดนตรี เพลงสากล งานกาชาด สวนอัมพร การพ้อนรำ รำแม่บท รำจตุรพักตรพิมาน โขน รามเกียรติ์ ลิเก ชาวบ้าน ชาวกรุง ศาลเจ้าพ่อหลักเมือง หนังสือ ภาพยนตร์ ละครเวที เวที ละคร โทรทัศน์ นวนิยาย พิพิธภัณฑสถาน พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ สถาน หลักศิลาจารึก โบราณวัตถุ ปูนียสถาน พระพุทธรูป โบราณคดี
17	ยานพาหนะ	ยานพาหนะ พาหนะ เครื่องบิน (เรือบิน) การบิน สนามบิน รถจักรยาน รถรับจ้างประจำทาง รถติด ไฟเขียวไฟแดง ไฟสัญญาณจราจร เส้นทาง รถร่วมบริการ รถโดยสารร่วมบริการ รถเมล์ บ้าย รถไฟใต้ดิน รถไฟฟ้า รถไฟ สถานีรถไฟหัวลำโพง สถานีรถไฟ ตัว ขบวนต้นนอน ขาไป รถทัวร์ นั่งเครื่องบินไป นั่งรถเมล์ไป นั่งเรือไป นั่งรถตุ๊กๆไป นั่งรถทัวร์มา
18	ไปรษณีย์	ที่ทำการ ไปรษณีย์ ที่ทำการโทรเลข ไปรษณีย์กลาง กระดาษ เขียนจดหมาย กระดาษ จดหมายซองจดหมายไปรษณีย์บัตร จดหมายลงทะเบียน แสตมป์ ดวงตราไปรษณีย์ จดหมายด่วน พิเศษ จดหมายด่วน หนาณัติ โทรศัพท์ทางไกล โทรศัพท์ ไปรษณีย์บัตร ไปสการ์ด การ์ด บุรุษไปรษณีย์ ห่อของ โทรสาร อีเมล เครือข่าย อินเทอร์เน็ต สะสมแสตมป์ เขียน (ถึง) ใช้เวลา กินเวลา โทรศัพท์ถึง ทางอากาศ ผ่านเครือข่าย

ตาราง 9 (ต่อ)

บทที่	ชื่อเรื่อง	ศัพท์และประโยคจากบทเรียน
19	โทรศัพท์	ตู้โทรศัพท์ เสียงกริ่ง (โทรศัพท์) (หมาย) เลขโทรศัพท์ เบอร์ โน้ต สมุดโทรศัพท์ หมุนเลข รับสาย ต่อหน้าที่ โทรศัพท์ตามบ้าน โทรศัพท์สาธารณะ โทรศัพท์มือถือ โทรศัพท์เคลื่อนที่ ปลายทาง
20	โรงแรม	โรงแรมมีชื่อเสียง ฤดูกาลท่องเที่ยว เอเยนต์ บริการ สระว่ายน้ำ ภัตตาคาร กุ้ง ฟอครัว งานเลี้ยง พักอยู่ ท่องเที่ยว จอง สิ่งจอง
21	ไปซื้อของ	ศูนย์การค้า ย่าน เสื้อผ้าสำเร็จรูป ร้านขายกระเป๋า ร้านขาย รองเท้า ของเด็กเล่น ร้านเครื่องประดับ ของเก่า คุปอง อาหารสด ของใช้พื้นเมือง ตลาดพลอยอิน ตลาดสวนจตุจักร ตลาดบางลำพู ตลาดบางรัก ตลาดโต้ง ของใช้ ศูนย์กลาง อาหารสำเร็จรูป
22	สื่อสารมวลชน	สื่อสารมวลชน ช่อง ทันท่อ ทันท่วงที ไร่พรมแดน

ตาราง 10 ตัวอย่างคำศัพท์และประโยคเกี่ยวกับวิถีชีวิตในหนังสือเสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๑
ภาคที่ 2 บทสนทนา

บทที่	ชื่อเรื่อง	ศัพท์และประโยคจากบทเรียน
1	ฝนมากรุงเทพฯ แนะนำตัว	คะ คะ ครับ คุณสบายดีหรือคะ/ครับ คุณ ผม ดิฉัน เธอ คุณอายุเท่าไร คุณมีอายุเท่าไร คุณมีน้องไหมคะ/ครับ พบกันใหม่ นะคะ/ครับ ใคร อะไร เท่าไร ที่ไหน
2	วิภาคุยกับมะลิเรื่อง ครอบครัว	เพื่อนบ้าน น้ำชาย น้ำสะใภ้ น้ำ หมอพื้น คนโต หลาน ญาติพี่น้อง เลี้ยงดู พักอยู่ บ้านฉัน = บ้านของดิฉัน ฉัน ดิฉัน
3	วิภาและมะลิคุยกัน เรื่องฝ้าย	ไผ่ฝ้าย ช่างพูด อารมณ์ดี ใจดี ปากนิดจุมูกหนอย จมูกโด่ง ตาโต สวย ผิวขาว
4	วิภาคุยกับฝ้ายเรื่อง เสื้อผ้า	เสื้อผ้า แบบ ร้านขายเสื้อผ้า ร้านตัดเสื้อ ช่างตัดเสื้อ แคตาล็อก เสื้อ กระโปรง ผ้าฝ้าย ผ้าไหม เข็มขัด เอว ชุดนอน วัตตัว ทอ คาด เหน็บ ตัดให้
5	วิภาคุยกับฝ้ายเรื่อง บ้าน	บ้าน ไม้ เป็นไม้ บ้านสมัยใหม่ เครื่องเรือน
6	วิภาคุยกับฝ้ายเรื่อง เวลา	โทรศัพท์ เบอร์ ใช้เวลา ก็โมง ดึนแล้ว เมื่อไร เมื่อ ที่แล้ว

ตาราง 10 (ต่อ)

บทที่	ชื่อเรื่อง	ศัพท์และประโยคจากบทเรียน
7	ฝ่ายรับประทาน อาหารกับมิแชล	ถั่ว ข้าวต้มกุ้ง เนย ข้าวราดแกง จาน แก้ว ผลไม้ ขนมเค้ก คนเสิร์ฟ ผัดเปรี้ยวหวาน แกงเผ็ดไก่ หมูหวาน ข้าวผัดใส่ไก่ หิว ดื่ม บิง ทา น้ำชาใส่นม กาแฟใส่นม น้ำแข็งเปลา คิดเงินด้วยคะ/ครับ ทั้งหมดเท่าไรคะ/ครับ
8	ไปเยี่ยมฝน	ยาธาตุ ทานยา ท้องเสีย ท้องเดิน เป็นอะไรคะ/ครับ ปวดศีรษะ ปวดหัว เหลือเกิน
9	ฝ่ายคุยกับคำสีเรื่อง ดินฟ้าอากาศ	ประเทศ ภาษาพูด ภาษาเขียน เมืองนอก ยุโรป
10	แม่คุยกับฝ่าย	น้ำตก เกาะ หาดทราย สะพาน ไหล เชี่ยว
11	มิแชลคุยกับฝ่าย เรื่องศาสนา	บุญ บาตร ตักบาตร วัด นั้บถือ ยินดี แก่ สงบ
12	มิแชลไปหาฝ่ายที่ บ้าน	ถอดรองเท้า ทราบ (ว่า) ขอโทษ (คะ/ครับ) ขอบใจ ขอบคุณ ไม่เป็นไร ตามใจคุณ
13	โตมคุยกับฝนเรื่อง การศึกษา	กฎหมาย (มหาวิทยาลัย) ธรรมศาสตร์ แม่โจ้ เกษตรกร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สอบคัดเลือก เตรียมตัว ท่องหนังสือ เรียนกวดวิชา ดูหนังสือ เรียนต่อ ปิดเทอมใหญ่
14	มิแชลคุยกับฝ่าย	ชาวสวน หมอดู ประเทศกสิกรรม วันสำคัญทางศาสนา วันหยุดราชการ ครู สอนหนังสือ
15	มิแชลไป बैंค์	बैंค์ ธนาคาร พนักงาน बैंค์ พนักงานธนาคาร ที่อยู่ เขียน หัก ถอนได้คะ
16	การพักผ่อนหย่อน ใจ	จังหวะ เพลงเบาๆ ที่นั้ โรงละครแห่งชาติ คณะ เต็มหมดแล้ว
17	ยานพาหนะ	คนขับ คนขี่ ค่าโดยสาร ผู้โดยสาร คนกระเป๋ ขึ้นแท็กซี่ ขับ ข้าม ฟาก ล่ม ลงเรือ เมารถ เมารถบิน เมารถเครื่องบิน
18	ไปส่งจดหมายที่ ไปรษณีย์	จดหมายอากาศ ตู้ไปรษณีย์ ตู้จดหมาย ตู้ หย่อน หย่อนใส่ตู้ ดิฉันจะส่ง ... ได้ที่ไหนอีก ทางเรือ ทางอากาศ ทางเมลล์อากาศ

ตาราง 10 (ต่อ)

บทที่	ชื่อเรื่อง	ศัพท์และประโยคจากบทเรียน
19	ฝ่ายและมิแชล โทรศัพท์ถึงกัน	โรงแรม พนักงานโรงแรม เบอร์ นัมเบอร์ หู (โทรศัพท์) ต่อโทรศัพท์ ยก (หู) ยก พูดสาย เรียน โทรศัพท์ถึงกัน ช่วยทิ้งโน้ตไว้ว่า ... และขอให้ ... ด้วยค่ะ/ครับ กรุณา ... ด้วยค่ะ/ครับ เวลาต่อมา ๓ นาทีต่อมา โทรถึง โทรไปถึง สักครู จะให้เรียน ...ว่าใครพูดค่ะ/ครับ คุณว่างไหม โทรศัพท์ว่างไหม
20	หาที่พักตาม โรงแรม	ฝรั่ง ชาวต่างประเทศ โฮเต็ล ห้องเดี่ยว ห้องคู่ พัดลม ส้วม ห้องน้ำ ห้องสุขา ที่อาบน้ำ ผ้าขนหนู ขอ ... หน่อยได้ไหม ขอตู้ห้องหน่อยได้ไหม ขอห้องโตกว่านี้หน่อยได้ไหม ขอน้ำหน่อยได้ไหม
21	ไปจ่ายตลาด	ตลาดนัด ปากคลองตลาด คนขาย เงาะโรงเรียน กิโล กิโลกรัม ชื่อของ ต่อ ลอง ชิม ชั่ง รับประทาน
22	สื่อสารมวลชน	หนังสือรวบรวมข่าวรอบปี สารคดี สยามจดหมายเหตุ ข่าวสาร การเมือง ข่าวบ้านเมือง ด้านบันเทิง การส่งวิทยุกระจายเสียง การแพร่ภาพ เทป เดลิเมล์ นิตยสารรายสัปดาห์ นิตยสารราย อาทิตย์ นิตยสารรายปักษ์ นิตยสารรายเดือน อ่านหนังสือ สรุป พิมพ์ รอบโลก ดู ... จากทีวี ฟัง...จากวิทยุ

3.2.4 หนังสือเสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๒

บทเรียนในหนังสือเสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๒ ภาคที่ 2 เป็นบทสนทนาที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความเป็นอยู่ของคนไทย ความสัมพันธ์ในครอบครัวและผู้อื่น วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้ใหญ่วัยทำงาน ทั้งด้านการแต่งกาย อาชีพการงาน รวมทั้งการพักผ่อนหย่อนใจ มีตัวอย่างคำศัพท์ กลุ่มคำและประโยคตามตาราง 11 ดังนี้

ตาราง 11 ตัวอย่างคำศัพท์และประโยคเกี่ยวกับวิถีชีวิตในหนังสือเสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๒
ภาคที่ 2 บทสนทนา

บทที่	ชื่อเรื่อง	ศัพท์และประโยคจากบทเรียน
1	รับประทานอาหารนอกบ้าน	แม่ครัว พ่อครัว ครัว บริกรขาย รายการอาหาร อาหารชุด คนเสิร์ฟ อาหารเย็น อาหารกลางวัน ร้านอาหาร โต๊ะสำหรับกี่คนครับ
2	ทำอะไรในวันอาทิตย์	เที่ยว นั่งรถนานๆ ดูหนัง โรงหนัง เชิญนั่งโต๊ะนี้ครับ ทานข้าว ข้างนอก คิดสตางค์ด้วยคะ แลกแบงค์ย่อย แบงค์=ธนบัตร แบงค์ปลีก สตางค์ย่อย เหรียญย่อย เงินทอน สตางค์ทอน
3	จัดโต๊ะอาหาร	จัดโต๊ะอาหาร ผ้าปูโต๊ะ ลั่นชัก ตู้ถ้วยชาม ชาม จาน ช้อน ส้อม ชามอ่าง ขวดน้ำ แก้วน้ำ ถ้วยกาแฟ ผ้าเช็ดมือ มีด ตูกับข้าว เก็บโต๊ะ ล้างชาม ตู้เย็น เก็บ ... ไว้ เก็บ ทั้ง ... ไว้ วาง ... ไว้
4	ไปเยี่ยมเพื่อนที่โรงพยาบาล	บริษัท เป็นประโยชน์ มีประโยชน์ ปลอดภัย เป็นห่วง โรงพยาบาล ไม่สบาย สบายขึ้นมาก ของเยี่ยม แข็งแรง พักผ่อน นอนพัก
5	ซื้อของให้เพื่อน	พอดี พอดีทีเดียว เสียใจ นิด ยาสีฟัน ด้าม ขนาด หลอด เย็บ ปักถักร้อย เข็ม ด้าย กระดุม วาน ใต้ของครบ ครบ ครบครัน
6	ไปร้านทำผม	ร้านทำผมสตรี สระผม แก้อัสน้ำทำผม กัด ... ให้ต่ำลง แชมพู เกา แรงๆ อุ่น ดราย เป่า ม้วน อบผม (ในเครื่อง) ทำสีผม ย้อมผม สีนํ้าตาลเข้ม แสกผม จุ่มเข้า งอนออก มวย เกล้า (ผม) ต่ำ สูง ท้ายทอย ปิดหู เปิดหู ฉีดสเปรย์ ร้านตัดผมบุรุษ ทรงผม กรรไกร หนา ซอย แต่ง เล็บ ช่างแต่งเล็บ แคะหู
7	ไปหาหมอ	ข่าวคราว สบาย ไม่สบาย ไปเยี่ยม ไปหา ตรวจดู ตรวจ ร้าน หมอ ห้องแพทย์ อาการ ปวด เจ็บ ตัวร้อน ตอนกลางคืน ฉีดยา การขยับถ่าย มีน้ำมูก
8	ขอยืม	ใช้ ขอยืม ยืม ยืม ... ไป ขอยืม ... ไป ยืม ... มา ขอยืม ... มา เอา...มาใช้ เอา...ไปใช้ หหมด ให้ยืม ให้ขอยืม ให้ยืม...ไป ให้ขอ ยืม ... ไป ให้ยืม...มา ให้ขอยืม ... มา
9	ชีวิตในสังคม	งานแต่งงาน งานวันเกิด งานศพ ของขวัญ บัตรอวยพร
10	ไปสระว่ายน้ำ	สระว่ายน้ำ สระกลางแจ้ง สระในชายคา ห้องเปลี่ยนเสื้อ ชุด อาบน้ำ ชุดว่ายน้ำ ว่ายตีกรรเชียง ว่ายวัดวา ว่ายกบ ว่ายผีเสื้อ ดำน้ำ เป็นตะคริว อาบแดด ตากแดด คล้ำ

ตาราง 11 (ต่อ)

บทที่	ชื่อเรื่อง	ศัพท์และประโยคจากบทเรียน
11	ไปดูภาพยนตร์	ฉาย นางเอก พระเอก จอ หนึ่งชีวิต หนึ่งประเภทดาวบอย หนังนักสืบ เป็นพิเศษ
12	เลือกของขวัญ	หัวหน้าแผนก แต่เข้าเที่ยว เที่ยว=ที่เดียว บัตรอวยพร
13	ได้รับเชิญ	บัตรเชิญ รดน้ำ ชุดสากล เกียรติ อวยพร งานเผาศพ งานเผา แขนทุกข์ พวงหรีด เจ้าภาพ กราบอวยพร ใส่บาตร ดักบาตร
14	ไปพบผู้ว่าราชการ จังหวัด	ผู้ว่าราชการจังหวัด ท่าน เรียน กระผม ขอประทานโทษ ขอโทษ รุระ แจก ประกาศนียบัตร ประธาน การละเล่น เบ็ดเตล็ด ประพจน์ เอาใจใส่ ลงโทษ กระผมกราบลาละครับ เลื่อนชั้น
15	ไปถ่ายรูป	ถ่ายรูป แฟลช ไฟแฟบ สว่าง ที่ตั้งกล้อง ฟิล์ม ล้างอัด กระดาษมัน กระดาษด้าน ขยาย
16	ไปอยู่รถยนต์	อยู่ (รถยนต์) จักรยานยนต์ จักรยาน กลางเก๋ากลางใหม่ ช่าง เสีย ขับสบาย ตัวถึง ถึง โดนินโดนหนอย บุป ซ่อม เร็วทันใจ น้ำมันเครื่อง เต็ม น้ำมัน
17	จะได้ไปฝรั่งเศส	ได้ดูได้ชม = ดูและชม ลูฟ ของมีค่า ภาพ ภาพเขียน ภาพวาด วาด จิตรกร จิตรกรรม ชื่อตั้ง เลื่อนหนาว เลื่อนกันหนาว
18	ย้ายบ้าน	ย้ายบ้านย้ายช่อง=ย้ายบ้าน ปลุก สร้าง สุขกายสบายใจ สุข

จากการศึกษาบทอ่านภาษาไทยและบทสนทนาที่เกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่ การประพจน์
ปฏิบัติตนในถิ่นที่อยู่ซึ่งแตกต่าง วัฒนธรรมการกิน การแต่งกาย การศึกษา อาชีพการงาน การ
ดำเนินชีวิตประจำวัน ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัวและบุคคลอื่นซึ่งเกี่ยวกับวิถีชีวิตของคน
ไทย นอกจากนี้ผู้เขียนได้เพิ่มคำศัพท์เฉพาะตามประเด็นต่างๆ ในภาคที่ 2 ดังนี้

1. คำศัพท์เฉพาะสำหรับอาหาร อยู่ในบทสนทนาที่ 1 เรื่องรับประทานอาหารนอกบ้าน
ดังตัวอย่างคำศัพท์ต่อไปนี้

แกงไก่	ragoût de poulet
แกงเนื้อ	ragoût de boeuf
ผัดเนื้อ	sauté de boeuf
หมี่กรอบ	nouilles croustillantes
เนื้อทอด	boeuf frit
ไก่ทอด	poulet frit
ไข่ดาว	œuf sur le plat
ไข่ลวก	œuf à la coque

(เสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๒: 157)

2. คำศัพท์เฉพาะสำหรับสุขภาพ (Vocabulaire thématique à propos de la santé) และตัวอย่างประโยคเกี่ยวกับสุขภาพ อยู่ในบทสนทนาที่ 7 เรื่องไปหาหมอ ดังตัวอย่างคำศัพท์ต่อไปนี้

ข้อเท้า / <i>é.</i> , ตาตุ่ม / <i>p.</i>	cheville.
บาดแผล	plaie.
ผ่าตัด	être opéré, opérer (un malade).
ตาลาย	je vois double.
รู้สึกคลื่นไส้	J'ai la nausée.
เป็นหวัด	J'ai un rhume.
คอเคล็ด	J'ai un torticolis.
ผมประสบอุบัติเหตุ	J'ai eu un accident.
ไข้ขึ้นสูง	la fièvre augmente.
จำเป็นต้องใช้ยาอะไร	Quel médicament faut-il utiliser ?
รู้สึกค่อยยังชั่วขึ้น	Je sens que je vais mieux.

(เสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๒: 228-230)

3. คำศัพท์เฉพาะสำหรับการจราจร (Vocabulaire thématique à propos de la circulation routière) อยู่ในบทสนทนาที่ 16 เรื่องไปอู่รถยนต์ ดังตัวอย่างคำศัพท์ต่อไปนี้

ห้ามจอดรถ	interdiction de stationner.
ถนนตัน ซอยตัน	impasse.
โค้งอันตราย	virage dangereux.
ใบขับขี่	permis de conduire.
ยางมีรูรั่ว	le pneu est crevé.
สูบลม	gonfler (un pneu).
ล้ออะไหล่	roue de secours (ล้อ roue).
แม่แรง	cric.
คันเร่ง	accélérateur.
กันชน	pare-choc.

(เสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๒: 289-290)

3.3 ความเชื่อและค่านิยม

ความเชื่อและค่านิยมหมายถึงสิ่งที่คนในสังคมยอมรับว่าเป็นเรื่องที่ดีมีคุณค่าจนกลุ่มคนนำไปเป็นแนวทางปฏิบัติในชีวิตประจำวัน เป็นกรอบการดำเนินชีวิตที่ควรปฏิบัติ ที่ต้องหลีกเลี่ยงและละเว้น เป็นการกำหนดการกระทำของตนเอง เช่น ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ การเคารพผู้อาวุโส ยกย่องผู้มีความรู้ กตัญญูทดแทนพ่อแม่ ครูบาอาจารย์และผู้มีพระคุณ การอยู่ร่วมกันในสังคมที่พึ่งพาอาศัยกันและความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความเชื่อเรื่องการทำมาหากิน ละเว้นความชั่ว เรื่องกฎแห่งกรรม เรื่องอำนาจลี้ลับ โชคลาง เจ้าที่เจ้าทาง ผีบ้านผีเรือน วิญญาณ รวมไปถึงพิธีทางไสยศาสตร์

เนื้อหาที่เกี่ยวกับความเชื่อและค่านิยมของคนไทยปรากฏในหนังสือเรียนภาษาไทยทั้งหมด 3 เล่ม คือ «แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๒» และหนังสือเสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๑-๒ โดยมีรายละเอียดที่ปรากฏในหนังสือเรียนภาษาไทยแต่ละเล่มดังนี้

3.3.1 หนังสือ «แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๒»

หนังสือ «แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๒» มีบทอ่านภาษาไทยที่เกี่ยวกับความเชื่อและค่านิยมของคนไทยทั้งหมด 2 บท คือ

บทที่ 8 ความเชื่อของคนไทยเรื่องไสยศาสตร์และวิญญาณ มีเนื้อหาเกี่ยวกับความเชื่อและค่านิยมที่ว่าด้วยเรื่องศาลพระภูมิ นางไม้ วิญญาณที่สถิตอยู่ ความเชื่อเรื่องผีสงฆ์ สิ่งมงคลและอัปมงคล

บทที่ 9 ประเพณีและค่านิยมของชาวไทย มีเนื้อหาเกี่ยวกับประเพณีไทยที่สำคัญ และค่านิยมของคนไทยในเรื่องความกตัญญูทักทาย ความเอื้อเฟื้อโอบอ้อมอารีของคนไทย มีตัวอย่างคำศัพท์ตามตาราง 12 ดังนี้

ตาราง 12 ตัวอย่างคำศัพท์เกี่ยวกับความเชื่อและค่านิยมในหนังสือ «แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๒»

บทที่	ชื่อเรื่อง	ศัพท์จากบทเรียน
8	ความเชื่อของคนไทย เรื่องไสยศาสตร์และ วิญญาณ	ไสยศาสตร์ วิญญาณ ศาล ศาลา พระภูมิ เครื่องรางของขลัง บาป สวรรค์ นรก ตักบาตร ถึงแก่กรรม อัปมงคล ตั้งชื่อ ดวงชะตา แม่ชื่อ ผีสงฆ์ พระพรหม ภูตผี ชั่วร้าย นางไม้ สิ่งสถิต ธรณีประตู
9	ประเพณีและค่านิยม ของชาวไทย	สืบทอด สมโภช วันเพ็ญ ดอกบัว ขอบมา พระแม่คงคา อิริยฐาน พิธีพืชมงคล พิธีแห่บั้งไฟ พิธีแห่นางแมว พิธีพนัน ธัญญาหาร อุดมสมบูรณ์ โกงผมไฟ บวชพระ ทำบุญบ้าน ขึ้นบ้านใหม่ ปลุกบ้าน ฌลอง รื่นเริง ละเล่น พื้นเมือง มั่งมี อาวสุ เป็นเจ้าเป็นนาย กตัญญู เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือ ใจกว้าง ยิ้มแย้มแจ่มใส เสน่ห์โอบอ้อมอารี ประทับใจ

3.3.2 หนังสือเสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๑

หนังสือเสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๑ มีเนื้อหาเกี่ยวกับความเชื่อและค่านิยม ได้แก่ บทเรียนที่ 12 เรื่องธรรมเนียมไทย เกี่ยวกับการทำบุญตักบาตรตามโอกาสต่างๆ การเคารพผู้อาวุโส ชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทย มีตัวอย่างคำศัพท์ตามตาราง 13 ดังนี้

ตาราง 13 ตัวอย่างคำศัพท์เกี่ยวกับความเชื่อและค่านิยมในหนังสือเสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๑
ภาคที่ 1 การอ่านและบทอ่านภาษาไทย

บทที่	ชื่อเรื่อง	ศัพท์จากบทเรียน
12	ธรรมเนียมไทย	ธรรมเนียม วันเกิด ร้านค้า นำนัด งานแต่งงาน เจ้าบ่าว เจ้าสาว งานศพ ศพ เปิด ... ใหม่ ประพรม พรหม แต่ง ตาย ถวาย นิยม ให้ เลี้ยงกัน เชื่อว่า ขึ้นบ้านใหม่ เวลา ... ก็ (จะ) ชื้อ ... มาฝาก

3.3.3 หนังสือเสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๒

หนังสือเสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๒ มีเนื้อเรื่องเกี่ยวกับความเชื่อและค่านิยมของคนไทย ได้แก่บทสนทนาที่ 12 เรื่องเลือกของขวัญ กล่าวถึงความเชื่อของคนไทยเรื่องการเลือกซื้อของขวัญวันเกิดและของขวัญวันแต่งงาน และไม่นิยมให้ของมีคมและผ้าเช็ดหน้าเป็นของขวัญ เพราะเชื่อว่าผู้รับจะได้รับอันตราย จะเกิดความทุกข์

นอกจากนี้บทอ่านภาษาไทยในหนังสือเสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๒ เป็นนิทานพื้นบ้าน วรรณคดีที่ให้ข้อคิดและคำสอนเรื่องการทำดีได้ดีทำชั่วได้ชั่ว ความซื่อสัตย์สุจริต ความขยันหมั่นเพียร ความกตัญญูกตเวที ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ อีกทั้งสุภาษิตต่างๆ มีรายละเอียดตามตาราง 14 ดังนี้

ตาราง 14 บทเรียนที่เกี่ยวกับความเชื่อและค่านิยมในหนังสือเสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๒
ภาคที่ 1 การอ่านและบทอ่านภาษาไทย

บทที่	ชื่อเรื่อง	ความเชื่อและค่านิยม
2	นารายณ์ปราบหนุมาน	ความเคารพนับถือพระนารายณ์ เชื่อว่าพระนารายณ์อวตารมา สืมนุชโยโลกเป็นพระรามในปางที่ 7 ของตำราทศาวตาร (การอวตาร 10 ชาติ) ของพระนารายณ์ (เจื้อย สตะวาทีน. 2510: 319) พระนามพระมหากษัตริย์มีคำว่า “ราม” มาตั้งแต่ครั้งกรุง สุโขทัยจนถึงปัจจุบัน เรื่องพระมหากษัตริย์สามารถให้คุณและโทษ ความหลงในอำนาจกิเลส ธรรมะย่อมชนะอธรรม การกลับชาติมาเกิด
4	ไกรทอง	ความอดทนอดกลั้น เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ยกย่องผู้มีวิชาความรู้
5	พันท้ายนรสิงห์	ความซื่อสัตย์ต่อครอบครัว ความจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ ซื่อตรงต่อหน้าที่ รักษากฎมณเฑียรบาล เสียชีพอย่าเสียสัตย์

ตาราง 14 (ต่อ)

บทที่	ชื่อเรื่อง	ความเชื่อและค่านิยม
8	ศรีธนญชัย	ความฉลาด ไหวพริบปฏิภาณ ใช้กลอุบายแก้ปัญหาและเอาตัวรอด ควรใช้ปัญญาในทางสร้างสรรค์ ไม่ทำลายและเอาเปรียบผู้อื่น
9	มะกะโท	ความตั้งใจจริง อุตสาหะขยันหมั่นเพียรเป็นเส้นทางสู่ ความสำเร็จ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ยกย่องผู้มีปัญญาวิชาความรู้
10	เรื่องราหู	เรื่องเทวดานพเคราะห์ ความเชื่อเรื่องอิทธิพลของราหูที่ทำให้ เกิดการเปลี่ยนแปลง วุ่นวาย อุปสรรคปัญหา ความเชื่อของคนไทยเรื่องปรากฏการณ์สุริยุปราคาและ จันทรุปราคา
11	เรื่องเมขลา-รามสูร	ความเชื่อเรื่องปรากฏการณ์ธรรมชาติ พ้าแลบ พ้าร้อง พ้าผ่า
12	เรื่องมิตตวินทุ	กิเลสและความโลภของมนุษย์ ความกตัญญูทวดเวที สุภาสิตที่มาจากเรื่องมิตตวินทุ คือเห็นกงจักรเป็นดอกบัว สุภาสิตต่างๆ 1. เพื่อนกินหาง่าย เพื่อนตายหายาก 2. รักวัวให้ผูก รักลูกให้ตี 3. ไก่เห็นตีนงู งูเห็นนมไก่ 4. สวรรค์อยู่ในอก นรกอยู่ในใจ 5. อย่าไว้ใจทาง อย่าวางใจคน 6. สาวใส่ให้กากิน 7. ลูกไม้หล่นไม่ไกลต้น 8. ดำน้ำพริกละลายแม่น้ำ 9. งมเข็มในมหาสมุทร 10. กันดีกว่าแก้ 11. ยกภูเขาออกจากอก
13	โคหนันทวิศาล	ความกตัญญูทวดเวที การพูดจาไพเราะอ่อนหวานเป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น พูดหยาบคายทำให้เดือดร้อน
14	ท้าวแสนปม	มอง คนที่รูปลักษณ์ภายนอกจนมองข้ามจิตใจ และ ความสามารถ

นอกจากเนื้อหาที่เกี่ยวกับเรื่องความรู้เกี่ยวกับภาษาไทย ทักษะการใช้ภาษาไทย และวัฒนธรรมไทยแล้วยังมีบทเรียนเรื่องประวัติศาสตร์ไทย ชาติไทย และพระมหากษัตริย์ปรากฏในหนังสือ «แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๒» และหนังสือเสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๒ มีตัวอย่างคำศัพท์ตามตาราง 15-16 ดังนี้

ตาราง 15 ตัวอย่างคำศัพท์เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ไทย ชาติไทย และพระมหากษัตริย์ในหนังสือ «แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๒»

บทที่	ชื่อเรื่อง	ศัพท์จากบทเรียน
1	ประวัติศาสตร์ประเทศไทย	ประวัติศาสตร์ เมืองโบราณ ชนชาติ สันนิษฐาน บรรพบุรุษ เทือกเขา หลักฐาน โลหะ ภาชนะ เผา เครื่องดิน ภาควาด เครื่องมือ เหล็ก ขุด จังหวัด ราชธานี อาณาจักร หลักศิลาจารึก พ่อขุน กุฏิสภาพ ตั้งเมืองหลวง รัชกาล แห่ง ราชวงศ์ พระองค์
2	พระมหากษัตริย์แห่งกรุงสยาม	กรุง กรุงสยาม อดีตกาล ประวัติ ประวัติศาสตร์ พระร่วง พ่อขุนผาเมือง ขัปไล่ ขอม สถาปนา พระปรีชาสามารถ เข้มแข็ง ยำเกรง ประดิษฐ์ ลายสี นินพณ์ วรรณคดี ไตรภูมิพระร่วง ความศรัทธา อุปถัมภ์ จัดตั้ง ปกครอง เวียงวังคัลฉนา เอกราช ครองราชย์ สำเร็จโทษ พระราชโอรส ปราบดาภิเศก บ้านเมือง วางรากฐาน วิทยาการ ทศพิธราชธรรม
3	ระบบการปกครองของไทย	ปกครอง ออกเสียงเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สภา เลือกตั้ง สมบูรณาญาสิทธิราช สมมติเทพ ราชธานี บ้านเมือง สิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ อิสรภาพ การดำเนินชีวิต สืบต่อ อุดมสมบูรณ์ เจ้าเมือง ไพร่ เปลี่ยนแปลง รัฐธรรมนูญ องค์ประมุข นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี นโยบาย รัฐบาล ความเสมอภาค ในหลวง พระราชินี ราษฎร ความทุกข์สุข ห่วงใย อุปถัมภ์

ตาราง 16 ตัวอย่างคำศัพท์เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ไทย ชาติไทย และพระมหากษัตริย์ในหนังสือเสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๒ ภาคที่ 1 การอ่านและบทอ่านภาษาไทย

บทที่	ชื่อเรื่อง	ศัพท์จากบทเรียน
1	เปลี่ยนชื่อสยามเป็นไทย	หลวงพิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรี รัฐนิยม ประชาชน สัญชาติ ชาติ เชื้อชาติ กฎหมาย ปัญหา สภาร่างรัฐธรรมนูญ พระที่นั่งอนันตสมาคม ลงมติ

ตาราง 16 (ต่อ)

บทที่	ชื่อเรื่อง	ศัพท์จากบทเรียน
3	สมเด็จพระนเรศวร	สมเด็จพระ พระนเรศวร กรุงศรีอยุธยา พระเจ้าแผ่นดิน พระองค์ เก่งกล้า เก่ง การรบ ศรี ยก กองทัพ ดี แดก ถูกฆ่าฟันล้มตาย แพ้ ตกเป็น เมืองขึ้น นักรบ พระมหาอุปราช่า พัน ... ขาด
6	พระปิตุโฆษา	พระปิตุโฆษา รัชกาลที่ห้า พระคุณ เจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์ เจ้าฟ้า ทาส บ้านเมือง พระบรมรูป พระบรมรูปทรงม้า เล็ก ... เสีย
7	เรื่องธงชาติไทย	เครื่องหมาย สีเหลืองพื้นผ้า ทับ กอง เรือเดินทะเล ขาวมลายู ช้าง ช้างเผือก มงคล จักร วงจักร สว่างาม สัมพันธ์มิตร ความสามัคคี น้อมนำ จิตใจ ศีลธรรม พระมหากษัตริย์ ประมุข หัวหน้า

จากการศึกษาหนังสือ «แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๑-๒» และหนังสือเสริมทักษะภาษาไทย เล่ม ๑-๒ สรุปได้ว่า

1. หนังสือเรียนภาษาไทยมีเนื้อหาในเรื่องความรู้เกี่ยวกับภาษาไทย ทักษะการใช้ภาษาไทย และวัฒนธรรมไทยสอดแทรกอยู่ในบทเรียนเหมาะที่จะเสริมสร้างประสบการณ์เชิงวัฒนธรรมให้แก่ผู้เรียนที่เป็นชาวต่างชาติเมื่อมาประเทศไทย การปรับตัวให้เข้ากับวิถีชีวิตไทยได้ การเรียนรู้ภาษาจึงต้องสัมพันธ์กับคุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรม ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของสาขาภาษาไทยของสถาบัน INALCO ที่ “มุ่งเน้นเรื่องความสามารถในการแสวงหาความรู้ทางภาษาซึ่งประกอบด้วยความเข้าใจวัฒนธรรมอย่างลึกซึ้งในส่วนที่เกี่ยวกับประวัติศาสตร์และสถานการณ์ปัจจุบัน” (Brochure LLCCR Siamois. 2016-2017: 6)

2. ส่วนเนื้อหาด้านวัฒนธรรมไทยที่ปรากฏในบทเรียนซึ่งเป็นส่วนที่สำคัญต่อการเรียนภาษา ผู้เรียนจะได้ความรู้ทางวัฒนธรรมไปพร้อมกับทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา การเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในปัจจุบันเน้นการเรียนการสอนภาษาในบริบทและสถานการณ์ของภาษาและวัฒนธรรม คาดหวังให้ผู้เรียนจำได้ง่ายขึ้นและนำไปใช้ได้ประโยชน์ เพราะการใช้ภาษาเป็นเรื่องจำเป็น และต้องใช้เพื่อความอยู่รอดหรือเพื่อการสื่อสารเฉพาะหน้า นอกจากนี้เนื้อหาที่ให้ความรู้ทางวัฒนธรรมไทยที่อยู่ในหนังสือเน้นสอดคล้องกับค่านิยมหลักของคนไทย ในเรื่องความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ชื่อสัตย์ เสียสละ อดทน กตัญญูต่อพ่อแม่ รักชาติวัฒนธรรมไทย มีศีลธรรมหวังดีต่อผู้อื่น มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย และเคารพผู้ใหญ่ ซึ่งเนื้อหาเหล่านี้ทำให้ผู้เรียนชาวต่างชาติเข้าใจเจ้าของภาษาได้ดี

3. ความรู้เกี่ยวกับภาษาไทย ทักษะการใช้ภาษาไทย และไวยากรณ์ไทยในหนังสือเรียนภาษาไทยแต่ละเล่มจะมีเนื้อหาคล้ายกัน แต่การนำเสนอเนื้อหาและประเด็นต่าง ๆ นั้นจะแตกต่างกัน เช่น หนังสือ «แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๑» และหนังสือเสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๑ มีบทเรียนเกี่ยวกับตัวอักษรไทย หน่วยเสียงภาษาไทย แต่การนำเสนอเนื้อหาและวิธีการอธิบายที่ต่างออกกัน ดังนั้นผู้สอนและผู้เรียนสามารถนำหนังสือเรียนภาษาไทยทั้งหมดนี้มาใช้ควบคู่กันได้ บทเรียนที่ได้ศึกษานั้นมีประโยชน์ต่อการนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันของผู้เรียนที่ต้องสื่อสารกับคนไทย การใช้คำ วลี และประโยคที่เลือกมาเป็นภาษาพูดและภาษาเขียนที่เป็นคำสุภาพและสามารถใช้สื่อสารกับคนไทยในปัจจุบัน

4. หนังสือเรียนภาษาไทยทั้งหมดนี้เป็นหนังสือเรียนภาษาไทยขั้นพื้นฐานที่เริ่มด้วยบทสนทนาโดยใช้สัทอักษรและภาษาไทย เป็นสัทอักษรสากลที่อ้างอิงจาก International Phonetic Alphabet หรือ IPA ซึ่งผู้เรียนที่ไม่เคยมีความรู้ภาษาไทยเบื้องต้นมาก่อนสามารถเรียนภาษาไทยด้วยการใช้สัทอักษรและเข้าใจเนื้อหาจากบทแปลเป็นภาษาฝรั่งเศส จากคำกล่าวของศาสตราจารย์ Gilles Delouche ที่ว่า “สาเหตุที่ต้องสอนด้วยสัทอักษรก่อนเพราะเราสอนภาษาไทยให้ชาวต่างชาติ และต้องการสอนให้พูดเป็นก่อนที่จะเขียนเป็น และเวลาพูดต้องออกเสียงให้ถูกต้อง ไม่เช่นนั้นความหมายจะต่างจากจุดประสงค์ของผู้พูด” และกันตพงศ์ จิตต์กล้า (2559) ที่กล่าวว่า “เมื่อเรียนเรื่องการออกเสียงและระบบเสียงแล้วจะนำเข้าสู่เรื่องการสะกดคำและรูปตัวสะกดแม่ต่าง ๆ” จะเห็นได้ว่าบทเรียนในช่วงแรกจะการใช้การเว้นวรรคคำของประโยคต่าง ๆ ในบทสนทนาที่ทำให้ผู้เรียนเรียนรู้การแบ่งคำ การอ่านคำ ฟังอ่านออกเสียงตามสัทอักษรและฝึกอ่านตามที่ได้ฟังจาก CD

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง “วิเคราะห์หนังสือเรียนภาษาไทยสำหรับผู้เรียนที่ใช้ภาษาฝรั่งเศส” เป็นการศึกษาหนังสือ Méthode de Thaï Volume 1-2 «แบบเรียนภาษาไทยเล่ม 1-2» ของศาสตราจารย์ Gilles Delouche และหนังสือ Pratique du Thaï Volume 1-2 (เสริมทักษะภาษาไทยเล่ม ๑-๒) ของอาจารย์วณิ พุ่มพุ่ม และ Mrs. Michèle Conjeaud ทั้งหมด 4 เล่ม จัดพิมพ์เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย (Siamois) สำหรับนักศึกษาระดับอุดมศึกษา สาขาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และแปซิฟิก สถาบันแห่งชาติทางภาษาและอารยธรรมตะวันออก (INALCO) มหาวิทยาลัยปารีส 3 กรุงปารีส สาธารณรัฐฝรั่งเศส โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษารูปแบบ องค์ประกอบ และวิเคราะห์เนื้อหาในหนังสือเรียนภาษาไทยสำหรับผู้เรียนที่ใช้ภาษาฝรั่งเศส เป็นการศึกษาวิเคราะห์ตามที่ได้กำหนดไว้ในขอบเขตการศึกษา

สรุปผล

ผลการศึกษาครั้งนี้สรุปได้ว่ารูปแบบและองค์ประกอบหนังสือเรียนภาษาไทยสำหรับผู้เรียนที่ใช้ภาษาฝรั่งเศส 4 เล่มนี้เหมาะสมกับผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา ด้านรูปเล่ม ปกหน้า ปกใน และปกหลังของหนังสือ มีข้อมูลรายละเอียดครบถ้วนที่ทำให้ผู้เรียนใช้เป็นแหล่งค้นคว้า และเป็นหนังสืออ้างอิงได้ดี ขนาดของหนังสือและ CD ประกอบการเรียนมีคุณภาพดี อ่านออกเสียงชัดเจน ถูกอักขรวิธี จากการวิเคราะห์เนื้อหาที่ปรากฏในหนังสือเรียนภาษาไทยทั้งสี่เล่มนั้น พบว่ามีเนื้อหาที่สำคัญ 3 ประการ คือความรู้เกี่ยวกับภาษาไทย ได้แก่ตัวอักษรไทย หน่วยเสียงภาษาไทย และไวยากรณ์ไทย ความรู้เกี่ยวกับทักษะการใช้ภาษาไทยโดยเน้นการสื่อสารที่สัมพันธ์กันของทักษะทางภาษา ได้แก่ทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ตลอดจนความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยด้านประเพณี วิถีชีวิต ความเชื่อและค่านิยมหลักของคนไทย เนื้อหาที่ปรากฏในบทเรียนนั้นสอดคล้องกับบริบทของสังคมไทยอันส่งผลให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาศักยภาพในการสื่อสารภาษาไทยในสังคมไทยได้ดียิ่งขึ้น

อภิปรายผล

จากการศึกษาหนังสือเรียนภาษาไทยสำหรับผู้เรียนที่ใช้ภาษาฝรั่งเศส ผู้ศึกษาพบว่า

1. รูปแบบและองค์ประกอบของหนังสือเรียนภาษาไทย

1.1 หนังสือเรียนภาษาไทยที่นำมาศึกษามีส่วนประกอบของหนังสือเรียนที่ดีให้ข้อมูลรายละเอียดครบถ้วน ประกอบด้วยปกหน้าที่มีชื่อหนังสือขนาดใหญ่ชัดเจน ชื่อผู้แต่ง สำนักพิมพ์ และเป็นภาพปกสี ปกในมีชื่อหนังสือ ชื่อผู้แต่ง สำนักพิมพ์ จำนวนครั้งและปีที่พิมพ์ คำนำของหนังสือเรียนแต่ละเล่มระบุวัตถุประสงค์การจัดทำหนังสือที่ชัดเจน บอกถึงประโยชน์

ที่ผู้เรียนจะได้รับ มีคำชี้แจงการใช้หนังสือเรียนที่บทนำ มีสารบัญที่กล่าวถึงสาระสำคัญของหนังสือเป็นลำดับ ทำให้เห็นเนื้อหาคร่าวๆ ของบทเรียน มีเชิงอรรถที่อธิบายคำและข้อความเพิ่มเติมที่ท้ายหน้าโดยใช้หมายเลขกำกับ ในส่วนท้ายของหนังสือมีภาคผนวกที่ผู้เรียนสามารถค้นหาคำศัพท์และค้นคว้าได้ด้วยตนเอง มีคำโปรยบนปกหลังที่สรุปหนังสืออย่างย่อ เลขมาตรฐานสากล ซึ่งรายละเอียดของหนังสือที่กล่าวมานั้นทำให้สะดวกในการค้นหาและใช้เพื่อการอ้างอิง สอดคล้องกับงานวิจัยของพรทิพย์ ศิริสมบุญเวช (2528: 18) ที่กล่าวถึงประโยชน์ของหนังสือเรียนว่าช่วยให้นักเรียนสามารถศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองและหนังสือเรียนที่ดีย่อมเป็นแหล่งข้อมูลที่ใช้ประกอบการศึกษาค้นคว้าอ้างอิงได้

1.2 องค์ประกอบที่สำคัญอีกประการหนึ่งของหนังสือเรียนคือแบบฝึกหัดท้ายบท ผู้เรียนจะได้ทบทวนการเรียนรู้ภาษาไทย ได้ฝึกปฏิบัติกิจกรรมเสริมความรู้ และได้ประเมินผลการเรียนภาษาซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎี ดันหยง (2532: 56-59) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของแบบเรียนต่อผู้เรียนไว้ว่า “หนังสือเรียนจะมีแบบฝึกหัดคำถาม ข้อเสนอแนะ เพื่อเพิ่มพูนทักษะในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง” ดังนั้นครูผู้สอนเป็นผู้ที่สามารถเพิ่มแบบฝึกหัดท้ายบท แบบทดสอบย่อย กำหนดหัวข้อเพื่อแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นอันจะเป็นประโยชน์แก่ผู้เรียน

1.3 หนังสือเรียนภาษาไทยทั้งสี่เล่มนี้เน้นความรู้ทางภาษาไทย และทักษะการสื่อสารมากกว่าภาพวาดประกอบบทเรียน ซึ่งอาจส่งผลให้ผู้เรียนที่ใช้หนังสือเรียนภาษาไทยดังกล่าวไม่สามารถจินตนาการถึงสภาพจริงของประเทศไทยได้ชัดเจน ฉะนั้นควรใช้สื่อการสอนเพิ่มเติมเพื่อส่งเสริมให้เข้าใจบทเรียนได้ดียิ่งขึ้น โดยอาจเพิ่มรูปภาพที่น่าสนใจ เพื่อให้ผู้ศึกษาเข้าใจได้ง่ายและได้ค้นคว้าด้วยตนเอง ซึ่งกันตพงศ์ จิตต์กล้า (2559: สัมภาษณ์) ได้กล่าวถึงสื่อการเรียนการสอนว่า “ผู้สอนสามารถสรุปเนื้อหา ใช้ภาพประกอบเรื่อง ภาพยนตร์หรือสารคดีประกอบการเรียนจะเสริมให้ผู้เรียนเข้าใจและทำให้บทเรียนน่าสนใจมากขึ้น ผู้สอนและผู้เรียนสามารถนำความรู้พื้นฐานจากหนังสือเรียนภาษาไทยเพื่อค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับประเทศไทยจากสื่อออนไลน์ ซึ่งสถาบันฯ ติดตั้งระบบอินเทอร์เน็ตในห้องเรียน ผู้สอนและผู้เรียนสามารถนำข้อมูลเพิ่มเติม นำมาใช้บูรณาการกับเนื้อหาหลักได้”

1.4 จากการศึกษาลักษณะของหนังสือเรียนภาษาไทยพบว่ามีการจัดทำรูปเล่มที่ดี การเข้าเล่มที่ปราณีต เนื้อกระดาษที่ใช้พิมพ์มีคุณภาพที่ดี แต่ในส่วนการจัดหน้าหนังสืออาจมีคำศัพท์บางคำในหนังสือเรียนภาษาไทยมีการวางสระ และวรรณยุกต์ที่เคลื่อนไปไม่ถูกตำแหน่ง เกิดจากการจัดหน้าหนังสือที่ทำให้การเว้นวรรคคำ การฉีกคำขึ้นบรรทัดใหม่ อาจส่งผลต่อการเรียนคำศัพท์ภาษาไทยของผู้เรียน

ดังนั้นการจัดหน้าและตรวจพิสูจน์อักษรจะทำให้ข้อมูลที่ปรากฏในหนังสือนั้นถูกต้อง ทำให้ผู้เรียนค้นคว้าหาความหมายคำศัพท์จากพจนานุกรมได้ง่ายและรวดเร็ว สอดคล้องกับศิวกานต์ ปทุมสุติ (2540) ได้กล่าวถึงลักษณะที่ดีของหนังสือเรียนภาษาประการหนึ่งที่ดีควรพิจารณาคือการจัดพิมพ์ที่ดี ได้แก่ การจัดรูปเล่มเหมาะสมน่าอ่าน กระดาษและกระบวนการจัดพิมพ์มีคุณภาพ การพิสูจน์อักษรและความถูกต้องต่างๆ ถูกต้องสมบูรณ์

2. จากการศึกษาเนื้อหาที่ปรากฏในหนังสือเรียนภาษาไทยสำหรับผู้เรียนที่ใช้ภาษาฝรั่งเศสนี้มีเนื้อหาที่สำคัญ 3 ประการ ได้แก่

2.1 เนื้อหาที่ให้ความรู้เกี่ยวกับภาษาไทยในเรื่องตัวอักษรไทย หน่วยเสียงภาษาไทย และไวยากรณ์ไทย ซึ่งมีการอธิบายเนื้อหาหลักภาษาไทยอย่างละเอียดเป็นภาษาฝรั่งเศส ยกตัวอย่างภาษาไทยประกอบบทเรียน และนำมาเปรียบเทียบกับภาษาฝรั่งเศสจึงเป็นข้อดีของหนังสือเรียนภาษาไทยทั้งสี่เล่ม เช่น

“โทร abréviation courante, dans la langue parlée, du verbe d'action «téléphone». Il est alors prononcé tho:.”

(แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๑: 160)

แปลได้ว่า “โทร” ว่าเป็นคำย่อในภาษาพูด เป็นคำกริยาแสดงการกระทำ หมายถึงโทรศัพท์ อ่านออกเสียงว่า “โท”

2.2 เนื้อหาเกี่ยวกับทักษะการใช้ภาษาไทยเน้นการสื่อสารที่มีความสัมพันธ์ของทักษะทุกด้านคือทักษะการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน ซึ่งหนังสือเรียนภาษาไทยแต่ละเล่มมีข้อบทอ่านและบทสนทนาในสถานการณ์ต่างๆ เน้นการฝึกทักษะการสื่อสาร และใช้ CD ประกอบการเรียน เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรระดับปริญญาตรี สาขาภาษาไทย สถาบัน INALCO ที่ว่า “มุ่งเน้นเรื่องความสามารถในการแสวงหาความรู้ทางภาษาซึ่งประกอบด้วยความเข้าใจวัฒนธรรมอย่างลึกซึ้งในส่วนที่เกี่ยวกับประวัติศาสตร์และสถานการณ์ปัจจุบัน ความสามารถด้านการเขียนและการพูดสำคัญเป็นลำดับต้นๆ” (Brochure LLCCR Siamois. 2016-2017: 6)

2.3 เนื้อหาเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยในเรื่องประเพณี วิถีชีวิต ความเชื่อและค่านิยมหลักของคนไทย ปรากฏในบทอ่านและบทสนทนาในหนังสือเรียนภาษาไทยเริ่มด้วยบทเรียนเบื้องต้น บทสนทนา เช่น การทักทาย แนะนำตนเอง อาหาร การเดินทาง พร้อมกับข้อสังเกตทางภาษาและวัฒนธรรมเพื่อนำไปใช้ให้ถูกต้อง เหมาะสมและเข้าใจเจ้าของภาษา เพราะแต่ละบทเรียนมีการสอดแทรกเรื่องวัฒนธรรมและความเป็นไทยทำให้ผู้เรียนสื่อสารได้ถูกต้องในบริบทของสังคม มีทัศนคติที่ดีต่อของเจ้าของภาษา

3. หนังสือเรียนภาษาไทยมีเนื้อหาที่ให้ภาพรวมเกี่ยวกับประเทศไทย ความรู้ด้านการใช้ภาษาในชีวิตประจำวัน บทอ่านและบทสนทนาที่เน้นให้ผู้เรียนเข้าใจภาษาไทยที่เริ่มจากง่ายไปยาก ด้วยการนำความรู้จากหนังสือเรียนไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่างๆ ได้ สามารถฝึกปฏิบัติโดยใช้บทสนทนาเป็นแบบอย่างและเพิ่มเติมเนื้อหาอื่นๆ นอกจากนี้ผู้เรียนสามารถใช้ความรู้หลักภาษาไทยและความเข้าใจเชิงวัฒนธรรมไทย นำไปใช้สื่อสารในชีวิตประจำวัน เป็นการเรียนภาษาและการฝึกปฏิบัติควบคู่กับการเรียนวัฒนธรรมไทย ซึ่งกล่าวไว้ในบางตอนจากวัตถุประสงค์หลักสูตรที่ว่า “เมื่อจบหลักสูตรปริญญาตรี 3 ปี บัณฑิตจะมีความสามารถทางภาษาศาสตร์ ความรู้ทางด้านวัฒนธรรมที่จำเป็นต่อการใช้ชีวิตอยู่ในประเทศที่ใช้ภาษาไทย อีกทั้งความสามารถในการสื่อสาร แลกเปลี่ยนข้อมูล ด้วยการพูดหรือการเขียนกับบุคคลทั่วไป หรือบุคคลในสายอาชีพต่างๆ” (Brochure LLCCR Siamois. 2016-2017: 6)

ข้อเสนอแนะ

1. ควรศึกษาเปรียบเทียบหนังสือเรียนภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนที่มหาวิทยาลัยในประเทศต่างๆ เช่น หนังสือเรียนภาษาไทยสำหรับผู้เรียนที่ใช้ภาษาเยอรมัน ภาษาอิตาลี ภาษาสเปน เป็นต้น
2. ควรศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนที่ใช้หนังสือเรียนภาษาไทย เช่น ผู้เรียนที่ใช้หนังสือเรียนภาษาไทยที่เขียนเป็นภาษาไทย กับผู้เรียนที่ใช้หนังสือเรียนภาษาไทยที่เขียนเป็นภาษาแม่ของผู้เรียน
3. ควรศึกษาความพึงพอใจและกลวิธีในการเรียนภาษาไทยของผู้เรียนซึ่งใช้หนังสือเรียนที่สถาบัน INALCO เพื่อใช้ในการพัฒนาหนังสือและวิธีการเรียนการสอนภาษาไทยที่สาธารณรัฐฝรั่งเศส

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กาญจนา นาคสกุล; และ คณะ. (2545). *บรรทัดฐานภาษาไทยเล่ม ๑: ระบบเสียง อักษรไทย การอ่านคำและการเขียนสะกดคำ*. กรุงเทพฯ: สถาบันภาษาไทย
กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ: ๒๕๔๕.
- โกชัย สาริกบุตร; และ สมพร สาริกบุตร. (2520). *แนวการวิเคราะห์และประเมินผลแบบเรียน*. กรุงเทพฯ: กรุงเทพฯ: กรุงเทพฯ.
- กำชัย ทองหล่อ. (2540). *หลักภาษาไทย*. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: รวมสาส์น (1977).
- กันตพงศ์ จิตต์กล้า. (2559, 14 ตุลาคม). สัมภาษณ์โดย กนกวรรณ นະนะกร ที่ ออนไลน์.
- จินดา เสงี่ยมบูรณ์. (2542). *ภาษาศาสตร์เบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- จินตนา ไบกาชฎี. (2534). *การเขียนสื่อการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- เจือ สตะวาทีน. (2510). *การประพันธ์และประวัติวรรณคดีไทย ประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย*. พระนคร: อักษรเจริญทัศน์.
- นงลักษณ์ สิ้นสืบผล. (2520). *การวิเคราะห์เนื้อหาและประเมินผลแบบเรียนภาษาไทย สำหรับชาวเขา*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (ประถมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- นพคุณ คุณาชีวะ. (2531). *การวิเคราะห์หนังสือเรียน*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- นฤมล ปิยวิทย์. (2542). *เอกสารคำสอนรายวิชาหนังสือเรียนวิชาภาษาไทย: โปรแกรมวิชา ภาษาไทย*. นครราชสีมา: โปรแกรมวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครราชสีมา.
- นวลทิพย์ เพิ่มเกษร. (2556, พฤศจิกายน). ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ แนวทาง การจัดการเรียนการสอนระดับพื้นฐาน. *วรรณวิทัศน์*. 13(8): 213-235.
- น้ำผึ้ง เอสโคบาร์. (2557). *แบบเรียนเรื่องการใช้อักษรนามสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ*. สารนิพนธ์ ศศ.ม. (การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ประทีป จรัสรุ่งเรือง. (2514). *การวิเคราะห์หนังสือแบบเรียนวิทยาศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในแง่ของรูปแบบและวิธีการเสนอเนื้อหา*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ประพิมพ์พรรณ โชคสุวัฒนกุล. (2531). *การวิเคราะห์หนังสือแบบเรียน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ประภัสร ห่อนาค. (2553). *วิเคราะห์หนังสือ Thai: an essential grammar*. สารนิพนธ์ ศศ.ม. (การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- ประกาศรี สืห์อำไพ. (2550). *วัฒนธรรมทางภาษา ฉบับปรับปรุง พิมพ์ครั้งที่ 3*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประยงค์ พัฒนกิจจำรูญ. (2524). *การพัฒนาทรัพยากรห้องสมุด: การเลือก การจัดหาหนังสือและวัสดุ*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรียา หิรัญประดิษฐ์. (2548). *พินิจการสอนภาษาพิจารณาวรรณกรรม*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ผกาศรี เย็นบุตร. (2526). *ทักษะและความรู้ทางภาษา*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาภาษาไทย และภาษาตะวันออก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน.
- ผะอบ โปษกฤษณะ. (2554). *ลักษณะเฉพาะของภาษาไทย: การเขียน การอ่าน การพูด การฟัง และราชาศัพท์*. กรุงเทพฯ: รวมสาส์น (1977).
- พรทิพย์ ศิริสมบุรณ์เวช. (2528). *การวิเคราะห์หนังสือเรียนภาษาไทย วิชาภาษา กับวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย*. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ ค.ม. (มัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- พระมหาสุริยา วรเมธี; และปรีชา บุญทวี. (2559). *ภาษาศาสตร์เบื้องต้น Introduction to Linguistics ฉบับปรับปรุง. พิมพ์ครั้งที่ 2*. พระนครศรีอยุธยา: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พัทธยา จิตต์เมตดา. (2550). *เอกสารประกอบโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ การสอนภาษาไทยใน ฐานะภาษาต่างประเทศ*. กรุงเทพฯ: คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พิณทิพย์ ทวยเจริญ. (2547). *ภาพรวมของการศึกษาศาสตร์และภาษาศาสตร์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- มาลินี ณ นคร. (2553). *การสร้างแบบเรียนเรื่องตัวละครภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติ*. สารนิพนธ์ ศศ.ม. (การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- รังรอง นิลประภัสสร. (2528). *การวิเคราะห์หนังสือเรียนภาษาไทยชุดภาษาพิจารณา ชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 6*. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ ค.ม. (มัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- รัญจวน อินทรกำแหง. (2520). *การเลือกหนังสือและสื่อทัศนวัสดุ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2554). *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554*. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.
- ราตรี เพ็ญพานิช. (2547). *การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย TL316*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วัฒนา มูลเมืองแสน; และ ภราดร สุขพันธ์. (2559). *ภาษาศาสตร์เบื้องต้น Introduction to Linguistics ฉบับปรับปรุง. พิมพ์ครั้งที่ 2*. พระนครศรีอยุธยา: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

วันเพ็ญ สกุลทอง. (2552). การสร้างแบบเรียนเรื่องพญชนะไทยสำหรับชาวต่างชาติ.

สารนิพนธ์ ศศ.ม. (การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ). กรุงเทพฯ:

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ศิวกานท์ ปทุมสูติ. (2540). การอ่านเพื่อชีวิต. กรุงเทพฯ: ต้นอ้อ แกรมมี.

ศรีภูมิ แป้นพัฒน์. (2531). กิจกรรมสำหรับการสอนวัฒนธรรมและความเหมาะสมในการใช้ภาษา.

(เอกสารประกอบคำสอน). กรุงเทพฯ: ภาควิชาภาษาตะวันตก คณะมนุษยศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

สมพงษ์ วิทยศักดิ์พันธุ์; และ คณะ. (2545). แบบเรียนภาษาไทยเบื้องต้นในบริบทไทยศึกษา

สำหรับชาวต่างชาติ. กรุงเทพฯ: โครงการพัฒนาความร่วมมือด้านการเรียนการสอน

ภาษาไทยบนฐานของไทยคดีศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย.

สมพงษ์ วิทยศักดิ์พันธุ์. (2549). การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ. เชียงใหม่: มิ่งเมือง.

สวางค์ มะลิกุล. (2535). รายงานการวิจัย การพัฒนาเอกสารเสริมความรู้วัฒนธรรมฝรั่งเศส

สำหรับครูสอนภาษาฝรั่งเศส. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม. ถ่ายเอกสาร.

สินินารถ ราชชมภู. (2556). แบบเรียนภาษาไทยเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสำหรับผู้เรียน

ชาวต่างชาติ “สถานที่ท่องเที่ยว วิถีชีวิต และประเพณีไทย”. สารนิพนธ์ ศศ.ม.

(การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

สุพรรณิ อาศัยราช. (2550). การวิเคราะห์และประเมินหนังสือเรียนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา

ปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ). กรุงเทพฯ:

บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.

สุภัทรา อักษรานุเคราะห์. (2532). การสอนทักษะทางภาษาและวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ:

โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุมิตรา อังควันกุล. (2535). วิธีสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ. กรุงเทพฯ:

โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เสงี่ยม โตรัตน์. (2534). การสอนภาษาอังกฤษสำหรับผู้เริ่มเรียน. นครปฐม:

โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.

เสฐียรโกเศศ (พระยาอนุมานราชชน). (2516). วัฒนธรรมเบื้องต้น. พระนคร: ราชบัณฑิตยสถาน.

หทัย ดันหยง. (2532). รายงานการวิจัยการสร้างหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมเพื่อเป็นสื่อ

พัฒนาการอ่านในระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: ประยูรวงศ์.

อรสา ปราชญ์นคร. (2523). หลักสูตรและแบบเรียนมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

อรอุรา มุสิกสาร. (2559). ภาษาไทยพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.

- อวยพร พานิช; และ คณะ. (2553). *ภาษาและหลักการเขียนเพื่อการสื่อสาร*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อักษรประเสริฐ เศรษฐประเสริฐ. (2527). *การวิเคราะห์เนื้อหาด้านวัฒนธรรมในหนังสือเรียนและคู่มือครูภาษาอังกฤษรายวิชา อ.411 ภาษาอังกฤษ 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4*. ปริญญาโท กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อัมพร แก้วสุวรรณ. (2531). *วิเคราะห์แบบเรียนภาษาไทย*. นครปฐม: ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร พระราชวังสนามจันทร์.
- อัมพร พงษ์ธา. (2518). *การวิเคราะห์แบบเรียนภาษาไทยสำหรับผู้เริ่มเรียนชาวต่างประเทศ*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (มัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- อุดม วโรตม์ลิขิตชัย. (2545). *ภาษาศาสตร์เหมาะสมเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- Delouche Gilles. (2009). *Méthode de Thaï Volume 1-2*. Asiathèque.
- Pooput Wanee, Conjeaud Michèle. (2010). *Pratique du Thaï Volume 1-2*. Asiathèque.
- Shore, Louis. (1960). *Instructional Materials: An Instruction for Teachers*. New York: The Ronald Press.
- Webster, Noah. (1984). *New Webster's Dictionary of the English Language*. New York: The Dear Publishing Company, Inc.

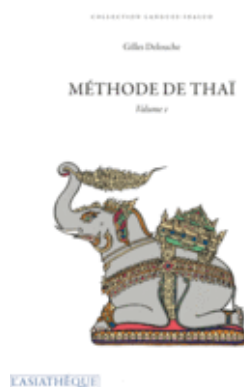

ภาคผนวก ก

Méthode de thaï, volume 1 (Thai language method, volume 1)

Author [Gilles Delouche](#)

Innovative and ambitious, this method is targeted toward Francophones looking for a progressive and comprehensive method of learning Thai. With the aim of facilitating understanding of both the Thai phonological system and the Thai alphabet, this methodology is divided in two parts, each comprising seven lessons. The first portion of the text emphasizes an assimilation into the phonetic system while the second portion focuses on the Thai script. The audio CD is a useful complement to the lessons, especially for mastering the various tonalities of spoken Thai.

Innovatrice et ambitieuse, cette méthode s'adresse aux francophones en leur proposant un apprentissage progressif et complet de la langue thaï dépassant délibérément les manuels de conversation courante. Afin de faciliter l'apprentissage du système phonologique et la représentation alphabétique du thaï, la méthode est divisée en deux parties comportant chacune sept leçons, et précédées chacune d'une leçon préliminaire. Cet ouvrage est enrichi d'un CD audio.

List price: 45,00 €

Media type: Pack

ISBN: 978-2-915255-65-2

Weight: 387 g

Volume: volume 1

Book format: 16 x 24

Number of pages: 227

Version: français

CD: 1

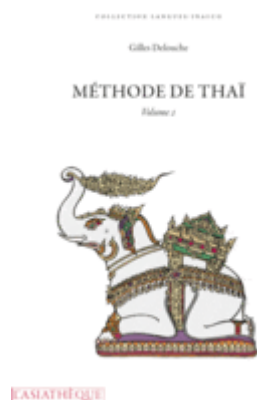
First edition: 1995

Last edition: 2009

อ้างอิง <http://www.asiatheque.com/fr/book/methode-de-thai-volume-1>

Méthode de thaï, volume 2 (Thai language method, volume 2)

Author [Gilles Delouche](#)

This second volume of the *Méthode de thaï* (Thai Language Method) uses the same approach and the same presentation as the first volume: a supporting text demonstrating syntax and vocabulary, an analysis of grammatical problems, and, finally, a series of increasingly difficult exercises. Moreover, the grammatical explanations in this text are more theoretical and in-depth, and they reveal numerous aspects of Thai culture.

Seconde partie de la *Méthode de thaï*, ce volume conserve la même approche : un texte d'appui pour donner des structures et du vocabulaire, une analyse des problèmes grammaticaux et enfin des exercices d'une plus grande difficulté. De plus, les explications grammaticales de ce volume sont plus théoriques et les textes, plus développés, abordent de nombreux aspects de la culture thaïlandaise.

List price: 28,50 €

Media type: Livre(s) seul(s)

ISBN: 978-2-915255-67-6

Weight: 304 g

Volume: volume 2

Book format: 16 x 24

Number of pages: 217

Version: français

CD -

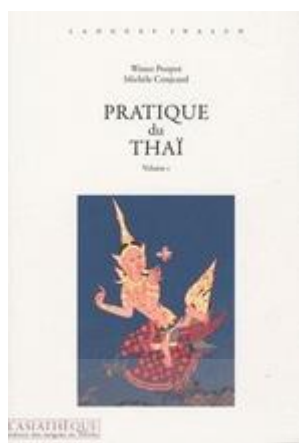
First edition: 2007

Last edition: 2009

อ้างอิง <http://www.asiatheque.com/fr/book/methode-de-thai-volume-2>

Pratique du thaï, volume 1 (Thai practice workbook, volume 1)

Author [Wanee Pooput](#), [Michèle Conjeaud](#)

This book is an extension of the *Méthode de thaï* (Thai Language Method volume 1 and volume 2) by Gilles Delouche. It follows faithfully the progression of texts and offers the student many more texts, dialogues and exercises (along with their solutions). The attached CD contains twenty-two dialogues and sixteen question-response exercises with time allowed for the student to respond before the correct answer is given.

Ce livre est le prolongement de la *Méthode de thaï* de Gilles Delouche. Il en suit fidèlement la progression et fournit à l'apprenant de nombreux textes, dialogues et exercices (avec leurs corrigés). Le CD adjoint donne vingt-deux dialogues et seize exercices de questions et réponses sur les textes avec un temps de parole pour l'étudiant avant que soit donnée la réponse correcte.

List price: 36,50 €

Media type: Pack

ISBN: 978-2-915255-83-6

Weight: 610 g

Volume: volume 1

Book format: 16 x 24

Number of pages: 300

Version: français

CD: 1

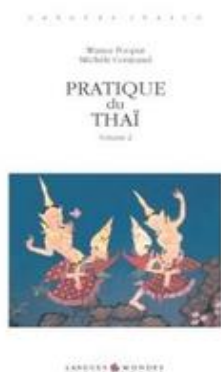
First edition: 2001

Last edition: 2010

อ้างอิง <http://www.asiatheque.com/fr/book/pratique-du-thai-volume-1>

Pratique du thaï, volume 2 (Thai practice workbook, volume 2)

Author [Wanee Pooput](#), [Michèle Conjeaud](#)

Based around eighteen texts and eighteen conversations, Volume 2 obeys the same principle as Volume 1: to focus as little as possible on theory and instead draw practical connections to the *Méthode de thaï* (Thai Language Method) by Gilles Delouche. The texts in this volume are expressed in more formal language and are also repeated orally on the audio CD. Exercises deal with syntactical analysis and key words and their uses, and grammatical examples correspond to a more advanced level of understanding. The lexical entries explain the multiple nuances of each word, beyond their uses in the texts.

Articulé autour de dix-huit textes et de dix-huit conversations, le volume 2 obéit au même principe que le volume 1 : faire le minimum de théorie et indiquer les correspondances avec la Méthode de thaï de Gilles Delouche. Les textes de ce volume sont en langue soutenue et figurent sur le CD qui accompagne l'ouvrage. Exercices d'analyse syntaxique, étude des mots-outils et de leur emploi, exemples et remarques grammaticales correspondent au niveau plus élevé acquis par l'apprenant. Les entrées du lexique donnent les divers sens du mot et non plus seulement ceux qu'ils ont dans les phrases du livre.

List price: 47,00 €

Media type: Pack

ISBN: 978-2-36057-012-6

Weight: 614 g

Volume: volume 2

Book format: 16 x 24

Number of pages: 368

Version: français

CD: 1

First edition: 2003

Last edition: 2010

อ้างอิง <http://www.asiatheque.com/fr/book/pratique-du-thai-volume-2>

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	กนกวรรณ นະนะกร
วันเดือนปีเกิด	11 ตุลาคม พ.ศ. 2514
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
ตำแหน่งการงานปัจจุบัน	เลขานุการสำนักงานการศึกษาฝรั่งเศสในต่างประเทศ

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2531	มัธยมศึกษาปีที่ 6 จาก โรงเรียนปทุมพันธุ์วิทยาในพระบรมราชูปถัมภ์
พ.ศ. 2535	ระดับปริญญาตรี ศศ.บ. (ภาษาฝรั่งเศสธุรกิจ) คณะศิลปศาสตร์ จาก มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ
พ.ศ. 2543	ระดับปริญญาโท นศ.ม. (วารสารสนเทศ) คณะนิเทศศาสตร์ จาก จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ. 2546	Diploma in International Commerce, INALCO
พ.ศ. 2559	ระดับปริญญาโท ศศ.ม. (การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ) คณะมนุษยศาสตร์ จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ